LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY GŁUSZYCA NA LATA 2016-2020

Głuszyca, październik 2016

Program współfinansowany w ramach konkursu Zarządu Województwa Dolnośląskiego i Ministra Infrastruktury i Rozwoju na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie Województwa Dolnośląskiego.

Program przyjęty i opracowany w ramach Zespołu ds. rewitalizacji.

w składzie:

1. Andrzej Włodarczyk – Przedstawiciel Organizacji Pozarządowych
2. Grzegorz Milczarek –Przedstawiciel Rady Miejskiej
3. Przedstawiciele Jednostek Organizacyjnych Gminy:
4. Katarzyna Starzyńska
5. Iwona Wiśniewska, Anna Oberska
6. Dorota Hałas
7. Aneta Musik
8. Urszula Mrozińska
9. Grzegorz Walczak – Przedstawiciel Przedsiębiorców
10. Katarzyna Karkułowska – Przedstawiciel Wspólnot Mieszkaniowych
11. Roman Głód – Burmistrz Głuszycy

1.1 WPROWADZENIE 5
1.2 OBSZAR REWITALIZACJI 6
1.3 OBSERWOWANE PROBLEMY OBSZARU REWITALIZACJI – PODSUMOWANIE I WNIOSKI 11
1.4 CELE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY GŁUSZYCA 12
1.5 ZADANIA W RAMACH LPRGG I ICH FINANSOWANIE 14
2 POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI 15
2.1 EUROPA 2020. 15
2.2 DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU - POLSKA 2030. 15
2.3 STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 16
2.4 STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO DO 2020 ROKU 16
2.5 REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2014 – 2020 17
2.6 PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO PERSPEKTYWA 2020 (PZPWD) 17
2.7 STRATEGIA ROZWOJU AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ 2013-2020 17
2.8 STRATEGIA ROZWOJU GMINY GŁUSZYCA 18
2.9 PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ 19
2.10 PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GŁUSZYCA 19
2.11 PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUSZYCA / STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GŁUSZYCA 20
2.12 WPISYWANIE SIĘ PROGRAMU W PRIORYTETY INWESTYCYJNE PROGRAMÓW OPERACYJNYCH 21
3 DIAGNOZA SFERY PRZESTRZENI, INFRASTRUKTURY I ŚRODOWISKA 22
3.1 POŁOŻENIE GMINY 22
3.2 KLIMAT 23
3.1 UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE 23
3.2 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE 24
3.3 ZABYTKI I GRANICE STREF OCHRONY KONSERWATORSKIEJ 24
3.4 INFRASTRUKTURA 26
3.4.1 ZAOPATRZENIE W WODĘ 26
3.4.2 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW 28
3.4.3 ODPADY KOMUNALNE 29
3.4.1 ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ 31
3.4.2 GAZYFIKACJA 31
3.4.3 TRANSPORT I KOMUNIKACJA 33
3.4.4 BUDYNKI I MIESZKANIA 34
3.5 OCHRONA ŚRODOWISKA 37
3.5.1 ZANIECZYSZCZENIE ATMOSFERY 37
3.5.2 ZAGROŻENIA HAŁASEM: 39
3.6 ŚRODOWISKO NATURALNE 40
3.6.1 LASY 40
3.6.2 PARKI KRAJOBRAZOWE 40
3.6.3 POMNIKI PRZYRODY 41
3.6.4 TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ 42
3.6.5 OBSZARY NATURA 2000 42
3.6.6 BUDOWA GEOLOGICZNA 44
3.7 GLEBY 44
3.8 WODY POWIERZCHNIOWE 44
3.8.1 WODY PODZIEMNE 45
3.8.2 WNIOSKI I PODSUMOWANIA DLA OBSZARU KRYZYSOWEGO 45
3.8.3 KLUCZOWE POTRZEBY REWITALIZACYJNE 47
4 DIAGNOZA SFERY GOSPODARCZEJ 48
4.1 RYS OGÓLNY 48

4.1.1 Bezrobocie ... 52
4.1.2 Turystyka jako element sfery gospodarki ... 53
4.2 Identyfikacja problemów strefy gospodarki ... 55
4.2.1 Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne ... 57
5 DIAGNOZA SFERY SPOŁECZNEJ ... 57
5.1 Struktura demograficzna i społeczna ... 57
5.1.1 Bezrobocie jako problem społeczny ... 61
5.1.2 Oświata i wychowanie ... 61
5.1.3 Ochrona zdrowia ... 64
5.1.4 Kultura ... 64
5.1.5 Pomoc społeczna ... 67
5.1.6 Identyfikacja problemów strefy społecznej ... 69
5.1.7 Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne ... 70
6 ANALIZA SWOT ... 71
6.1 Sfera społeczna ... 71
6.2 Sfera gospodarcza ... 72
6.3 Sfera przestrzenna i infrastrukturalna ... 73
6.3.1 Wnioski z analizy SWOT ... 74
7 ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI ... 77
7.1 Ramy czasowe ... 77
7.2 Metodologia opracowania oraz zapewnienie udziału społeczeństwa ... 77
7.3 Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji ... 78
7.4 Opis rewitalizowanego terenu ... 88
8 WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI ... 89
9 CELE I ZADANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY GŁUSZYCA ... 90
9.1 Zadania programu rewitalizacji ... 92
9.1.1 Wykaz projektów „Lista A" składanych w konkursie o dofinansowanie w ramach działania 6.3 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów" ... 93
9.1.2 Wykaz projektów „Lista B" składanych w konkursie o dofinansowanie w ramach pozostałych działań RPO ... 128
10 PLAN FINANSOWY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU ... 145
10.1 Możliwości finansowania zadań gminy określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji 145
10.1.1 Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego ... 146
10.1.2 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko ... 147
10.1.3 Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska we Wrocławiu ... 147
10.2 Finansowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji ... 147
11 SYSTEM WDRAŻANIA ... 150
11.1 System monitorowania programu rewitalizacji, oceny i komunikacji społecznej ... 150
11.1.1 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć. ... 151
11.2 Wdrażanie Programu ... 152
11.2.1 Uczestnicy i partycypacja społeczna wdrażania oraz monitorowania realizacji LPR 153
11.2.2 Harmonogram wdrażania ... 154
11.2.3 Media, środki techniczne ... 154
11.3 Konsultacje społeczne ... 155
11.3.1 Konsultacje społeczne na etapie wdrażania oraz monitorowania realizacji programu 156
11.3.2 Ocena oddziaływania na środowisko dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Głuszyca na lata 2016-2020 ... 156

1.1 Wprowadzenie

Pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji" (art. 2.1. ustawy o rewitalizacji). Rewitalizacja to proces naprawczy wyłonionego przez samorząd obszaru miasta, gdzie sytuacja społeczno-gospodarcza jest gorsza od średniej w skali miasta. Rewitalizacja jest skoordynowanym, kompleksowym i wieloletnim procesem przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych prowadzonym na obszarze zdegradowanym.

Rewitalizacja ma na celu między innymi podniesienie standardu życia osób najuboższych, przeciwdziałanie degradacji osób i grup zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem poprzez włączenie osób i grup bezrobotnych w rynek pracy, poprawę oferty mieszkaniowej dla ludzi o różnym stopniu zamożności, likwidację barier architektonicznych.

Zadania rewitalizacji to nie tylko remonty, lecz także zadania rozwiązujące problemy społeczne i gospodarcze, w myśl idei zrównoważonego rozwoju. Celem władz miasta są działania, które mają na celu poprawę warunków bytu mieszkańców Gminy.

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji Gminy Głuszyca stanowi dokument zawierający diagnozę problemów, jak i proponowanych rozwiązań poprawy sytuacji na obszarze zdegradowanym wyznaczonym na terenie Gminy Głuszyca.

Program Rewitalizacji służy również pozyskaniu instrumentów finansowych niezbędnych do realizacji zadań w nim zawartych. Kluczowym źródłem finansowania działań rewitalizacyjnych na terenie gminy Głuszyca i szerzej na obszarze województwa dolnośląskiego jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. Wsparcie w ramach Programu i priorytetu „rewitalizacja" (6.3) obejmować może następujące elementy zakresu rzeczowego projektu zapisanego w Programie:

6.3.A Remont, przebudowa, rozbudowa, adaptacja, wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, obiektów, zagospodarowanie terenów i przestrzeni (np. monitoring miejski lub dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych) – w celu **przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych.**

6.3.B Remont, odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych (nie ma możliwości budowy nowych obiektów).

6.3.C Inwestycje w tzw. drogi lokalne (gminne i powiatowe) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (tylko przebudowa albo modernizacja dróg).

Wsparcie będzie możliwie jedynie wtedy, gdy inwestycje takie będą stanowiły element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją (fizyczną, gospodarczą i społeczną) i będą stanowiły element lokalnego programu rewitalizacji;

W ramach działania 6.3 nie ma możliwości wsparcia projektów z zakresu mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego, treningowego i socjalnego. Tego typu działania mogą być realizowane w działaniu 6.1.

Możliwe są działania poprawiające efektywność energetyczną, analogiczne do działania 3.3 „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym".

Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie. Wszystkie wspierane przedsięwzięcia powinny uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wysokość wsparcia projektów w zakresie kultury nie będzie przekraczać 2 mln euro kosztów kwalifikowalnych projektu. **Wszystkie projekty planowane do realizacji muszą być ujęte w lokalnym programie rewitalizacji lub w dokumencie równoważnym**

Do Beneficjentów, którzy będą mogli skorzystać z dofinansowania i zgłaszać zadania należy zaliczyć:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jst;
- jednostki sektora finansów publicznych;
- wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe;
- towarzystwa budownictwa społecznego;
- organizacje pozarządowe;
- kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- instytucje kultury;
- LGD;
- zakłady lecznictwa uzdrowiskowego*;
- podmioty lecznicze

1.2 Obszar rewitalizacji

Nie cały obszar gminy jest obszarem wymagającym interwencji, na którym działania rewitalizacyjne są uzasadnione. Wymagane było wyznaczenie obszaru rewitalizacji zgodnie z Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego. Wyznaczono obszar zdegradowany, w którym powinny koncentrować się działania w zakresie rewitalizacji oraz bezpośrednio na węższy obszar rewitalizacji – obszar wymagający najpilniejszych zabiegów rewitalizacyjnych spełniający wymagania stawiane obszarom rewitalizacji, z którego zadania będą mogły być zgłaszane do dofinansowania.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: **„proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych,** prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji" (art. 2.1.)

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub

2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub

3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających

efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się **szczególną koncentracją** negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się **jako obszar rewitalizacji.**

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Zgodnie z celami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego zadania możliwe do wsparcia w ramach priorytetu rewitalizacja będą realizowane na zaproponowanych obszarach miasta. Pozostałe zadania wspierające będą mogą być realizowane w ramach innych priorytetów RPO.

Celem wyznaczenia obszaru zdegradowanego i na nim - obszaru rewitalizacji przeprowadzono diagnozę stanu aktualnego, a także analizę statystyczną stopnia koncentracji określonych zjawisk społeczno-gospodarczych z wykorzystaniem danych liczbowych pozyskanych od Beneficjenta (lub innych podmiotów publicznych, dostępnych statystyk i dokumentów).

Podkreślić należy pod względem statystyk - jednorodność Gminy i raczej równomierny rozkład czynników charakteryzujących aspekty społeczne, gospodarcze i techniczne. W ramach prowadzonej oceny mającej na celu wyznaczenie obszaru rewitalizacji należało skorzystać z danych liczbowych i obiektywnych metod statystycznych celem wytypowania obszarów o sytuacji gorszej, niż średnia dla miasta.

Rysunek Nr 1. Wyznaczony obszar kryzysowy (zdegradowany)

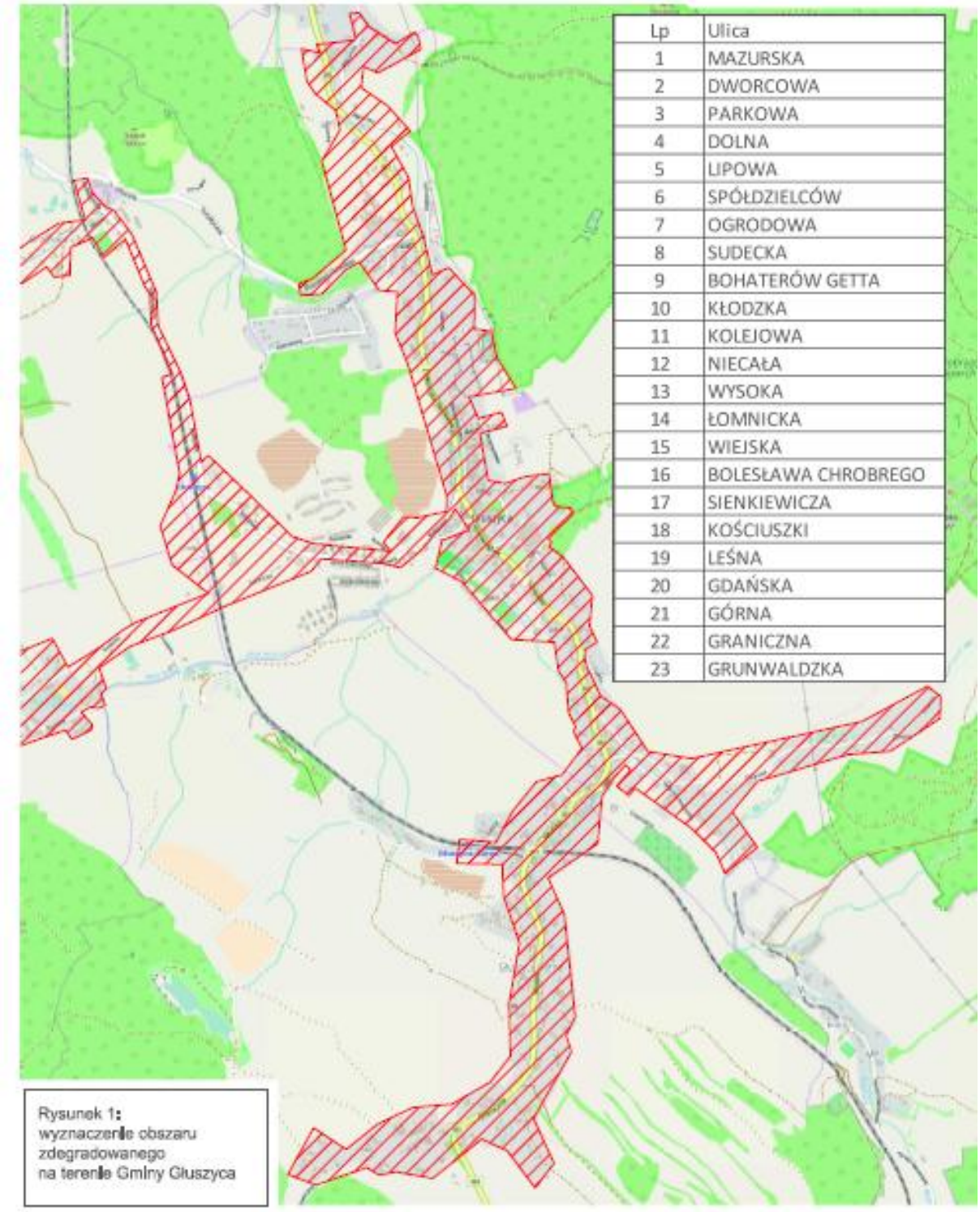

Lp	Ulica
1	MAZURSKA
2	DWORCOWA
3	PARKOWA
4	DOLNA
5	LIPOWA
6	SPÓŁDZIELCÓW
7	OGRODOWA
8	SUDECKA
9	BOHATERÓW GETTA
10	KŁODZKA
11	KOLEJOWA
12	NIECAŁA
13	WYSOKA
14	ŁOMNICKA
15	WIEJSKA
16	BOLESŁAWA CHROBREGO
17	SIENKIEWICZA
18	KOŚCIUSZKI
19	LEŚNA
20	GDAŃSKA
21	GÓRNA
22	GRANICZNA
23	GRUNWALDZKA

Rysunek 1:
wyznaczenie obszaru
zdegradowanego
na terenie Gminy Głuszyca

Jak wspomniano obszar rewitalizacji jest pojęciem węższym, niż obszar kryzysowy. Można powiedzieć, że obszar rewitalizacji to część obszaru kryzysowego, na którym Gmina zamierza prowadzić działania rewitalizacyjne.

Rysunek Nr 2. Wyznaczony na obszarze kryzysowym obszar rewitalizacji

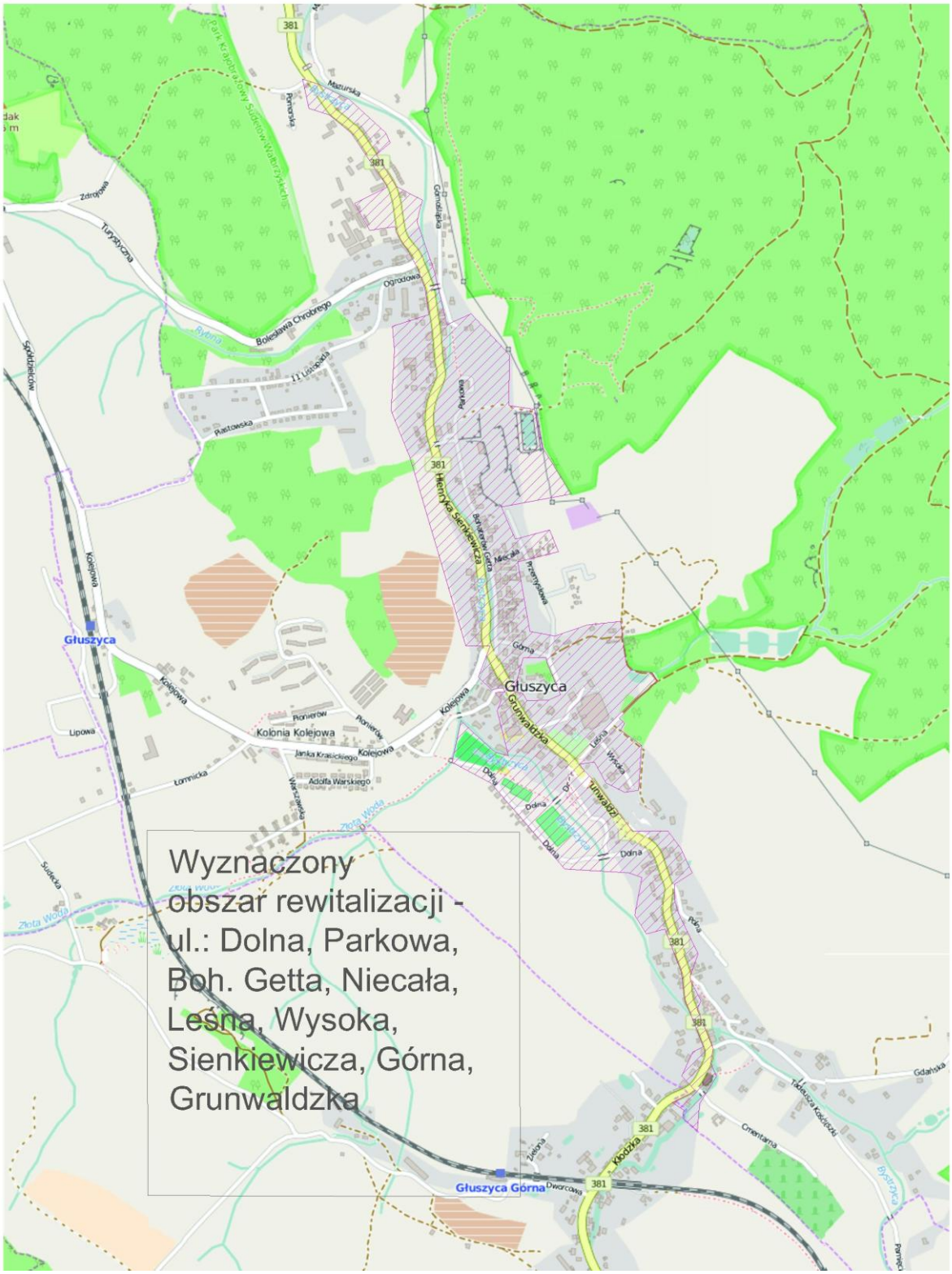

Jednym z czynników branych pod uwagę w wyznaczaniu obszaru rewitalizacji był stan infrastruktury wyrażony zgłaszanymi potrzebami i pomysłami do Programu. Okazało się, że 90% zgłoszonych zadań zlokalizowano na terenie postulowanym jako obszar rewitalizacji. Sytuację obrazuje poniższy rysunek

Rysunek Nr 3. Zgłoszone zadania na tle obszaru rewitalizacji

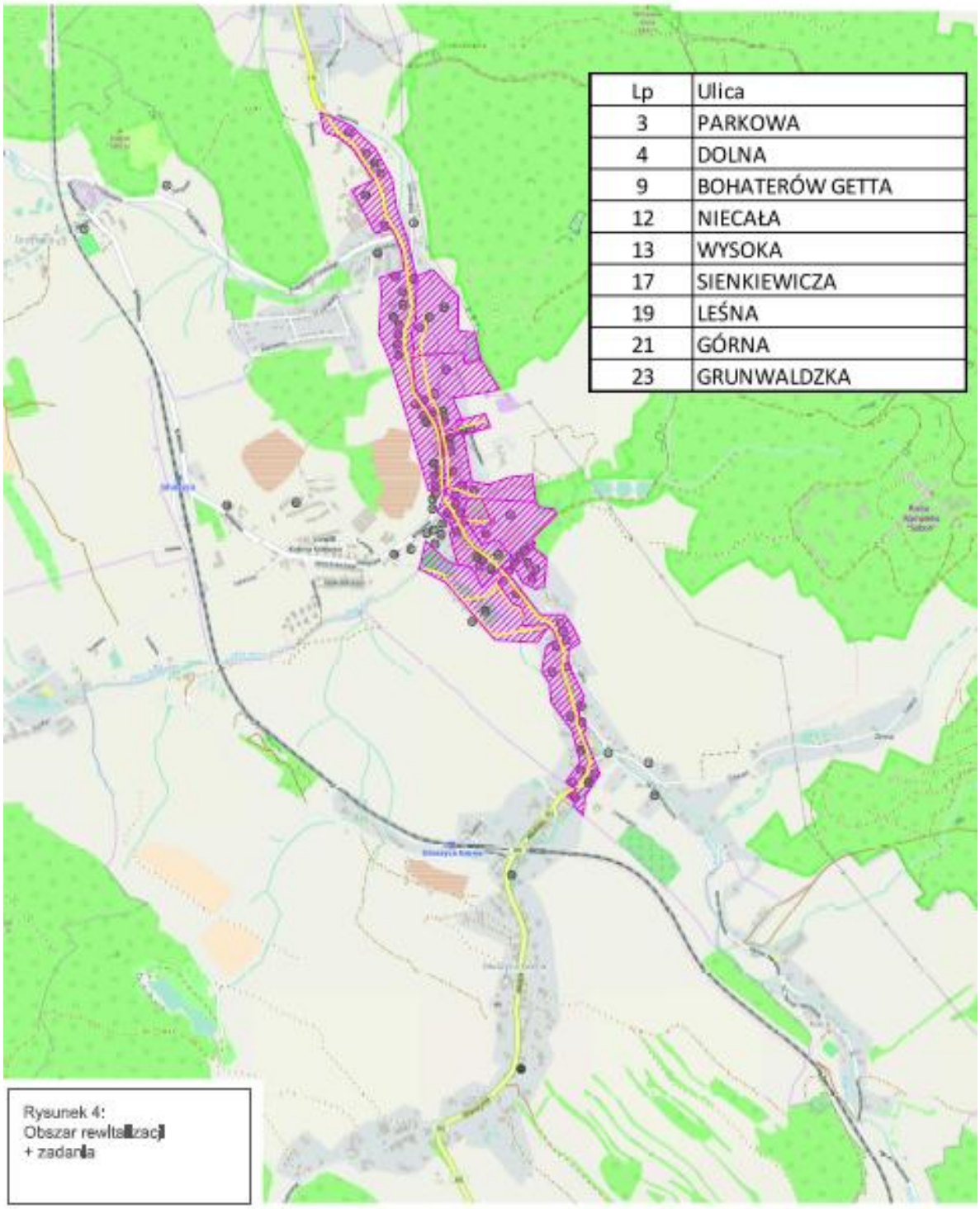

Jednym z celów LPRGG jest podniesienie jakości życia mieszkańców oraz poprawa konkurencyjności gminy poprzez zwiększenie potencjału turystycznego. Zadanie priorytetowe, jakie sobie wyznaczył

samorząd w przedmiotowym dokumencie to usunięcie przyczyn, które spowodowały degradację obszaru rewitalizowanego.

Zidentyfikowanie działań określonych w Programie nastąpiło w wyniku badań, analiz i porównań zmierzających do określenia stanu istniejącego na terenie Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizowanego.

1.3 Obserwowane problemy obszaru rewitalizacji – podsumowanie i wnioski

Wnioski dla wyznaczonego obszaru kryzysowego: sfera przestrzeni

1. Stosunkowo dobre wyposażenie Gminy w podstawową infrastrukturę, z brakami na obszarze rewitalizowanym
2. Braki w wyznaczonym obszarze rewitalizowanym:
    a. Niedostateczne remonty infrastruktury technicznej (media, drogi)
    b. Zły stan techniczny budynków wielorodzinnych praktycznie na całym obszarze Gminy, w szczególności na obszarze rewitalizacji z wyjątkowym zagęszczeniem problemów technicznych na obszarze rewitalizacji
    c. Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni otwartych między budynkami wspólnot,
    d. Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni miejskich
    e. Braki w układzie komunikacyjnym, zarówno w ruchu drogowym, jak i ciągach pieszych,
    f. Liczne tereny otwarte, stanowiące tereny zielone nieodpowiednio zagospodarowane, co skutkuje zjawiskami negatywnymi na obszarze rewitalizowanym
3. Obserwowane ograniczenia w rozwoju mieszkańców w wyniku niedostatków infrastruktury technicznej i zagospodarowaniu przestrzeni
4. Brak infrastruktury umożliwiającej realizację działań w sferze społecznej i gospodarczej, w powiązaniu z aktywnością w zakresie turystyki, rekreacji
5. Niedostatki w infrastrukturze drogowej i komunikacyjnej.
6. Dalece niewystarczające parametry termiczne budynków oraz ogólny stan techniczny

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera gospodarcza

1. Nierównomierny rozkład aktywności gospodarczej mieszkańców na terenie Gminy, z występowaniem stref o niskiej aktywności, zdecydowanie za mały rozwój wysokiej jakości infrastruktury turystycznej
2. Obserwowane ograniczenia w rozwoju działalności gospodarczej w sektorze turystyki i rekreacji jako skutek niedostatków infrastruktury, szczególnie turystycznej i rekreacyjnej w centrum miasta – w odróżnieniu do obszarów miejscowości gminy, gdzie oferta turystyczna jest tworzona
3. W sektorze turystyki szczególnie brakuje stałych miejsc noclegowych w obiektach kategoryzowanych wysokiego standardu
4. Ograniczenia dostępności administracji i usług – niedostateczne rozwiązania w budynkach użyteczności publicznej (Urząd Gminy, OPS) - bez działań radykalnych w ramach programu nie ma możliwości doraźnej poprawy standardu i warunków obsługi klienta

5. Utrudniony dostęp do usług administracji publicznej w szczególności dla osób niepełnosprawnych wynikający z czynników infrastrukturalnych
6. Niedostateczne wsparcie instrumentami finansowymi i promocyjnymi lokalnych podmiotów i inicjatyw społeczno-gospodarczych.
7. Niepełne wykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju usług opartych na sporcie, turystyce i rekreacji

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera społeczna

1. Nierównomierny rozkład problemów na mapie społecznej koncentrujący problemy w obszarze zdegradowanym.
2. Ograniczenia możliwości rozwoju społecznego w wyniku niedostatków odpowiedniej infrastruktury:
3. Istniejąca przestrzeń sprzyja koncentracji zjawisk niepożądanych, konieczna poprawa w sferze przestrzeni
4. Degradacja przestrzeni Gminy, szczególnie miasta sprzyja rozwojowi zjawisk negatywnych, przy jednoczesnej ich koncentracji w obszarze rewitalizowanym
5. Niedostateczne wsparcie działań społeczno-gospodarczych adresowanych do osób niepełnosprawnych.
6. Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju oferty społecznej opartej na sporcie, turystyce i rekreacji

1.4 Cele Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Głuszyca

Głównym celem LPRGG jest ożywienie społeczno-gospodarcze poprzez tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności gminy oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w taki sposób aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu Głuszycy, jego spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej poprzez proponowany, kompleksowy proces rewitalizacji.

Wyznaczone obszary kryzysowe wymagające działań rewitalizacji to te o szczególnych trudnościach które spełniają kryteria określone w obowiązujących Wytycznych.

Rewitalizacja ma na celu interwencję w następujących płaszczyznach:

- **rozwój gospodarczy** – ożywienie gospodarcze, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących nowe miejsca pracy,
- **rozwój społeczny** - zapobieganie niekorzystym zjawiskom społecznym (przestępczości, marginalizacji, wykluczeniom),
- **podniesienie atrakcyjności przestrzeni i infrastruktury** – rozwój infrastruktury, poprawa w przestrzeniach otwartych, zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu środowiska naturalnego.

Lokalny Program Rewitalizacji jest niezbędnym dokumentem do ubiegania się o środki z Funduszy UE w tym z ze środków np: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Założonymi efektami końcowym wdrożenia LPRGG będzie:

- pobudzenie gospodarcze Gminy,
- zwiększenie potencjału turystycznego,
- uzyskanie poprawy w sferze rozwiązania problemów społecznych

- poprawa bezpieczeństwa ludności,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta,

czyli **rewitalizacja obszaru gminy**.

Cele ogólne i szczegółowe rewitalizacji wyznaczone w programie:

CEL GŁÓWNY LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

„Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczo-przestrzennych w celu wzmocnienia potencjału obszaru rewitalizacji i osiągnięcia zrównoważonego rozwoju całego obszaru Gminy Głuszyca”.

Cel główny realizowany będzie przez poniższe Cele szczegółowe

1. **Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych**
2. **Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji**
3. **Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym i poprawę dostępności do usług publicznych**

Cele szczegółowe

1. Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych

1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych

1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji

1.3. Poprawa warunków mieszkaniowych i jakości przestrzeni w obrębie budynków mieszkalnych

1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych

1.5. Poprawa warunków komunikacyjnych

1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej

2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji

2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej do obiektów turystycznych

2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy turystycznej

2.3. Promocja i tworzenie warunków rozwoju przemysłu

2.4. Rozwój handlu i usług

2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń

2.6. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców obszaru

2.7. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy

3. Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i

zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym i poprawę dostępności do usług publicznych

3.1. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej

3.2. Rozwój zasobów ludzkich poprzez edukację i szkolenia

3.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych i turystów

3.4. Poprawa warunków funkcjonowania usług publicznych

3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji

3.6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

3.7. Wzmacnianie jakości usług publicznych kierowanych do różnych grup odbiorców

3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców

1.5 Zadania w ramach LPRGG i ich finansowanie

Zadania zawarte w Programie scharakteryzowano w taki sposób, aby uwzględniały warunki lokalne i istniejącą infrastrukturę oraz tworzyły podłoże dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, rozwoju turystyki i działalności kulturalnej i sportowej.

Zaproponowane zadania przewidziane do dofinansowania głównie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, gdzie zostały przeznaczone środki na wpieranie procesów rewitalizacyjnych, lecz również innych działań, gdzie zadania uwzględnione w programach rewitalizacji mogą uzyskać dodatkowe punkty na ocenie wniosków. Więcej informacji znajduje się w rozdziale poświęconym finansowaniu LPRGG.

Na etapie tworzenia programów rewitalizacji należało zdecydować czy projekt będzie składany w konkursie o dofinansowanie w ramach działania 6.3 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów" (są to projekty tworzące tzw. „Listę A"), czy też będzie projektem rewitalizacyjnym składanym w konkursach w ramach innych działań RPO WD 2014-2020 - są to projekty tworzące tzw. „Listę B".

Działania RPO WD, w których możliwe jest uzyskanie preferencji za realizację projektu rewitalizacyjnego to:

- 1.3 Rozwój przedsiębiorczości (EFRR)
- Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym (EFRR)
- Wdrażanie strategii niskoemisyjnych (EFRR)
- 4.3 Dziedzictwo kulturowe (EFRR)
- 5.2 System transportu kolejowego (EFRR)
- 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną (EFRR)
- 8.2 Wsparcie osób poszukujących pracy (EFS)
- 8.3 Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy (EFS)
- 9.1 Aktywna integracja (EFS)
- 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych (EFS)
- 9.4 Wspieranie gospodarki społecznej (EFS)

2 Powiązania programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program Rewitalizacji Gminy Głuszyca jest ściśle powiązany z dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego. W odniesieniu do każdego z n. wym. dokumentów zbadano, czy cele LPRGG przyczyniają się do wdrażania ustaleń ww. dokumentów i są z nimi zgodne.

Przeanalizowano również zgodność zaplanowanego zakresu rzeczowego z lokalnymi dokumentami planistycznymi (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Głuszyca).

2.1 Europa 2020.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu „Europa 2020" wskazuje na potrzebę zwiększenia liczby miejsc pracy oraz wzrost standardów życia mieszkańców Europy, co wiąże się także z odpowiednim poziomem infrastruktury mieszkaniowej, przestrzennej czy zaplecza społecznego. Realizacja Programu wpisuje się w ogólnoeuropejskie cele rozwoju. Strategia obejmuje 3 główne priorytety:

- Priorytet I - Inteligentny rozwój
- Priorytet II - Zrównoważony rozwój
- Priorytet III - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu

Komisja Europejska postuluje osiągnięcie do 2020 roku celów, które pozytywnie wpłyną na realizację strategii i rozwój Europy. Niniejszy Program wpisuje się w następujące cele Strategii:

- Cel 1 - Zatrudnienie
- Cel 4 - Edukacja
- Cel 5 - Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Działania zaplanowane w ramach Programu w szczególności przyczyniają się do realizacji Celu 5, rewitalizacja zakłada bowiem ograniczenie niepożądanych zjawisk społecznych.

2.2 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności" – jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym, powstały na bazie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006r. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

Cel główny - Poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju. Niniejszy Program jest powiązany i wpisuje się w następujące cele szczegółowe:

- Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki
- Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare State"
- Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

- Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
- Cel 11 - Wzrost społecznego kapitału rozwoju

2.3 Strategia Rozwoju Kraju

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. SRK jest częścią systemu zarządzaniem rozwojem kraju. Stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które realizują założone w niej cele i uszczegóławiają ją. SRK jest też zgodna z unijną Strategią Europa 2020. Podstawą prawną opracowania strategii była ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Rząd przyjął SRK 25 września 2012 r. To nadrzędny średniookresowy dokument programowy na szczeblu krajowym, odpowiada głównym uwarunkowaniom i trendom rozwojowym w Polsce w najbliższych latach, obejmując swym zakresem cele strategiczne, ale także główne obszary interwencji i priorytety w dziedzinie zarządzania rozwojem państwa, efektywności środków publicznych, konkurencyjności społecznej i gospodarczej czy ochrony środowiska.

Niniejszy Program jest powiązany ze Strategią w obszarze spójności terytorialnej i poprawie jakości kapitału społecznego poprzez niwelowanie ubóstwa. Spójność społeczna i terytorialna to przede wszystkim równomierny rozwój kraju i wyrównywanie szans jego mieszkańców. Dlatego do 2020 roku należy tak inwestować środki, aby zwiększyć aktywność i zmniejszyć ubóstwo grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem (np. poprzez zapewnienie dostępu do bardziej elastycznych form opieki nad dziećmi, promocję aktywności zawodowej seniorów). Trzeba także stale podnosić jakość usług publicznych. Działania takie przewidziano w niniejszym Programie. SRK proponuje, by jednym z instrumentów uzgadniania przez rząd i samorząd wojewódzki wspólnych celów oraz najważniejszych inwestycji był Kontrakt Terytorialny.

2.4 Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 została uchwalona w dniu 28 lutego 2013 r. Jest ona najważniejszym dokumentem strategicznym regionu wytyczającym cele i kierunki rozwoju Dolnego Śląska na najbliższe lata. W powiązaniu z krajowymi oraz europejskimi dokumentami strategicznymi, ujmuje całość spraw wpływających na kształtowanie sytuacji społeczno-gospodarczej regionu. Przyjęty w SRWD 2020 model gospodarczy składa się z dwóch filarów. Pierwszy filar stanowić będzie rozwój przemysłu opartego na najnowocześniejszych technologiach oraz nowoczesnych usługach. Drugi filar opierać się będzie na unikatowych zasobach przyrodniczych, uzdrowiskowych i kulturowych, a także bogatych zasobach naturalnych wspieranych działaniami w sferze energii, klimatu, krajobrazu i zdrowia. Te dwa filary, tworzące podstawy modelu gospodarczego województwa dolnośląskiego, wymagać będą powiązania i skomunikowania z dobrej jakości infrastrukturą techniczną, co pozwoli na zwiększenie znaczenia Dolnego Śląska jako silnego regionu gospodarczego.

Strategia na szczeblu regionalnym jest podstawowym dokumentem planistycznym województwa, określającym cele i działania na rzecz jego rozwoju.

Realizacja Programu wynika z zamiaru osiągnięcia celów Obszaru Rozwój Obszarów Miejskich i Wiejskich. Przewidziano realizację przedsięwzięć wymienionych w Strategii:

- 2.4.2. Przeciwdziałanie degradacji urbanistycznej miast i ograniczanie rozlewania się zabudowy
- 2.4.3. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, zwłaszcza zwartych powierzchni o

charakterze parkowym.

Ponadto, niniejszy Program lokalny wpisuje się tematycznie w obszar Społeczeństwo i Partnerstwo Strategii, realizując cele następujących priorytetów:

- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oraz
- Zapewnienie równego dostępu do usług związanych z korzystaniem z zasobów.

2.5 Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020

Celem strategicznym RPO WD jest: poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych. Niniejszy Program wykazuje zgodność z Celem Tematycznym (Celem szczegółowym osi priorytetowej) pt. Zapewnienie infrastruktury dla spójności społecznej i poprawy jakości życia, w szczególności ubogich społeczności. Niniejszy Program Rewitalizacji realizuje priorytet inwestycyjny PI 6.3 "Rewitalizacja zdegradowanych obszarów" poprzez inwestycje w infrastrukturę, która będzie przede wszystkim służyć poprawie warunków życia ubogich społeczności zamieszkujących takie obszary". Należy ponadto odnotować zgodność z pozostałymi celami i działaniami RPO, między innymi w: Działanie 1.3. Rozwój przedsiębiorczości (poprzez aktywizowanie i tworzenie warunków infrastrukturalnych dla powstawania przedsiębiorstw), Działanie 3.3. Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym oraz Działania 6.1. Inwestycje w infrastrukturę społeczną.

2.6 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Perspektywa 2020 (PZPWD)

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Perspektywa 2020, sporządzony został na podstawie uchwały nr LVIII/889/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 września 2006 r. i zastępuje dotychczas obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. Niniejszy Plan został przyjęty przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLVIII/1622/2014 z dnia 27 marca 2014 r. RPO WD jest zgodne i ściśle powiązane z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego: Cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa dolnośląskiego: 1) umocnienie jego wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej, społeczno-gospodarczej oraz infrastrukturalnej w powiązaniu z sąsiednimi regionami Polski, Czech i Niemiec oraz ukształtowanie Dolnego Śląska jako harmonijnie rozwiniętego, europejskiego regionu węzłowego o wysokim stopniu konkurencyjności i gospodarce opartej na wiedzy.

Program powiązany jest i wpisuje się w działania w zakresie obszaru 3) zintegrowana ochrona i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie tożsamości i odrębności kulturowej regionu – bezpośrednio poprzez zaplanowany zakres rzeczowy.

2.7 Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej 2013-2020

Strategia rozwoju jest dokumentem definiującym jej najważniejsze przedsięwzięcia społeczne, gospodarcze i środowiskowe, w tym zawiera kierunki alokacji zasobów, które w możliwie najlepszy sposób powinny przyczynić się do realizacji pożądanej wizji rozwoju. Jej tworzenie w nowych realiach funkcjonowania Aglomeracji Wałbrzyskiej nabiera szczególnego znaczenia, wobec konieczności dokonania istotnych zmian jej cech, które w kilku obszarach problemowych stały się znaczącymi słabościami, skutecznie hamującymi pojawiające się inicjatywy rozwojowe.

Niniejszy Program realizuje następujące kierunki działań (K) w ramach wskazanych celów Strategii (C)

- CS2.1. Partycypacja mieszkańców w inicjatywach rozwojowych
    - K2.1.1. Pobudzanie aktywności lokalnych
- CS2.2. Zrewitalizowane obszary zamieszkania, obiekty i przestrzenie publiczne
    - K2.2.1. Promowanie włączenia społecznego i przeciwdziałanie przejawom ubóstwa
    - K2.2.2. Poprawa stanu technicznego komunalnych zasobów mieszkaniowych
    - K2.2.3. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych
    - K.2.2.4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznych
- CS3.1. Nowoczesna oferta turystyczna
    - K3.1.1. Zapewnienie odpowiedniego standardu obiektów i urządzeń infrastruktury turystycznej
    - K3.1.2. Tworzenie kompleksowych produktów turystycznych
    - K3.1.3. Poprawa atrakcyjności wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych

2.8 Strategia Rozwoju Gminy Głuszyca

Strategia jest dokumentem, który w jasny sposób wskazuje kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a mieszkańcom konsekwentne polepszanie warunków życia. Jej celem jest odpowiedź na pytanie, co trzeba zrobić, aby funkcjonować i rozwijać się w przyszłości. Strategia rozwoju gminy to plan długofalowego działania (lata 2012 — 2020) Rady Gminy, Burmistrza i wspierających go urzędników oraz wszystkich, którym na sercu leży lepsze jutro gminy, wobec szans i zagrożeń wynikających ze zmieniającego się otoczenia i działań innych podmiotów. Zgodnie z zapisami Strategii działanie takie jest ukierunkowane przez wartości i opcje uznane przez społeczność lokalną, bazujące na wewnętrznym potencjale sił i uwzględniające jej wewnętrzne słabości.

Poprzez działania zaplanowane w Programie jest on komplementarny z następującymi celami strategicznymi i szczegółowymi:

1. w obszarze TURYSTYKA
    a. Cel strategiczny Promocja i rozwój turystyki na terenie gminy – Program wspiera realizację celu strategicznego poprzez stworzenie odpowiedniej infrastruktury dostępu do usług, towarzyszącej i inicjowaniu działań promocyjnych w zakresie turystyki
    b. Cel strategiczny Sport oraz cel strategiczny kultura - Program wspiera realizację celu strategicznego poprzez rewitalizację przestrzeni i stworzenie odpowiedniej infrastruktury sportowej i kulturalnej
    c. Cel strategiczny Infrastruktura techniczna i społeczna - Program wspiera realizację celu strategicznego poprzez wskazanie działań w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb użytkowników
    d. Cel strategiczny Sprawy społeczne – w Programie rewitalizacji założono działania inwestycyjne w sferze obiektów przestrzeni oraz działania miękkie na rzecz integracji społecznej
    e. Cel strategiczny Przedsiębiorczość - w Programie rewitalizacji założono działania

inwestycyjne sprzyjające działalności gospodarczej, w trakcie opracowania Programu sfera przedsiębiorczości została włączona w proces konsultacji

2.9 Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Aglomeracji Wałbrzyskiej

Program gospodarki niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla 15 gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej został opracowany, aby m.in. przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenia udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych,
- redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej, a także do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i realizowane są programy (naprawcze) ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych.

Działania zawarte w PGN w efekcie prowadzą do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza (w tym: pyłów, dwutlenku siarki oraz tlenków azotu) oraz przyczynią się do poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców Aglomeracji Wałbrzyskiej na terenie 15 gmin wchodzących w skład Aglomeracji Wałbrzyskiej, tj. Gminy Wałbrzych, Gminy Głuszyca, Miasta Kamienna Góra, Miasta Nowa Ruda, Gminy Lubawka, Gminy Kamienna Góra, Gminy Stare Bogaczowice, Gminy Czarny Bór, Gminy Jedlina-Zdrój, Gminy Walim, Gminy Świebodzice, Gminy Boguszów-Gorce, Gminy Nowa Ruda, Gminy Mieroszów, Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój.

Celem planu gospodarki niskoemisyjnej jest określenie, na podstawie analizy aktualnego stanu w zakresie zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych na obszarze Aglomeracji Wałbrzyskiej, działań zmierzających do redukcji zużycia energii, zwiększenia wykorzystania źródeł odnawialnych oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych wraz z ekonomiczno-ekologiczną oceną ich efektywności.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Głuszyca w związku z zaplanowaniem przedsięwzięć z zakresu termomodernizacji oraz poprawy stanu dróg wpisuje się w szczególności w następujące cele strategiczne:

- Cel strategiczny 2 Wdrożenie wizji Aglomeracji Wałbrzyskiej jako obszaru zarządzanego w sposób zrównoważony i ekologiczny, stanowiącego przykład zarówno dla gmin regionu jak i kraju
- Cel Strategiczny 3 Ograniczenie emisji pyłów i gazów cieplarnianych z instalacji wykorzystywanych na terenie Aglomeracji Wałbrzyskiej, a także emisji pochodzącej z transportu mające na celu spełnienie norm w zakresie jakości powietrza (spełnienie wymogów norm jakości powietrza jest jednym z głównym celów realizacji PGN)
- Cel strategiczny 4 Zwiększenie efektywności wykorzystania/wytwarzania energii oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii

2.10 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Głuszyca

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Głuszyca jest dokumentem, który określa główne cele w ochronie środowiska zaplanowane do realizacji w latach 2004-2011. Naczelną zasadą przyjętą w Programie ochrony środowiska dla gminy Głuszyca jest zasada zrównoważonego rozwoju umożliwiająca lepsze zagospodarowanie istniejącego potencjału gminy (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy). Mimo upływu czasu cele

pozostały aktualne. Celem głównym Programu jest „Osiągnięcie trwałego rozwoju gminy Głuszyca i zwiększenie jej atrakcyjności poprzez poprawę stanu środowiska przyrodniczego i rozwój infrastruktury technicznej”

Określono następujące priorytety ekologiczne:

- P.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
- P.2. Usprawnienie gospodarki odpadami komunalnymi
- P.3. Poprawa infrastruktury' ochrony środowiska, szczególnie w zakresie gospodarki wodno -ściekowej
- P.4. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z tytułu poważnych awarii i klęsk żywiołowych, w tym powodzi
- P.5. Edukacja ekologiczna mieszkańców

Należy podkreślić, że LPRGG wpisuje się pośrednio w Priorytety 1 i 3 głównie poprzez poprawę stanu przestrzeni z uzupełniającymi remontami infrastruktury ochrony środowiska, a tym samym zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska. Żadna z inwestycji zaplanowanych w LPRGG nie stoi w sprzeczności z celami ochrony środowiska wynikającymi z dokumentu

2.11 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głuszyca / studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głuszyca

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głuszyca uwypukla uwarunkowania rozwoju wynikające z czynników przyrodniczo-geograficznych wskazując jednocześnie turystykę jako mocną sferę aktywności. Jednocześnie jednym z zagrożeń dla rozwoju gospodarczego jest zanieczyszczenie powietrza.

Według dokumentu uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe ośrodków osadniczych wykształciły w nich odpowiednie funkcje:

- dla miasta Głuszyca - funkcję administracyjno-usługową, przemysłową, mieszkaniową, turystyczną
- dla wsi: Kolce, Grzmiąca, Głuszyca Górna - funkcję rolniczą, przemysłową, mieszkaniową, turystyczną i rekreacyjną
- dla wsi: Sierpnica, Łomnica wraz z przysiółkami - funkcję rolniczą, leśną, mieszkaniową, turystyczną.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Głuszyca jest w pełni zgodny z zapisami Studium, proponując działania rewitalizacyjne podkreślające funkcje miasta jako głównego ośrodka administracji, jednocześnie poprzez proponowane zadania w zakresie rewitalizacji przyczynia się w sposób istotny do rozwoju wskazanych funkcji poszczególnych miejscowości.

Na uwagę zasługuje wymienienie celów społecznych kierunków rozwoju gminy zmierzające do:

- zapewnienia dogodnych warunków życia i rozwoju w drodze rozwijania infrastruktury społecznej na poziomie potrzeb lokalnych
- zapewnienia ludności odpowiedniej ilości mieszkań o odpowiednim standardzie
- zapewnienia mieszkańcom odpowiedniej ilości i jakości usług
- wyposażenia obszaru gminy w potrzebne, niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej
- zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony zdrowotnych warunków życia mieszkańców

- ułatwienia zainteresowanym podnoszenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych
- propagowania wiedzy w zakresie samodzielnej działalności biznesowej
- poprawa bezpieczeństwa ludności związanego z ruchem drogowym

Powyższe cele są całkowicie zgodne z założeniami i celami LPRGG.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Głuszyca jest dokumentem, który został kompleksowo opracowany dla obszaru miejskiego. Należy podkreślić pełną zgodność wszystkich proponowanych zadań z zapisami planu zagospodarowania. Uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miasta Głuszyca obejmujący obszar miasta Głuszyca, w granicach określonych na rysunku planu oraz w granicach określonych w uchwale Nr XLI/226/2010 Rady Miejskiej w Głuszycy z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miasta Głuszyca.

LPRGG zgodny jest z zapisami Planu. W programie nie przewidziano żadnych zadań stojących w sprzeczności z ustaleniami planu miejscowego. Wszystkie zadania są zadaniami o charakterze modernizacyjnym nie ingerujących w funkcje terenów i obiektów wynikające z Planu. W związku z powyższym uznać należy zgodność LPRGG z planem miejscowym.

2.12 Wpisywanie się Programu w Priorytety Inwestycyjne Programów Operacyjnych

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających
	oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojskowych). zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych. którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży
Program Operacyjny Polska Wschodnia	4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-

	włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

3 Diagnoza sfery przestrzeni, infrastruktury i środowiska

3.1 Położenie Gminy

Miasto i Gmina Głuszyca położone są w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie wałbrzyskim, na styku z powiatem kłodzkim. Teren położony jest w Sudetach Środkowych, w obszarze gór Wałbrzyskich, Sowich i Suchych na granicy polsko - czeskiej.

Gmina graniczy:

- od zachodu: z gminą Mieroszów
- od północy: z gminą Jedlina Zdrój
- od wschodu: z gminą Walim
- od południa: z gminą Nowa Ruda, z Czechami

Powierzchnia gminy wynosi 62 km2 (6192 ha), w tym powierzchnia miasta Głuszyca 16 km2. Odległość od Warszawy wynosi 425 km, od Berlina 350 km, od Pragi 207 km, Drezna 276 km, od Brna 251 km, Krakowa 336 km, do Szczecina, Wiednia i Bratysławy jest blisko 400 km, do Gdańska około 530 km. Dogodne położenie Głuszycy sprawia, że w zasięgu 30 min drogi mieszka około 600 000 osób, a w zasięgu 90 min ponad 1 500 000 osób. Jest to ogromna grupa osób zainteresowana wypoczynkiem i rekreacją na terenie Gminy Głuszyca. W najbliższym sąsiedztwie Głuszycy leżą miejscowości niezwykle atrakcyjne turystycznie i wypoczynkowo jak chociażby Szczawno Zdrój, Świdnica, Kłodzko, czy Kudowa Zdrój i Polanica Zdrój.

Miasto Głuszyca jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej, położoną nad rzeką Bystrzycą, w kotlinie pomiędzy Górami Sowimi a Kamiennymi (Górami Suchymi) w Sudetach Środkowych. Głuszyca w XX wieku była ośrodkiem przemysłu włókienniczego, odzieżowego oraz drzewnego. Obecnie w konsekwencji przemian ustrojowych końca XX w. miasto utraciło charakter ośrodka przemysłowego. Założycielami osady byli niemieccy koloniści osiedli tu w XIII wieku, kiedy ziemie te należały do korony czeskiej. Prawie od samego początku była ośrodkiem tkactwa. Jako osada przygraniczna (graniczyła z ziemiami należącymi do książąt świdnickich) była wielokrotnie niszczona przez przemarsze Husytów, podczas walk chłopów z kontrreformacją i podczas wojny trzydziestoletniej. Podczas drugiej wojny światowej w Głuszycy (Walimiu, Jugowicach, Kolcach, Olszyńcu, Zimnej i Wałbrzychu) funkcjonowały filie obozu koncentracyjnego Gross Rosen. W latach 1943-1945 przez miejscowość przewieziono kilkanaście tysięcy przymusowych robotników do pracy w Górach Sowich (projekt Riese). Po wojnie Głuszyca stała się ważniejszym ośrodkiem tkactwa w tym regionie. Dopiero w 1962 uzyskuje prawa miejskie. Pod koniec lat 80-tych XX wieku nastąpiło załamanie gospodarki i wiele zakładów upadło.

Dziś działają nieliczne, w tym DZAT „NORTECH" i John COTTON EUROPE. W mieście znajdują się liczne budynki i wille stylizowane na pałacyki należące niegdyś do właścicieli fabryk (głównie przy ulicy Grunwaldzkiej). Na szczególną uwagę zasługuje barokowy zajazd "Pod Jeleniem" z 1784 r., kościół MB Królowej Polski z XVIII wzniesiony przez protestantów (do 1946 ewangelicki).

Lokalizacja według geografii fizycznej Polski:

- PROWINCJA: Masyw Czeski

- PODPROWINCJA: Sudety z Przedgórzem Sudeckim
- MAKROREGION: Sudety Środkowe
- MEZOREGIONY: Obniżenie Noworudzkie; Góry Kamienne; Góry Sowie

Obniżenie Noworudzkie jest bruzdą oddzielającą Góry Sowie od Gór Kamiennych i Wzgórz Włodzickich. Zbudowane jest z małoodpornych na denudację skał karbońskich i dolnopermskich. Obniżenie ma ponad 25 km długości i kilka kilometrów szerokości. Jego powierzchnię oblicza się na 170 km2 . Poprzez Obniżenie Bożkowskie łączy się z Kotliną Kłodzką. Bruzda tworzy śródsudecki szlak komunikacyjny, w której znajduje się linia kolejowa i szosa łącząca Wałbrzych z Kłodzkiem. Góry Kamienne są wychodnią potężnej pokładowej żyły porfirowej z okresu permskiego. Sąsiadują od północy i zachodu z Bramą Lubawską, od północnego – wschodu z Górami Wałbrzyskimi, od wschodu z Górami Sowimi i Obniżeniem Noworudzkim, od południa z Obniżeniem Ścinawki i północno – zachodnim narożnikiem Gór Stołowych. Góry Kamienne zajmują powierzchnię około 240 km2. Region ten jest atrakcyjny turystycznie, ale położony na uboczu głównych szlaków komunikacyjnych. Góry Sowie są zrębem tektonicznym zbudowanym z prekambryjskich gnejsów. Oś Gór Sowich dochodzi do 30 km długości, ich szerokość osiąga 8 – 10 km, a powierzchnia 270 km2. Góry Sowie ciągną się w kierunku południowo – wschodnim w postaci jednego wału osiągającego wysokości 800 – 900 m, obniżającego się do Przełęczy Srebrnej (586 m). Na szczytach i stokach występują ostańcowe skałki. W 1991 roku utworzono Park Krajobrazowy Gór Sowich.

3.2 Klimat

Omawiany obszar jest w zasięgu regionu klimatycznego Dolnego Śląska. Charakteryzuje się średnią roczną temperaturą 5 – 6 ºC, a w partiach górskich 4 – 5 ºC. Półrocze ciepłe charakteryzuje się klimatem bardzo wilgotnym i chłodnym, natomiast półrocze chłodne klimatem bardzo wilgotnym i bardzo chłodnym. Roczne sumy opadów wynoszą 800 - 900 mm. Okres wegetacji i dojrzewania letniego wynosi około 220 dni. Lato trwa tutaj około 14 -15 tygodni, a średnia temperatura wynosi powyżej 12,5 ºC. Ilość dni z temperaturą równą lub niższą 0 ºC wynosi 70 – 80 dni pomiędzy listopadem, a kwietniem. Wilgotność powietrza waha się od 69 % do 85 %. Jesień charakteryzuje się większymi wartościami wilgotności względnej niż wiosna. Dominującym kierunkiem wiatrów jest kierunek południowo – zachodni. Wiatry północno – zachodnie i wschodnie stanowią około 10 % w roku. Zgodnie z podziałem Polski na regiony klimatyczne zaproponowanym przez A. Wosia (1995) gmina Głuszyca położona jest w Regionie Dolnośląskim Środkowym – swym zasięgiem obejmujący centralną część Niziny Śląskiej i Przedgórza Sudeckiego.

3.1 Uwarunkowania historyczne

Początki istnienia Głuszycy nie są jasno udokumentowane. Z około 1300 r. pochodzi zapis wymieniający Głuszycę jako wieś biskupią. Być może jej powstanie związane było z budowanym przez księcia Bolka I Świdnickiego w końcu XIII w. zamkiem na Rogowcu w Górach Suchych, bowiem później wieś należała do dóbr zamkowych. W 1300 roku wieś nosiła nazwę - Wustendorf. Głuszyca była ośrodkiem tkactwa lnu, wełny i bawełny. Podczas wojen husyckich w XV wieku została wielokrotnie niszczona, a później odbudowana, dzięki eksploatacji okolicznych lasów. W XV wieku istniała na granicy Głuszycy i Jedlinki komora celna dla pobierania opłaty za transportowane tamtędy drewno. W XVI wieku czescy gwarkowie otrzymali od cesarza Fryderyka przywilej na wydobycie tu rud miedzi. Złoża jednak wówczas nie odkryto, podobnie jak przy kolejnej próbie w 1714 roku. W XVI wieku na terenie Głuszycy zaczęło się rozwijać tkactwo chałupnicze. W 1768 roku w Głuszycy powstała największa i najnowocześniejsza wykańczalnia płótna. Założona przez hrabiego von Hochberga. Manufaktura działała do 1860 roku, dając początek rozwojowi wsi. W XIX wieku działał tu urząd celny, odprawiający znaczne ilości płótna i przędzy. W drugiej połowie XIX wieku

Głuszyca stała się również letniskiem i miejscowością turystyczną, jako dobry punkt wyjścia w Góry Suche i Sowie. Podczas II wojny światowej powstały tu liczne podobozy obozu koncentracyjnego w Rogoźnicy. W latach 1943 - 45 więźniowie budowali podziemną kwaterę sztabu generalnego Hitlera. Po wojnie Głuszyca otrzymała nazwę Gieszce Puste. Nazwa ta nie przyjęła się. W 1946 roku przyjechała tu grupa polskich włókniarzy z Łodzi, którzy uruchomili produkcję, czyniąc z Głuszycy jeden z największych w Sudetach Środkowych ośrodków przemysłu bawełnianego. W 1962 roku Głuszyca otrzymała Prawa Miejskie.

3.2 Zagospodarowanie przestrzenne

Ze względu na charakter gminy miejsko - wiejski zaznacza się dwa układy funkcjonalne: układ miasta Głuszycy oraz układ terenów wiejskich. Zabudowa jednorodzinna stanowi 5 % zabudowy gminy, a wielorodzinna 95 %. Na terenie gminy wyznaczono strefy o zróżnicowanej polityce przestrzennej oraz zawarte w nich obszary o odmiennych funkcjach.

Strefa Miejska - obejmuje teren miasta Głuszyca. W jej granicach wyodrębniono:

- centrum miasta o dominującej funkcji usługowo - administracyjno - turystycznej,
- obszar osiedli mieszkaniowych,
- obszar przemysłowo - inwestycyjny,
- obszar rekreacyjno - wypoczynkowy,
- obszar rolniczy.

Strefa obejmująca pozostałe osadnicze tereny gminy. W jej granicach wyodrębniono:

- obszar osadniczy o preferowanej funkcji rolniczej,
- obszar o preferowanej funkcji rolniczo - przemysłowej,
- obszar o preferowanej funkcji turystycznej.

Strefa turystyczno - gospodarcza, obejmująca teren otwarty chronionego krajobrazu i parku krajobrazowego, gruntów rolnych, leśnych i występowania zasobów surowców naturalnych. W jej granicach wyodrębniono:

- obszar gospodarki leśnej (lasy i dolesienia wyłączone spod zabudowy),
- obszar rolniczy (wyłączone spod zabudowy użytki rolne w klasach bonitacji I - IV, dopuszczalność zabudowy na użytkach rolnych od V klasy i nieużytkach),
- obszar aktywizacji przemysłowej,
- obszar turystyczno - rekreacyjny.

Dominującym układem struktury osadniczej jest typ wsi o zabudowie łańcuchowej (Głuszyca Górna, Kolce, Łomnica, Grzmiąca wraz z przysiółkiem Rybnica Mała). Przysiółek Rybnica Mała posiada charakter owalnicy.

3.3 Zabytki i granice stref ochrony konserwatorskiej

Wpisano do rejestru zabytków o szczególnych walorach historycznych i architektonicznych, wśród nich najstarsze obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie miasta. Obiekty zabytkowe są dowodem przeszłości. Poprzez swój wygląd, swą architekturę ukazują mentalność minionych pokoleń, w tym przemijające i powracające kanony piękna. Obiekty te ponadto tworzą dorobek kulturowy i są podstawą do budowy nowych wartości. Na terenie miasta Głuszyca znajdują się

liczne zabytki, które prezentuje tabela poniżej.

Tabela Nr 1.: Obiekty zabytkowe na terenie miasta

Nazwa ulicy	Zabytek
Bohaterów Getta	Dom mieszkalny,1875 80, nr 8,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 12,
	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 24,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 38,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 40,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 54.
Górna	Dom mieszkalny, 3 ćw. XIX, nr 1,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 3,
	Dom mieszkalny, 1904, nr 5.
Grunwaldzka	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 5,
	Dom mieszkalny, k. XIX, nr 6,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 13,
	Dom mieszkalny, 4 ć. XIX, nr 14,
	Willa, pocz. XX, nr 15,
	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 20,
	Pałac fabrykanta, 4 ćw. XIX, wpis do rejestru zabytków z dnia 02.02.95 r. Nr 1452/wł. nr 21,
	Dom mieszkalny, 2 poł. XIX, nr 26,
	Dom mieszkalny, 2 poł. XIX, nr 28,
	Szpital, XIX/XX, nr 29,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX nr 30,
	Dom mieszkalny, ok. 1910, nr 33,
	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 34,
	Willa, 4 ćw. XIX, nr 36,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 36a,
	Zespół szkół: budynek szkoły, ok. 1910, nr 37,
	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 38,
	Pałac, obecnie dom mieszkalny, 1800, 1959, wpis do rejestru zabytków dnia 30.06.66 r. Nr 1734, nr 41,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 43,
	Zajazd „Pod Jeleniem", 1786, pocz. XX, wpis do rejestru zabytków dnia 30.06.66 r. Nr 1733, nr 44,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 47,
	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 48,
	Dom mieszkalny , 4 ćw. XIX, nr 52,
	Dom mieszkalny , 4 ćw. XIX, nr 54.
	budynek administracyjny, obecnie Urząd Gminy, pocz. XX, nr 55,
	Dom mieszkalny, k. XIX, nr 67,
	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 81,
	Dom mieszkalny, 1839, nr 87,
	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 88.
Kościuszki	Dom mieszkalny, 1 ćw. XX, nr 3
	Dom mieszkalny, 1862, nr 7,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 8,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 13,
	Dom mieszkalny, ok. poł. XIX, nr 15.
Leśna	Dom mieszkalny, k. XIX, nr 10.

Parkowa	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 1,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 3,
	Dom mieszkalny, poł. XIX, nr 5,
	Willa z XIX/XX, nr 7,
	Willa fabrykanta, obecnie Zespół Szkół, XIX/XX, nr 9.
Polna	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 1.
	Dom mieszkalny, k. XIX, nr 8,
	Dom mieszkalny, 1875, nr 15,
	Dom mieszkalny, k. XIX, nr 17,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 19,
	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 27,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 33,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 59,
	Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX, nr 61,
Sienkiewicza	Dom mieszkalny, pocz. XX, nr 63,
	Dom mieszkalny, k. XIX, nr 65,
	Dom mieszkalny, k. XIX, nr 75.
Włókniarzy	Dom mieszkalny, pocz. XX, nr 5,
	Dom mieszkalny, k. XIX, nr 7,
	Willa fabrykanta, ok. 1870.
Wysoka	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 1,
	Dom mieszkalny, XIX/XX, nr 3.

źródło: Gmina Głuszyca

Ponadto na terenie Gminy Głuszyca zewidencjonowano Ruiny zamku Rogowiec - stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków (numer wpisu do rejestru zabytków: 675, data wpisu do rejestru zabytków: 30.03.1960 rok).

3.4 Infrastruktura

3.4.1 Zaopatrzenie w wodę

Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w wodę z sieci wodociągowej o długości 25,2 km (2014). Jedynie wsie Sierpnica i Kolce oraz część ulicy Granicznej w Głuszycy nie są jeszcze zwodociągowanie. Pozostałe obszary posiadają własne ujęcia wód powierzchniowych:

1. Ujęcie Łomnica – jest to ujęcie: na potoku – lokalizacja Złoty Potok km 0+750 szczelinowe „Złote Źródło" drenażowe – dolina Złotego Potoku. Wielkość zatwierdzona zasobów eksploatacyjnych wynosi Qśr. d = 1500 m /d , Qmax.d = 2000 m 3 iósł 420 983 m3 /rok. W skład ujęcia wchodzi wody pitnej. Zbiornik ten składa się z 2 komór ci całkowitej 0,113 tys. m3 . 3 /d. Woda jest uzdatniana poprzez filtrację powolną i chlorowanie.
2. Ujęcie Głuszyca - Kamieniołom - jest to wyrobisko po kamieniołomach melafiru na płd. - wsch. Zboczu góry Ostoja. Wielkość zatwierdzona zasobów eksploatacyjnych wynosi Qśr. d = 600 m3/d , Qmax.d = 1000 m3/d. Ujęcie to jest awaryjne. Woda podlega filtracji powolnej i chlorowaniu. Ujęcie Głuszyca- jest to ujęcie:
    a. drenażowe i ze sztolni w Głuszycy Górnej. Ujęcie zlokalizowane jest na ulicy Granicznej. Ujęcie posiada również zbiornik wyrównawczy wody pitnej o całkowitej pojemności 0,450 tyś m3.
    b. drenażowe w Grzmiącej zlokalizowane jest przy ul. Wiejskiej. Znajdujący się zbiornik wyrównawczy wody pitnej ma pojemność 0,070 tys. m3. Wielkość zatwierdzona zasobów eksploatacyjnych wynosi Qśr. d = 1200 m3/d , Qmax.d = 1500 m3/d.

Woda pobierana z tego ujęcia jest chlorowana. Pobór całkowity z tego ujęcia w 2002 roku wyniósł 309 718 m3/rok.

Ujęcia eksploatowane są przez Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Al. Wyzwolenia 39 58 -300 Wałbrzych.

Tabela Nr 2.: Urządzenia sieci wodociągowej w mieście Głuszyca

Wodociągi	Jedn. miary	2012	2013	2014
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	25,2	25,2	25,2
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	643	651	662
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	202,4	198,9	187,9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	6642	6540	6491
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	8482	8370	8314
zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m3	24,6	24,5	23,4
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m3	15,3	15,3	14,9
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	22,3	22,2	21,2

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku w Gminie Głuszyca z sieci wodociągowej korzystało 8314 osób. Gospodarstwom domowym dostarczano 187,9 dm3 wody poprzez 662 szt. połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Rysunek Nr 4. Korzystający z sieci wodociągowej

Źródło: opracowanie własne

Od roku 2009 nastąpiła istotna poprawa wyposażenia w infrastrukturę. Stopień zwodociągowania jest wysoki - z sieci wodociągowej korzystało w 2014 r. 98,6% mieszkańców Głuszycy.

Rysunek Nr 5. Zużycie wody w gosp. domowych

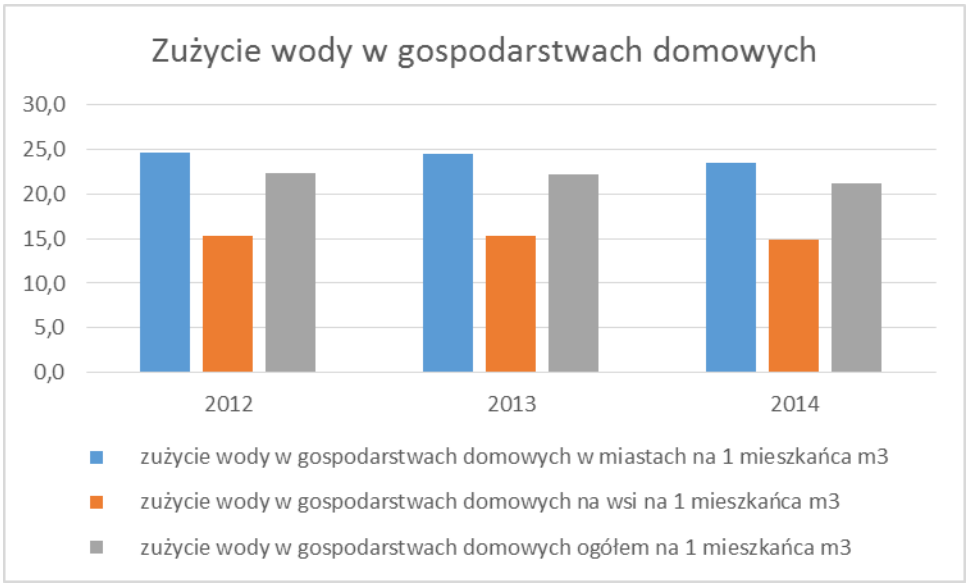

Źródło: opracowanie własne

Zużycie wody w gospodarstwach domowych wynosiło 23,4 m3 wody/mieszkańca na obszarach miejskich – odpowiednio niżej na wsi (14,9 l). Obserwować można tendencję obniżania wskaźników zużycia co jest zjawiskiem typowym – wynikającym ze wzrostu cen, ale również coraz bardziej oszczędnych urządzeń AGD. Miało to odzwierciedlenie w widocznych spadkach (tendencja trwała i wyraźna w ostatnich latach) w ilości wody dostarczonej gospodarstwom domowym.

Rysunek Nr 6. Woda dostarczona gospodarstwom domowym

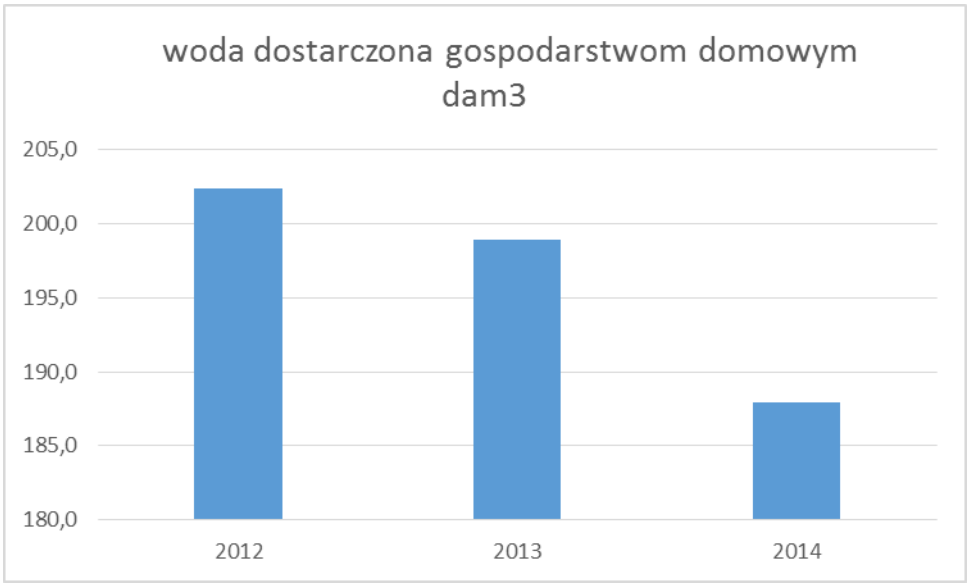

Źródło: opracowanie własne

3.4.2 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Na terenie gminy sieć kanalizacyjna funkcjonuje niemal wyłącznie w mieście Głuszycy i części Głuszycy Górnej, na pozostałym obszarze ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych lub bezpośrednio do cieków wodnych.

Tabela Nr 3.: Charakterystyka korzystania z sieci kanalizacji sanitarnej

Kanalizacja	Jedn. miary	2012	2013	2014
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	14,1	14,1	14,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	321	325	336
ścieki odprowadzone	dam3	167	165,0	154,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	4291	4245	4265
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	4318	4272	4333

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji jest niski. w 2014 r. do sieci kanalizacji podłączonych było 4265 mieszkańców, co stanowi zaledwie 49% mieszkańców gminy. Bardziej szczegółowe porównanie korzystających z infrastruktury w podziale na część miejską i wiejską zaprezentowano w dalszej części rozdziału. Ścieki z sieci kanalizacyjnej odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Jugowicach w gminie Walim.

Średnia ilość odprowadzanych ścieków z obszaru gminy wynosi 154,0 tys, m3. Oczyszczalnia obsługuje następujące gminy: Głuszycę, Walim i Jedlinę Zdrój. Oczyszczone ścieki odprowadzane są kolektorem ściekowym „opaską" poza zbiornik w Lubachowie, celem ochrony wód zbiornika. Szczegółowe dane w zakresie kanalizacji sanitarnej w mieście Głuszyca przedstawia tabela poniżej.

Na terenie miasta Głuszyca długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 14,1 km. Długość sieci nie uległa zmianie w ostatnich 3 latach. Kanalizacja deszczowa na terenie Gminy obejmuje jedynie obszar miasta. System złożony z rurociągów kanalizacyjnych i rowów przydrożnych w zasadzie spełnia swoje zadanie, mimo braku urządzeń podczyszczających. Ścieki odprowadzane są do wód płynących, głównym odbiornikiem jest Bystrzyca i jej dopływy.

Rysunek Nr 7. Korzystający z kanalizacji

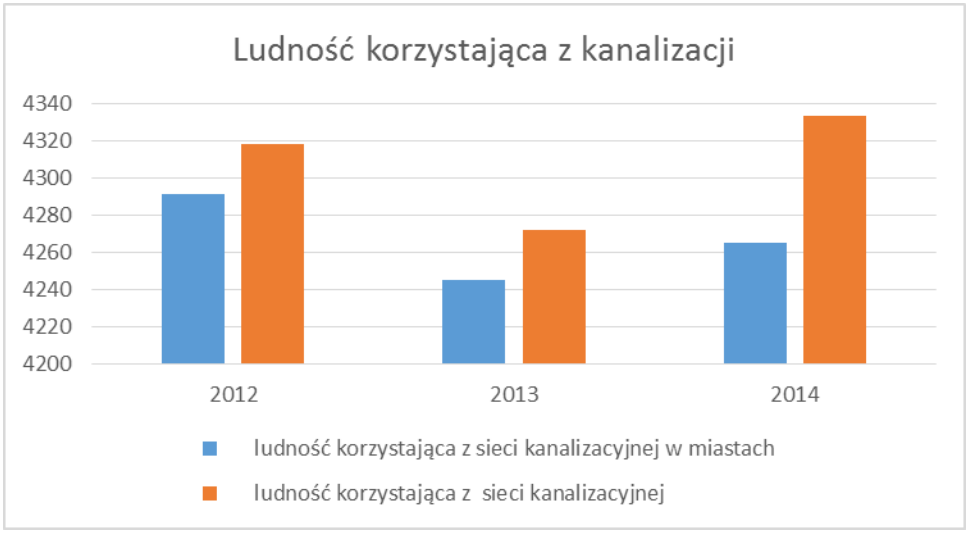

Źródło: opracowanie własne

3.4.3 Odpady komunalne

W ramach uruchomionego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi właściciele nieruchomości zamieszkałych i częściowo zamieszkałych z terenu gminy uzyskali możliwość selektywnego zbierania odpadów. Zostały utworzone gniazda selektywnej zbiórki, w sumie 41

takich gniazd (26 w mieście i 15 na wsiach). Każde gniazdo zostało wyposażone w trzy typy pojemników: na tworzywo sztuczne, papier i szkło. Ze strumienia odpadów komunalnych wydziela się również „odpady problemowe", tj. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz odpady wielkogabarytowe odbierane są sprzed posesji 2 razy w roku. W miesiącu kwietniu 2015 roku zostało odebranych odpadów wielkogabarytowych w ilości 24.91 Mg., w październiku ilość ta wynosiła 28,08 Mg. Odpady te zostały przekazane do PRO EKO NATURA Sp. z o.o. Ścinawka Dolna 86. Przeterminowane leki odbierane są w aptekach działających na terenie gminy, zużyte baterie można wyrzucić do specjalnych pojemników znajdujących się w sklepach wielkopowierzchniowych. Ponadto na terenie gminy w różnych lokalizacjach obok gniazd do selektywnej zbiórki odpadów znajdują się pojemniki na używaną odzież, obuwie i zabawki w ilości 14 szt. Nie stwierdza się obecnie braku możliwości technicznych dla poprawnego funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy.

Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy.

Z uwagi na fakt, iż gmina nie dysponuje danymi dotyczącymi ilości wytwarzanych odpadów tylko odebranych, określić ilość wytworzonych odpadów możemy jedynie na podstawie danych szacunkowych. Wg. GUS jeden mieszkaniec Dolnego Śląska wytwarza ok. 370 kg odpadów rocznie, z czego odebrane zostaje 344 kg. różnicę stanowią odpady, które mieszkańcy zagospodarowują we własnym zakresie, np.:

- drewno, papier, tektura, w tym opakowania z drewna - jako paliwo;
- odpady kuchenne ulegające biodegradacji- w przydomowych kompostownikach i do skarmiania zwierząt;

Odpady komunalne, zarówno selektywne jak i zmieszane, były odbierane przez Firmę ALBA Sp. z o. o. w Wałbrzychu zgodnie z harmonogramem tygodniowym i należy stwierdzić, że firma wywiązywała się z tego zadania w sposób rzetelny. W ramach zawartej w wyniku przetargu umowy z dnia 29.10.2014 r. pomiędzy Gminą Głuszyca a Firmą ALBA Dolny Śląsk Sp. z o. o., firma wyposażyła wszystkie nieruchomości zamieszkałe i częściowo zamieszkałe w pojemniki na odpady komunalne zmieszane. Umowa nie obejmuje nieruchomości niezamieszkałych.

Pojemniki znajdujące się w „gniazdach'' do selektywnej zbiórki odpadów również dostarczone były przez w/w firmę, która ponadto odpowiada za utrzymanie odpowiedniego stanu sanitarnego i technicznego wszystkich pojemników znajdujących się na terenie gminy.

Wszystkie odpady tego typu odbierała zgodnie z umową Firma ALBA. Wszystkie zmieszane odpady, odpady zielone i odpady pozostałe po segregacji były zagospodarowane w regionalnej instalacji przetwarzania odpadów (RIPOK) w Zawiszowie, Ścinawce Dolnej, Jaroszowie, Wrocławiu i Olsztynie.

Łączna masa wytworzonych odpadów zmieszanych, zielonych i pozostałych po segregacji w roku 2014 wyniosła w porównaniu z rokiem 2015: 1765,8 Mg w r. 2014 i 1790,2 w r. 2015 (porównanie w tabeli poniżej).

Tabela Nr 4.: Ilość wytworzonych odpadów na terenie Gminy Głuszyca

ROK 2014		ROK 2015	
OGOŁEM		OGOŁEM	
1765,8		1790,2	
MIASTO	WIES	MIASTO	WIES
1387,5	378,3	1449,2	341,00

Źródło: dane Gminy

Odpady zostały w całości poddane innym niż składowane procesom przetwarzania, w związku z tym

do składowania przekazano 0 Mg odpadów zmieszanych.

Tabela Nr 5.: Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w roku 2015 w porównaniu z rokiem 2014:

ROK 2014	ROK 2015
OGOŁEM	OGOŁEM
40,1	41,5

Źródło: dane Gminy

W 2015 roku Gmina Głuszyca osiągnęła poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości 19,38%. Dopuszczalny poziom wynikający z rozporządzenia Ministra Środowiska w roku 2015 wynosił 15%.

W 2015 roku Gmina Głuszyca osiągnęła poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w wysokości 0 %. W ww. rozporządzeniu na rok 2015 dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. wynosił 50%.

W 2015 roku Gmina Głuszyca osiągnęła również poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości 100%. Dopuszczalny poziom wynikający z ww. rozporządzenia wynosił w 2015 roku 40%.

3.4.1 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Koncesję na obrót, przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej na omawianym terenie posiada EnergiaPro GRUPA TAURON S.A. Oddział w Wałbrzychu. Głównym sprzedawcą energii na terenie Gminy Głuszyca jest EnergiaPro Gigawat Sp. z o.o. GRUPA TAURON S.A.

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców zlokalizowanych na terenie Gminy Głuszyca odbywa się za pośrednictwem głównych punktów zasilania (GPZ) – stacji 110/20 kV R-Głuszyca i 20/20 (stacja pośrednia) kV R-Walim, (powiązanych z systemem elektroenergetycznym liniami 110 kV i 20 kV). W stacji R-Głuszyca zabudowane są transformatory 110/20 kV o mocy 16 MVA i 10MVA. W chwili obecnej pracują oba transformatory, z których łącznie pobierana jest moc ok. 9 MW. Stopień obciążenia transformatorów 110/20 kV wynosi 35,7%. Stacje te zaopatrywane są w energię elektryczną poprzez infrastrukturę należącą do Polskich Sieci Elektroenergetycznych – Zachód S.A. Miejsca zasilania sieci należącej do EnergiaPro S.A. znajdują się w stacjach 220/110 kV Ząbkowice, Świebodzice oraz Boguszów. Rozdzielnie z ww. stacji wyprowadzone są linie średniego napięcia 20 kV zasilające stacje transformatorowe 20/0,4 kV na terenie Gminy Głuszyca będące własnością EnergiaPro (34 sztuki), jak również stacje należące do innych podmiotów. Sieć średniego i niskiego napięcia ma charakter napowietrzno-kablowy (na obszarach gminy o zwartej zabudowie sieć wykonana jest jako kablowa). Stan techniczny sieci będącej własnością EnergiaPro S.A. Oddział w Wałbrzychu, służącej do zasilania Gminy Głuszyca jest zadawalający. Układ sieci pozwala na wzajemne rezerwowanie poszczególnych ciągów liniowych.

3.4.2 Gazyfikacja

Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Wałbrzych - Nowa Ruda - Polanica Zdrój. Do miasta doprowadzony jest gazociąg średniego ciśnienia z Wałbrzycha. Na pozostałym terenie gminy ludność korzysta z gazu butlowego.

Tabela Nr 6.: Charakterystyka infrastruktury korzystania z gazu

Sieć gazowa	Jedn. miary	2012	2013	2014
długość czynnej sieci ogółem w m	m	26868	25997	26369
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	9689	9689	9689
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	17179	16308	16680
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	489	495	498
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	-	-	478
odbiorcy gazu	gosp.	2238	2219	2206
zużycie gazu w tys. m3	tys.m3	649,9	646,9	615,9
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m3	tys.m3	371,1	390,0	241,3
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	6493	6376	6323

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Sieć gazowa na terenie gminy ma długość 26,3 km, w tym 9,7 km sieci przesyłowej. Raczej stałą ilość przyłączy oraz zużytego gazu świadczy o stabilnym zainteresowaniu mieszkańców w wykorzystaniu paliwa gazowego. W roku 2014 r. odnotowano 6 323 mieszkańców podłączonych do sieci gazowej.

Rysunek Nr 8. Ludność korzystająca z sieci gazowej

Źródło: opracowanie własne

Spadek w porównaniu z r. 2012 nie wynika ze zmniejszenia zainteresowania, ale sytuacji demograficznej. Sytuację obrazuje poniższy wykres

Rysunek Nr 9. Zużycie gazu ziemnego w gminie Głuszyca

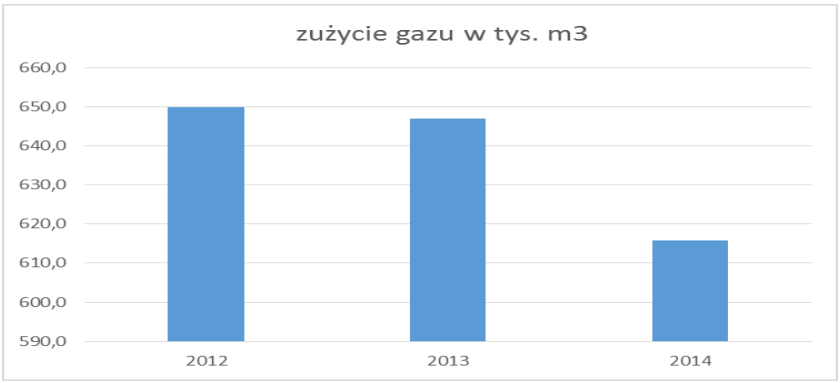

Źródło: opracowanie własne

Roczne zużycie gazu na terenie miasta wyniosło 615,9 tys m3/rok. Dla Gminy opracowano plan gospodarki niskoemisyjnej, postulujący zmianę systemu ogrzewania w kotłowniach wspólnot i indywidualnych. Zachętą dla mieszkańców Gminy zmieniających system ogrzewania na proekologiczny, tj. gazowy, olejowy lub elektryczny, winno być obniżenie stopy podatku od nieruchomości. Program jest sukcesywnie wdrażany.

3.4.3 Transport i komunikacja

Przez teren Gminy Głuszyca przebiegają drogi wojewódzkie nr 380, łącząca DK35 w Unisławiu Śląskim z DW381 w Głuszycy oraz droga wojewódzka nr 381, łącząca Wałbrzych z Nową Rudą i Kłodzkiem. Po terenie miasta kursują również pojazdy komunikacji miejskiej. Publiczne przewozy pasażerskie na terenie miasta Głuszyca realizowane są od 1 września 2014 r. przez Śląskie Konsorcjum Autobusowe (SKA). SKA powstało w grudniu 2012 roku i świadczy usługi transportowe również w 5 gminach ościennych.

W roku 2013 SKA obsługiwało gminy: Szczawno-Zdrój, Jedlina-Zdrój, Wałbrzych, Boguszów-Gorce oraz Mieroszów. Liczbę wozokilometrów w komunikacji miejskiej w skali rocznej na terenie miasta Głuszyca oszacowano na 21 974.

Transport na liniach przewoźników komercyjnych organizowany i wykonywany jest również samodzielnie przez firmy prywatne, które na podstawie znajomości rynku i potrzeb świadczą usługi komunikacyjne. Wykonują oni przewozy na własny rachunek zgodnie z własną taryfą, na podstawie opracowanego przez siebie rozkładu jazdy.

Ponadto przez obszar miasta Głuszyca przebiega niezelektryfikowana linia kolejowa nr 286 relacji Wałbrzych-Kłodzko (połączenia kolejowe obsługiwane są przez Koleje Dolnośląskie – na trasie kursują autobusy szynowe).

Tabela Nr 7.: Wykaz dróg na terenie gminy

Lp.	Nazwa ulicy w ciągu drogi	Nr drogi	Długość	Szerokość	Powierzchnia
DROGI POWIATOWE - zarządzający Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu					
1	Świerkowa	3377D	4030	5,85	24178
2	Pamięci narodowej	3377D	2310	7,58	17508
3	Kościuszki	3377D	1045	7,48	7820
4	Graniczna	3363D	670	5	3999
5	Kolejowa	3381D	1958	6,9	13500
6	Spółdzielców	3381D	397	6,52	2738
6	Łomnicka	3379D	447	5,5	3200
7	Sudecka	3379D	2287	4,63	10605
9	Ustronie	3379D	2632	4.20	12213
8	Trzy strugi	3380D	1903	4,09	8313
11	Wiejska	3378D	2182	7,33	15963
12	Dworcowa	3378D	257	6,23	2353
DROGI Wojewódzkie					
1	Chrobrego	380	862	4,35	5590
2	Turystyczna	380	882	6,3	5732

3	Sienkiewicza	381	2324	9,47	22018
4	Grunwaldzka	381	1674	6,1	22550
5	Kłodzka	381	2001	6,2	12406
DROGI LOKALNE MIEJSKIE- GMINNE- zarządzający Gmina Głuszyca					
1	Zielona	117818	342	3,39	1162
2	Cmentarna	117732	513	4,25	2071
3	Gdańska	117792	1802	5,75	7149
4	Polna	117810	320	2,75	1283
5	Leśna	117800 D	1097	5,5	6033
6	Dolna	117794	1155	3,85	6039
7	Włókniarzy	117815	180	5,75	1071
8	Częstochowska	117793	407	3,9	3058
9	Zdrojowa	117817	240	3,2	934
10	Górna	117798	993	3,75	3143
11	Łukasiewicza	117803	611	14,6	8967
12	Pionierów	117808	575	13,5	6374
13	Warskiego	117813	325	6	1950
14	Krasickiego	117799	278	4,25	1218
15	Warszawska	117814	596	5,75	3218
16	Lipowa	117801	1485	4,15	6154
17	Piastowska	117809	561	3,5	2798
18	11 Listopada	117802	965	5,25	5223
19	Ogrodowa	117806	149	5,5	1947
20	Dąbrowskiego	117795	267	5,5	1947
21	Niecała	117805	200	3,45	690
22	Przemysłowa	117812	586	5	2890
23	Boh. Getta	117791	1217	5	6026
24	Parkowa	117807	732	4,87	4380
25	Górnośląska	117797	870	3	3375
26	Pomorska	117811	401	3,5	1403
27	Mazurska	117797	1039	2,7	2493
28	Wysoka	117816	166	3	842
29	Łącznik Kolejowa- Piastowska	117819 D	673	3,75	1300
30	Granna-Łomnica	4503004	588	3	1764
31	Osówka-Sierpnica		1350 mb	4	5400
32	Sierpnica-Walim	4503001	2716	3,75	10 185

Źródło: dane gminy

3.4.4 Budynki i mieszkania

Budynki miasta zostały w większości wybudowane przed rokiem 1918. Takie budynki stanowią 55% (50% izb), a budynki z lat 1918-1944 stanowią 34% (19% izb). Generalnie przeważają budynki stare,

w złym stanie technicznym, zawilgocone, brak izolacji pionowych i poziomych. Dachy w 80% kwalifikują się do remontów kapitalnych. W złym stanie są stolarki okienne oraz stropy i tynki. Ocenia się, iż 5% budynków należy przeznaczyć do rozbiórki.

W mieście Głuszyca w 2014 roku znajdowało się 3 528 mieszkań. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 207631m2. Notuje się tutaj wzrost wynikający głównie z adaptacji powierzchni w lokalach istniejących, a nie wzrost ilości mieszkań

Tabela Nr 8.: Zasoby mieszkaniowe Gminy Głuszyca

Zasoby mieszkaniowe	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem				
mieszkania	-	3518	3522	3528
izby	-	11094	11111	11147
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	205863	206530	207631
w miastach				
mieszkania	-	2657	2661	2662
izby	-	8170	8187	8191
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	147199	147866	147988
na wsi				
mieszkania	-	861	861	866
izby	-	2924	2924	2956
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	58664	58664	59643
Budynki mieszkalne w gminie	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	-	898	902	908

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania wyniosła 58,9 m2 i była dużo mniejsza od średniej wojewódzkiej wynoszącej 66,9 m2. Powierzchnia ta wzrosła od roku 2009 o 4 m2. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela Nr 9.: Wskaźniki charakteryzujące zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki	Jedn. miary	2012	2013	2014
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	58,5	58,6	58,9
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m2	22,8	23,2	23,5
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	389,2	395,0	398,6

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z danych zamieszczonych w tabeli poniżej 97,0% mieszkań w Głuszycy jest podłączonych do sieci wodociągowej, 77,3% posiada łazienkę a 67,5% centralne ogrzewanie.

Tabela Nr 10.: Wyposażenie mieszkań w instalacje (wskaźniki)

Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań	Jedn. miary	2012	2013	2014
w miastach				

wodociąg	%	97,0	97,0	97,0
łazienka	%	77,3	77,3	77,3
centralne ogrzewanie	%	67,5	67,5	67,5
na wsi				
wodociąg	%	93,4	93,4	93,4
łazienka	%	65,3	65,3	65,5
centralne ogrzewanie	%	53,9	53,9	54,2

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 11.: Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem				
wodociąg	-	3382	3386	3392
ustęp spłukiwany	-	2761	2765	2771
łazienka	-	2616	2620	2626
centralne ogrzewanie	-	2257	2261	2267
gaz sieciowy	-	2547	2549	2549
w miastach				
wodociąg	-	2578	2582	2583
ustęp spłukiwany	-	2130	2134	2135
łazienka	-	2054	2058	2059
centralne ogrzewanie	-	1793	1797	1798
gaz sieciowy	-	2366	2368	2368
na wsi				
wodociąg	-	804	804	809
ustęp spłukiwany	-	631	631	636
łazienka	-	562	562	567
centralne ogrzewanie	-	464	464	469
gaz sieciowy	-	181	181	181

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Budynki użyteczności publicznej

Na obszarze gminy znajdują się budynki użyteczności publicznej o zróżnicowanym przeznaczeniu, wieku i technologii wykonania. Na potrzeby niniejszego opracowania jako budynki użyteczności publicznej przyjęto obiekty zlokalizowane na terenie gminy będące własnością Gminy Głuszyca, administrowane przez użytkowników lub zarządców. Na terenie gminy Głuszyca występują budynki własności gminnej:

- Centrum Kultury Miejska Biblioteka Publiczna,
- Gimnazjum Publiczne,
- Przedszkole Samorządowe,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Głuszycy Górnej,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Głuszycy,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 w Głuszycy,

- Urząd Miejski w Głuszycy,
- Zespół Szkół w Głuszycy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zakład Usług Mieszkaniowych i Komunalnych.

3.5 Ochrona środowiska

Stan i ochrona środowiska jest ściśle związana z rozwojem infrastruktury.

W wielu dziedzinach nastąpiła poprawa stanu środowiska w wyniku budowy i/lub modernizacji infrastruktury ochrony środowiska, głównie w sektorze wodno-ściekowym. Jednak w sektorze "drogowym" i tych elementach środowiska, które związane są z transportem drogowym nastąpiło pogorszenie stanu środowiska i obserwowany od 1990 wzrost ilości zanieczyszczeń dostarczanych do atmosfery. Są to zanieczyszczenia przede wszystkim typu komunikacyjnego rosnące proporcjonalnie do wzrostu wskaźnika motoryzacji. Emisje te są przekraczane przy głównej arterii komunikacyjnej w centrum miasta czyli drodze krajowej nr 6. Kolejnym poważnym zagrożeniem mogą być ewentualne awarie urządzeń środków transportu przewożących substancje toksyczne. Jako zagrożenie potencjalne uwzględniać należy awarie urządzeń takich jak kotłownie, maszyny produkcyjne. Te zagadnienia nie dotyczą bezpośrednio LPRGG i uwzględniane są w odpowiednich rozdziałach gminnych programów ochrony środowiska poświęconych awariom przemysłowym i ich zapobieganiu.

3.5.1 Zanieczyszczenie atmosfery

Powietrze atmosferyczne jest jednym z najbardziej wrażliwych na zanieczyszczenia komponentów środowiska, który jednocześnie decyduje o warunkach życia człowieka, zwierząt i roślin. Zły stan aerosanitarny powoduje pogorszenie zdrowia ludności, straty w środowisku, zwłaszcza w drzewostanie iglastym, a także wymierne straty gospodarcze. Stopień oddziaływania na środowisko zależy od wielu czynników oraz od odporności organizmów na zanieczyszczenia. W kontekście powyższych sformułowań zapewnienie i utrzymanie odpowiedniej jakości powietrza na obszarze miasta i gminy Głuszyca powinno być jednym z priorytetowych celów władz samorządowych. Przez zanieczyszczanie powietrza rozumie się wprowadzanie do niego organizmów żywych lub substancji chemicznych, które nie są jego naturalnymi składnikami, albo (będąc nimi) występują w stężeniach przekraczających właściwy dla nich zakres. Zanieczyszczenia powietrza mogą mieć formę stałą, płynną lub gazową i dzieli się je ogólnie na zanieczyszczenia pierwotne, emitowane do powietrza bezpośrednio ze źródeł zanieczyszczenia oraz wtórne, powstające w wyniku reakcji chemicznych zachodzących w atmosferze pomiędzy wprowadzonymi zanieczyszczeniami pierwotnymi.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta i gminy Głuszyca są:

- źródła energetyczne – charakteryzują się dużą wysokością z czym oddziałują w mniejszym stopniu na stan powietrza w mieście, a zanieczyszczenia transportowane są na duże odległości (emisja pyłu, tlenków siarki, tlenków azotu, tlenków węgla),
- źródła przemysłowe – emisja z wysokich i niskich źródeł, zanieczyszczenia analogiczne jak w przypadku źródeł energetycznych oraz związki organiczne, związki nieorganiczne fluoru i siarki, metale ciężkie, substancje specyficzne, zależne od rodzaju produkcji,
- źródła komunalno-bytowe – kotłownie lokalne, paleniska domowe, zakłady użyteczności publicznej, opalane często węglem i koksem niskiej jakości.
- źródła transportowe – emisja zanieczyszczeń na niskiej wysokości, tworzą niska emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu,

tlenki siarki.

- pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu,
- zanieczyszczenia alochtoniczne, napływające spoza terenu miasta i gminy (głównie z rejonu Czech i Niemiec, generalnie z kierunków zachodnich, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru).

Poważnym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy jest niska emisja (podstawowe zanieczyszczenia to SO2, CO i pyły). Na terenie gminy Głuszyca dominującym podmiotem zaopatrującym w ciepło są kotłownie indywidualne oraz nieliczne kotłownie lokalne. Jest to uwarunkowane głównie rozproszonym charakterem zabudowy – tworzenie lokalnych układów ciepłowniczych o większej mocy nie jest rozwiązaniem ekonomicznym. Podstawowym paliwem jest węgiel, często o niskiej jakości, stosuje się również olej opałowy i gaz. Budownictwo jednorodzinne wykorzystuje częściowo ekologiczne nośniki ciepła (olej opałowy lub gaz propan-butan), a pozostałe to tradycyjne kotłownie na paliwa stałe. Nieliczne budynki ogrzewane są elektrycznie lub za pomocą odnawialnych źródeł energii. Niewątpliwym problemem jest spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów, w tym tworzyw sztucznych, gumy i tekstyliów. Domowe paleniska nie wytwarzają wystarczająco wysokiej temperatury do ich całkowitego spalenia. W związku z tym do atmosfery przedostają się duże ilości sadzy, węglowodorów aromatycznych, merkaptanów i innych szkodliwych dla zdrowia ludzi związków chemicznych. Nasila się to szczególnie w okresie grzewczym. Emisja taka może powodować wyraźne okresowe pogorszenie stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Może to być uciążliwe także dla mieszkańców terenów o słabych warunkach przewietrzania.

Na stan powietrza oddziałują także źródła komunikacyjne. Wysokie zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów (przede wszystkim tlenki węgla, tlenki azotu, węglowodory lotne) występuje na skrzyżowaniach głównych ulic miejscowości, przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu biegnących przez obszary o zwartej zabudowie. Emisja komunikacyjna jest bardzo nierównomierna, zależna od pory dnia i roku, związana ściśle z natężeniem pojazdów. Przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest przede wszystkim zły stan techniczny pojazdów, zła eksploatacja, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu lub zbyt małą przepustowością dróg, zły stan nawierzchni dróg, rodzaj paliwa, itp. Uciążliwość emisji komunikacyjnej wzrasta w okresie letnim i zimowym, co związane jest ze zwiększonym ruchem turystycznym.

Na obszarze gminy Głuszyca znajduje się 1 punkt pomiarowy, w którym jakość powietrza badana jest metodą pasywną. Badania metodą pasywną pozwalają na określenie aktualnego stanu zanieczyszczenia w rejonach, gdzie czynniki techniczne lub ekonomiczne uniemożliwiają zastosowanie bardziej złożonych metod pomiarowych. Wyniki badań w 2011 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 12.: Wyniki badań zanieczyszczeń powietrza

Stanowisko pomiarowe	Średnia roczna	Średnia w sezonie grzewczym	Średnia w sezonie pozagrzewczym	Norma [%]
	SO2 (mg/m3]			
Głuszyca, ul. Łukasiewicza 1,3,5,7	7,0	10,0	3,0	20,0
	NO2 [mg/m3]			
	11,0	16,0	7,0	40,0

Źródło: Program Gospodarki Niskoemisyjnej Aglomeracji Wałbrzyskiej

3.5.2 Zagrożenia hałasem:

Hałasem, według Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, nazywa się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. W rozumieniu potocznym hałas to niepożądany lub szkodliwy dźwięk spowodowany ludzką działalnością. Podstawowym wskaźnikiem oceny poziomu hałasu w środowisku lub ogólnej oceny stanu klimatu akustycznego jest równoważny poziom dźwięku wyrażony w decybelach.

Wartości progowe poziomów hałasu określa rozporządzanie MŚ z dnia 9 stycznia 2002r. (Dz. U. Nr 8, poz. 81). Wartości progowe poziomów hałasu wyrażone są za pomocą równoważonego poziomu hałasu i odnoszą się odrębnie dla dróg i linii kolejowych, odrębnie dla pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu, a także startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalając wartości dla pory dziennej i nocnej.

Hałas komunikacyjny na terenie gminy wiąże się z transportem kolejowym i samochodowym. Spośród wymienionych rodzajów transportu komunikacja drogowa należy do najbardziej uciążliwych źródeł hałasu w środowisku, co wynika przede wszystkim z powszechności jej występowania i długiego czasu oddziaływania. Co więcej, intensyfikacja ruchu drogowego jest jedną z głównych przyczyn zwiększającego się na przestrzeni ostatnich lat zagrożenia hałasem. Na stopień uciążliwości tras komunikacyjnych wpływ mają takie czynniki jak: natężenie ruchu, struktura pojazdów, prędkość ich poruszania się oraz rodzaj i stan techniczny nawierzchni. Poziomy dźwięku środków komunikacji drogowej są wysokie i wynoszą 75-90 dB, przy dopuszczalnych natężeniach hałasu w środowisku w otoczeniu budynków mieszkalnych do 67 dB w porze nocnej i do 75 dB w porze dziennej.

Natomiast hałasowi kolejowemu, pomimo większych natężeń dźwięku, przypisuje się mniejsze znaczenie głównie ze względu na lokalny charakter występowania.

Największe problemy w zakresie komunikacji drogowej, a co za tym idzie, największy wpływ na zwiększanie się poziomu hałasu komunikacyjnego mają:

- odcinki dróg wojewódzkich na terenach zabudowanych
- jednopoziomowe przejazdy przez tory kolejowe
- niedostateczne wyposażenie dróg lokalnych i dojazdowych w nawierzchnie twarde

Wszystkie wymienione czynniki przyczyniają się do zwiększenia natężenia hałasu pochodzenia komunikacyjnego. Pomimo, że na terenie charakteryzowanej jednostki administracyjnej nie były wykonywane pomiary hałasu, można się spodziewać, że właśnie w rejonie ulic o największym natężeniu ruchu kołowego występują wysokie wartości poziomu hałasu. Z badań wykonywanych na analogicznych terenach wynika, że hałas przy ruchliwych ulicach przekracza dopuszczalne normy i klasyfikowany jest jako bardzo uciążliwy.

Drugim ze źródeł hałasu komunikacyjnego w gminie jest kolej. Jej uciążliwość z pewnością jest najbardziej odczuwalna na terenach mieszczących się w najbliższym sąsiedztwie torów. Według modelowej analizy potencjalnego zagrożenia hałasem kolejowym w sieci głównych tras kolejowych w kraju wykonanej przez Instytut Ochrony Środowiska w oparciu o aktualne rozkłady jazdy, odcinek o zbliżonym ruchu generuje w porze dziennej hałas o zasięgu 60 dB w granicach 50 – 100 m od torów, a w porze nocnej hałas o zasięgu 50 dB w odległości poniżej 150 m od torów.

Hałas przemysłowy, a więc hałas emitowany przez różnego rodzaju zakłady przemysłowe i usługowe, stanowi źródło uciążliwości głównie dla osób zamieszkujących w sąsiedztwie emitorów. Głównymi źródłami hałasu przemysłowego są najczęściej urządzenia technologiczne i instalacje wyciągowe, urządzenia i instalacje chłodnicze, wolnostojące i nie posiadające zabezpieczeń akustycznych lub pracujące w nieprzystosowanych pomieszczeniach maszyny i urządzenia, transport wewnątrzzakładowy a także aparatura nagłaśniająca w obiektach branży rozrywkowej.

Zagrożenie hałasem przemysłowym wynika z niewłaściwej lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie zakładów przemysłowych i usługowych jak tez jest zależne od rodzaju, liczby i sposobu rozmieszczenia źródeł hałasu, skuteczności zabezpieczeń akustycznych oraz ukształtowania i zagospodarowania sąsiednich terenów. Na terenie gminy Głuszyca nie ma zakładów objętych kontrolą w zakresie emisji hałasu.

3.6 Środowisko naturalne

Głuszyca jest gminą o bardzo dużych zasobach i walorach przyrodniczych. Ponad połowę powierzchni gminy pokrywają lasy. Tak duży potencjał terenów atrakcyjnych przyrodniczo, w tym prawnie chronionych, świadczy o dużych możliwościach jego wykorzystania dla potrzeb turystycznych, wypoczynku i rekreacji mieszkańców, z drugiej jednak strony niesie z sobą ograniczenia dotyczące zagospodarowania przestrzennego terenów objętych prawna ochroną, szczególnie dla nowych inwestycji.

3.6.1 Lasy

Lasy gminy Głuszyca położone są w VII Sudeckiej Krainie Przyrodniczej, dzielnicy Sudety Środkowe. Lasy pełnią bardzo ważne funkcje przyrodnicze, ekonomiczne i społeczne, do których należą m.in.:

- retencjonowanie wody, zwłaszcza w okresie ulewnych deszczy,
- przeciwdziałanie erozji,
- poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- łagodzenie klimatu lokalnego, m.in. niższe amplitudy temperatur, niższe prędkości wiatrów, zmiana bilansu cieplnego,
- poprawa estetyki krajobrazu,
- zwiększenie bioróżnorodności oraz ochrona dzikich gatunków flory i fauny,
- poprawa warunków życia mieszkańców, zarówno pod względem psychicznym, jak i fizycznym,
- rozwój turystyki.

Na terenie gminy Głuszyca lasy zajmują powierzchnię 3312 ha, co stanowi 53,4% powierzchni gminy. Jest to jeden z największych wskaźników lesistości na terenie województwa dolnośląskiego. Wszystkie lasy w gminie należą do lasów ochronnych (wodno-i glebochronne). Lasy skoncentrowane są przede wszystkim na terenach górskich. Lasy na terenie gminy to głównie bory mieszane i lasy mieszane. Aż 60 - 70 % składu gatunkowego całości lasów zajmują świerki. Ponadto z drzew iglastych występują sosny i modrzewie oraz w niewielkiej ilości jodły i jedlice. Jeżeli chodzi o drzewa liściaste, to ponad 11 % całości drzewostanu stanowią buki. Występują tu także dęby, jesiony, jawory, wiązy, brzozy, i akacje oraz niewielkie ilości olch, osik i lip. Stan zdrowotny drzewostanów iglastych określa się jako średni, a liściastych jako dobry.

3.6.2 Parki krajobrazowe

Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem: „park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju” (Ustawa o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku, Dz. U. 92, poz. 880, Art. 16. pkt. 1.). Na terenie gminy znajdują się dwa parki krajobrazowe. Są to:

1. Park Krajobrazowy Gór Sowich - park powstał na mocy rozporządzenia Wojewody Wałbrzyskiego nr 7/91 z dnia 8 listopada 1991 roku. Całkowita powierzchnia Parku wynosi 8140,7 ha i obejmuje swoim zasięgiem najwyższą część Sudetów Środkowych wraz ze szczytem Wielka Sowa (1015 m n.p.m.). Masyw Sowiogórski zbudowany jest z gnejsów prekambryjskich, uznanych za najstarsze formy geologiczne w Sudetach. Lasy na terenie Parku zajmują ponad 94 % jego powierzchni i mają w większości charakter monokulturowy - świerkowy. Miejscami zachowały się także fitocenozy leśne o charakterze zbliżonym do naturalnego. Reprezentuje je podgórski łęg jesionowy (Carici remotae - Fraxinetum), jaworzyna górska (Lunario Aceretum), kwaśna buczyna górska, żyzna buczyna sudecka, a także bór świerkowy (Plagiothecio - Piceetum hercynicum). W Parku występuje 28 gatunków roślin podlegających ochronie całkowitej, przy czym do gatunków zagrożonych wyginięciem należą storczyki - buławnik wielokwiatowy i storczyk plamisty. W 1996 roku w granice Parku włączono kompleks leśny Nadleśnictwa Wałbrzych w gminie Głuszyca o powierzchni 1243,67 ha z drzewostanami nasiennymi i licznymi ostojami zwierzyny.

2. Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich - park został utworzony Rozporządzeniem nr 20/98 Wojewody Wałbrzyskiego z dnia 29 grudnia 1998 roku. Swoim zasięgiem park obejmuje były Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Kamiennych o powierzchni 6300 ha. W całości zajmuje powierzchnię 6493 ha, a otulina 2849,6 ha. Celem utworzenia Parku było zachowanie przyrodniczych, kulturowych, turystycznych i estetycznych walorów Gór Suchych w górach Kamiennych i Masywu Borowej w górach Wałbrzyskich oraz stworzenie przybywającym do Parku godziwych warunków do wypoczynku, rekreacji i rozwijania kompleksowej działalności turystycznej. Ponad 88% powierzchni Parku pokrywają lasy. 87% zespołów leśnych stanowią lasy świerkowe, 8% lasy bukowe i 5 % lasy mieszane. W runie lasów wyróżnia się liczne paprocie - paprotnik kolczasty, chroniona śnieżyca wiosenna i gwiazdnica gajowa. W dolinach górskich łąki i pastwiska mają silnie zmieniony skład gatunkowy roślin wskutek nawożenia i wykaszania traw. Fauna obszaru jest charakterystyczna jak w innych częściach Sudetów Środkowych. Z dużych ssaków występują jelenie szlachetne, sarny, dziki, lisy i zające. Do drobniejszych ssaków zalicza się: wiewiórkę, kreta, ryjówkę górską i mysz polną. Bogato reprezentowana jest także ornitofauna: sikory, pluszcz, zięba, kowalik, dzięcioły, myszołów zwyczajny.

3.6.3 Pomniki przyrody

Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem: „...pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie” (Ustawa o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku, Dz. U. 92, poz. 880, Art. 40 pkt. 1). Na terenie gminy Głuszyca ustanowiono 5 pomników przyrody, którymi są pojedyncze drzewa. Ich wykaz przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela Nr 13.: Pomniki przyrody na terenie Gminy Głuszyca

Lp.	Rodzaj obiektu	Miejscowość	Ulica	Obwód w cm	Nr w rejestrze Konserwatora Przyrody
1.	Cis pospolity	Głuszyca	Parkowa	704	7140/184/82
2.	Sosna limba	Głuszyca	Grunwaldzka 29	90	7140/183/82
3.	Dąb szypułkowy	Głuszyca	Sienkiewicza (Park przy Stacji	327	7140/179/82
4.	Dąb szypułkowy	Głuszyca	Sienkiewicza (Park przy Stacji	396	7140/180/82
5.	Sosna limba	Głuszyca Górna	Kłodzka 70	114	7140/181/82

3.6.4 Tereny zieleni urządzonej

„Tereny zieleni - tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe oraz cmentarze, a także zieleń towarzyszącą ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym" (Ustawa o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku, Dz. U. 92, poz. 880, Art. 5 pkt. 21) Wykaz terenów zieleni urządzonej na terenie gminy Głuszyca przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela Nr 14.: Wykaz zieleni urządzonej

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Powierzchni a [ha]	Cenny drzewostan	Stan utrzymania
Parki miejskie					
1.	Ogród Jordanowski	ul. Grunwaldzka	0,33	brak	dobry
2.	Park	ul. Sienkiewicza	1,07	dąb szypułkowy	dostateczny
3.	Park	ul. Parkowa	1,83	cis pospolity	dobry
Cmentarze					
1.	Komunalny	ul. Cmentarna	3,66	brak	dobry
2.	Parafialny - Sierpnica	ul. Świerkowa	0,17	brak	dobry
3.	Parafialny - Grzmiąca	ul. Wiejska	0,28	brak	dobry
4.	Parafialny - Głuszyca Górna	ul. Kłodzka 56	0,7	brak	dobry
Ogrody działkowe					
1.	Ogrody działkowe „PIAST"	Teren Gminy Głuszyca	24, 52	brak	dobry

Źródło: dane Gminy

Tereny zieleni urządzonej zajmują na terenie gminy powierzchnię 32,82 ha (stanowi to 0,53 % powierzchni gminy).

3.6.5 Obszary Natura 2000

Na obszarze miasta Głuszyca stykają się dwa obszary Natura 2000:

- Obszar Góry Kamienne
- Ostoja Nietoperzy Gór Sowich

3.6.5.1 Góry Kamienne

- Powierzchnia: 24098.9 ha
- Kod obszaru: PLH020038
- Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
- Status obszaru: obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej

Wzniesienia Gór Kamiennych budowane są przez twarde skały wulkaniczne, które skutecznie opierają się erozji. Dlatego mimo stosunkowo niedużych wysokości bezwzględnych, podejścia są strome, a szlaki wymagają dobrej kondycji. Spod płytkiej gleby często wystają wychodnie skalne.

Strome stoki, ostre szczyty i wcięte doliny – taki krajobraz otacza Sokołowsko w Górach Suchych, jest też charakterystyczny dla Gór Kruczych i Masywu Lesistej. Jednym z niezwykłych miejsc są Czerwone Skałki na zboczu Suchawy (Góry Suche) – utworzone przez pękające i kruszące się czerwone porfiry. Ich urwiska i piargi kilkudziesięciometrowej wysokości widoczne są z daleka. Równie duże wrażenie robią urwiska Kruczego Kamienia (Góry Krucze), gdzie utworzono rezerwat przyrody. Ukształtowanie terenu jest atrakcyjne nie tylko dla turystów. Są tu bowiem miejsca, gdzie zachowała się wyjątkowo bogata i ciekawa przyroda.

Ze względu na dobry stan zachowania i różnorodność siedlisk przyrodniczych oraz bogactwo awifauny od dawna są znane ze swojego znaczenia przyrodniczego. Od 1998 roku Masyw Dzikowca i Lesistej Wielkiej oraz Góry Suche stanowią część Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich. Ochroną rezerwatową zostały objęte „Głazy Krasnoludków" w Zaworach i „Kruczy Kamień" w Górach Kruczych. Góry Kamienne należą również do dwóch obszarów Natura 2000 - omawianego „Góry Kamienne" oraz „Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie" chroniącego ptaki.

Drzewostan to w większości, podobnie jak w całych Sudetach, sztuczne nasadzenia świerkowe. Są one bardzo podatne na osłabienie przez kornika drukarza oraz huragany. Gleba pod świerkami staje się kwaśna i odnajdziemy na niej niewiele gatunków roślin zielonych. W takich drzewostanach słychać o wiele mniej ptaków niż w lasach liściastych. Wyjątkowym gatunkiem, któremu takie otoczenie przypomina tajgę – główny obszar występowania – jest sóweczka Glaucidium passerinum. Ta najmniejsza krajowa sowa jest wyjątkowa również dlatego, że poluje w dzień. Przy odrobinie szczęścia można usłyszeć jej gwiżdżący głos.

Zachowało się jednak w Górach Kamiennych też wiele miejsc z siedliskami leśnymi o charakterze naturalnym. Stanowią miejsce życia wielu cennych gatunków zwierząt.

3.6.5.2 Ostoja Nietoperzy Gór Sowich

- Powierzchnia: 21324.9 ha
- Kod obszaru: PLH020071
- Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
- Status obszaru: obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej

Obszar leży na wysokości 291 - 1020 m npm i obejmuje większość pasma Gór Sowich, które zbudowane są z gnejsów prekambryjskich, stanowiących najstarszą jednostkę strukturalną Sudetów. Tworzą się na nich gleby ubogie w składniki odżywcze, silnie szkieletowe i kwaśne, szczególnie w partiach szczytowych. Zachowały się tu fragmenty naturalnego zbiorowiska świerczyny górnoreglowej. Obszar obejmuje m.in. dolinę przełomową częściowo uregulowanej Bystrzycy ze zbiornikiem zaporowym, zwanym jeziorem Bystrzyckim. Zbocza tej doliny porastają lasy liściaste - klonowo-lipowe (około 40 ha), kwaśne buczyny i niewielkie fragmenty grądów, a jej dno zajmują łąki kośne o bogatym składzie gatunkowym (około 300 ha). Są to najlepiej zachowane w regionie łąki tego typu.

Obszar obejmuje 16 miejsc zimowania i żerowiska kolonii rozrodczych nietoperzy: Sokolec, Sztolnia w Bystrzycy Górnej, Jugowice I, II i III, Włodarz, Srebrna Sztolnia koło Walimia, Rzeczka, Soboń, Osówka, Osówka II, Rościszów - budynek komunalny, Sztolnia za Domem Ani, Sztolnia w Podlesiu, Augustyna w Kamionkach, Sztolnia na Chałupą I i (II) w Kamionkach.

Tereny rolnicze zajmują 33,00 % powierzchni terenu, lasy 73 % terenu, w tym: iglaste - 21,00 %, lasy liściaste - 13,00 %, lasy mieszane 37,00 %, łąki i pastwiska 2,00 %, a tereny luźno zabudowane 1,00 % obszaru.

Na terenie obszaru stwierdzono 3 gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. W Rościszowie występuje jedno z największych letnich zgrupowań nocka dużego w Polsce.

3.6.6 Budowa geologiczna

Obszar gminy położony jest w obrębie dużej jednostki tektonicznej - bloku dolnośląskiego, który zajmuje obszar między dolinami Odry i Nysy Łużyckiej. Blok dolnośląski obejmuje Sudety Zachodnie i Środkowe oraz Przedgórze. Sudety swoją obecną rzeźbę zawdzięczają trzeciorzędowym ruchom tektonicznym, ale ich budowa wewnętrzna wykazuje związek ze strukturami waryscyjskimi Europy. Na obszarze bloku dolnośląskiego można wyróżnić dwa główne pietra strukturalne:

- starsze - w skład którego wchodzą kompleksy skalne od prekambru do paleozoiku. Piętro to jest zbudowane wyłącznie przez skały przeobrażone epi-, mezo- i katametamorficzne oraz skały intruzyjne;
- młodsze piętro strukturalne obejmuje wszystkie skały osadowe, od górnego karbonu po osady kenozoiczne, leżące na skałach starszego piętra strukturalnego.

3.7 Gleby

Na terenie gminy Głuszyca grunty orne zajmują powierzchnię około 724,4 ha, co stanowi 11,7 % powierzchni gminy). Grunty łąk i pastwisk zajmują powierzchnię około 1 736,5 ha (stanowi to 28 % powierzchni gminy). Przeważają gleby niskich klas - IVb i V (łącznie zajmują około 9,8 % powierzchni gminy). Wśród gruntów łąk i pastwisk dominują grunty IV i V klasy - około 25,3 % powierzchni gminy. Podział gleb na klasy bonitacyjne prezentuje poniższa tabela. Gleby na obszarze gminy wykształciły się na skałach osadowych, magmowych i metamorficznych. Najczęściej są to gleby brunatne kwaśne, brunatne właściwe oraz gleby pyłowe. 90 % ogólnego areału stanowią gleby kwaśne i bardzo kwaśne. Wzdłuż rzek występują mady rzeczne (lekkie i średnie). Na terenie gminy można wyznaczyć następujące kompleksy przydatności rolniczej gleb:

- kompleks zbożowo - górski,
- kompleks owsiano - ziemniaczany,
- kompleks owsiano - pastewny.

Gleby z terenu gminy charakteryzują się średnią i silną podatnością na erozję. Na terenie gminy Głuszyca nie prowadzono badań chemizmu gleb. Jedyny punkt pomiarowo - kontrolny gleb znajduje się w miejscowości Stare Bogaczowice (nr 305), badania prowadzone są tam w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych. Stwierdzono, że gleby tej miejscowości charakteryzują się podwyższonym stopniem zanieczyszczenia metalami ciężkimi (nikiel): od zawartości naturalnej (stopień 0), do podwyższonej (stopień I). Podwyższona jest również zawartość w glebie WWA.

W wyniku badań użytków rolnych na terenie powiatu wałbrzyskiego, prowadzonych przez Stację Chemiczno - Rolną, Oddział we Wrocławiu stwierdzono, że większość gleb powiatu (93%) ma odczyn kwaśny (4,5-6,5pH). Z tego względu konieczne jest wapnowanie gleb, do którego przewidziano 88% gleb powiatu.

Podwyższona zawartość metali ciężkich może wynikać z budowy podłoża oraz z depozycji tych zanieczyszczeń w wyniku opadów atmosferycznych. Badany obszar należy także do rejonów o podwyższonej zawartości izotopów promieniotwórczych w glebie.

3.8 Wody powierzchniowe

Obszar gminy w całości leży w dorzeczu Odry. Główną rzeką jest Bystrzyca wraz z dopływami w

postaci potoków: Złoty Potok, Otłuczyna, Potok Marcowy, Kłobia, potok Rybny.

Bystrzyca - bierze swój początek powyżej Głuszycy, w okolicach Gór Suchych i Gór Sowich. Jest lewobrzeżnym dopływem Odry, który uchodzi do niej w km 266,5. Rzeka odwadnia duży obszar Sudetów Środkowych oraz Masywu Ślęży. Do najważniejszych dopływów Bystrzycy zalicza się: Strzegomkę oraz Piławę i Czarną Wodę. Bystrzyca zasila dwa zbiorniki zaporowe: w Lubachowie oraz Mietkowie (oba poza granicami gminy). Teren w granicach administracyjnych miasta stanowi obszar zlewni chronionej rzeki Bystrzycy. Potoki górski i górne odcinki rzeki charakteryzują się dużymi spadkami podłużnymi, co wpływa na szybki odpływ wody ku terenom nizinnym. Duże wahania stanu wód w potokach i rzekach wynikają z warunków klimatycznych (w szczególności od opadów atmosferycznych). Średni roczny odpływ rzeczny z terenu gminy wynosi:

- 7,5-10 l/s/km^2 z około 80 % obszaru gminy
- 10-12,5 l/s/km^2 z około 20 % obszaru gminy.

Występują na tym obszarze także rowy melioracyjne o łącznej długości 57,6 km (na 1 km^2 przypada 0,93 km kanałów i rowów melioracyjnych).

3.8.1 Wody podziemne

Według podziału regionalnego zwykłych wód podziemnych Polski obszar gminy znajduje się w regionie sudeckim (wody szczelinowe gnejsów Gór Sowich i skał osadowych karbonu i permu). Na omawianym obszarze nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) i związane z nimi strefy najwyższej i wysokiej ochrony wód podziemnych (ONO i OWO). Wody podziemne na tym obszarze zgromadzone są w większości w przypowierzchniowej warstwie zwietrzeliny skał i są zasilane bezpośrednio na wychodniach tych skał, a następnie są drenowane przez potoki górskie i źródła. Pozostała część wód podziemnych, występuje w obrębię szczelin i spękań skał krystalicznych. Na obszarze gminy występują paleozoiczne piętra wodonośne, które związane są z budową geologiczną. Są to:

- Permokarbońskie piętro wodonośne - tworzą je osadowe utwory karbonu górnego (piaskowce, zlepieńce, mułowce, węgle formacji z Żaclerza i Wałbrzycha) i wulkanity permokarbońskie (porfiry, ryolity) występujące pomiędzy Wałbrzychem i Głuszycą oraz piaskowce i mułowce permu występujące w okolicach Głuszycy i na południowy wschód od niej. Z uwagi na sąsiedztwo z obszarem pozbawionym piętra użytkowego wskutek długotrwałego odwodnienia spowodowanego działalnością górniczą, wody tego piętra są słabo rozpoznane. Wody tego piętra występują na głębokości około kilkudziesięciu metrów w pobliżu intruzji permskich wulkanitów. Wydajności osiągają do 20 m3/h przy depresjach rzędu kilkudziesięciu metrów. Ze skałami osadowymi karbonu i wulkanitami permu związane są wody lecznicze typu szczaw, ujmowane w Jedlinie Zdroju. Płytkie wody piętra górnokarbońskiego charakteryzują się na ogół średnią mineralizacją nie przekraczającą 500 mg/dm3, natomiast głębsze wody mają mineralizację rzędu 1,0 - 2,0 g/ dm3.

- Permskie piętro wodonośne - cechą, która odróżnia to piętro wodonośne od piętra permokarbońskiego jest występowanie stref o stwierdzonych znacznych zasobach wód podziemnych, na których bazują ujęcia otworowe (w Unisławiu Śląskim) i drenażowe (w Łomnicy - Trzy Strugi, Głuszycy Górnej i Wałbrzychu) założone pierwotnie na źródłach korytowych lub wyciekach powierzchniowych o dużej - ponad 36 m3/h. W obrębie strefy zwietrzelinowej, wydajności źródeł najczęściej mieszczą się w przedziale od 0,36 do 3,6 m3/h (0,01 - 1 l/s). Wydajność potencjalna studni wierconej osiąga w tym rejonie 70 m3/h przy depresjach rzędu kilkudziesięciu metrów.

3.8.2 Wnioski i podsumowania dla obszaru kryzysowego

Stan środowiska na terenie gminy należy określić jako dobry. Problemem jest głównie

zanieczyszczenie powietrza spowodowane niską emisją oraz terenami komunikacji. Dla wyznaczenia działań rewitalizacyjnych najważniejsze będą wnioski związane z wyposażeniem w infrastrukturę ochrony środowiska oraz sytuacji gospodarki komunalnej i mieszkaniowej na tle kraju, województwa i powiatu.

W zakresie wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje sytuacja w Gminie Głuszyca jest gorsza, niż średnia dla kraju, województwa dolnośląskiego, jak i powiatu wałbrzyskiego zarówno w odniesieniu do terenu miasta, jak i obszarów wiejskich. Różnice są znaczące w porównaniu ze średnią krajową/wojewódzką, jednak nieznaczące na tle powiatu wałbrzyskiego. Szczegółowe dane w tabeli poniżej.

Tabela Nr 15.: Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań -miasto

Obszar	woda	łazienka	CO	woda	łazienka	CO	woda	łazienka	CO
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
	2012			2013			2014		
POLSKA	99,0	99,0	99,0	95,3	95,3	95,4	86,6	86,8	86,9
DOLNOŚLĄSKIE	99,4	99,4	99,4	93,8	93,9	93,9	82,4	82,7	82,9
Powiat wałbrzyski	98,8	98,7	98,7	82,3	84,2	84,2	71,0	68,5	68,6
Głuszyca (3)	97,0	97,0	97,0	77,3	77,3	77,3	67,5	67,5	67,5

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Ocenie gminy na tle otoczenia służy również wskaźnik określający przeciętną powierzchnię mieszkania. Sytuacja w Gminie Głuszyca jest lepsza niż średnia w skali Polski, natomiast gorsza niż średnia na terenie woj. dolnośląskiego i powiatu wałbrzyskiego. Różnice nie są znaczące.

Tabela Nr 16.: Przeciętna powierzchnia mieszkania – zestawienie porównawcze

Obszar	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania		
	2012	2013	2014
POLSKA	91,7	91,8	91,9
DOLNOŚLĄSKIE	95,7	95,8	95,8
Powiat wałbrzyski	95,7	95,7	95,7
Głuszyca (3)	93,4	93,4	93,4

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Analizując kolejny wskaźnik – ilości mieszkań na 1000 mieszkańców należy podkreślić, że Głuszyca sytuuje się z najlepszym wynikiem w odniesieniu do jednostek porównawczych.

Tabela Nr 17.: Mieszkania na 1000 mieszkańców – zestawienie porównawcze

Obszar	Mieszkania na 1000 mieszkańców		
	2012	2013	2014
POLSKA	356,1	359,9	363,4
DOLNOŚLĄSKIE	375,9	381,6	386,2
Powiat wałbrzyski	408,4	380,8	384,1
Głuszyca (3)	389,2	395,0	398,6

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 18.: Zużycie wody na mieszkańca jest niższe niż średnia zarówno w skali ogólnopolskiej, regionalnej, jak i lokalnej na tle powiatu wałbrzyskiego. Może to świadczyć o niższym stopniu rozwoju gospodarczego, lub też wyższym udziale zużycia wody ze źródeł nieewidencjonowanych, szczególnie na obszarach wiejskich gminy.Zużycie wody na mieszkańca

Obszar	\ Zużycie wody na mieszkańca 2012	2013	2014
POLSKA	34,5	34,0	33,9
DOLNOŚLĄSKIE	34,7	34,4	34,2
Powiat wałbrzyski	27,1	26,0	25,6
Głuszyca (3)	24,6	24,5	23,4

Wnioski dla wyznaczonego obszaru kryzysowego: sfera przestrzeni i infrastruktury

1. Stosunkowo dobre wyposażenie miasta w podstawową infrastrukturę, z brakami na obszarze rewitalizowanym
2. Niedostatki infrastruktury kanalizacyjnej w miejscowościach Gminy
3. Braki w wyznaczonym obszarze rewitalizowanym:
    a. Niedostateczne remonty infrastruktury technicznej (media, drogi)
    b. Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni otwartych między budynkami wspólnot
    c. Braki w układzie komunikacyjnym, zarówno w ruchu drogowym, jak i ciągach pieszych
    d. Liczne tereny otwarte, które niezagospodarowane skutkują zjawiskami negatywnymi na obszarze rewitalizowanym
4. Obserwowane ograniczenia w rozwoju mieszkańców w wyniku niedostatków infrastruktury technicznej i zagospodarowaniu przestrzeni
5. Niedostateczne zapewnienie bezpieczeństwa w wyniku ww. czynników
6. Brak infrastruktury umożliwiającej realizację działań w sferze społecznej i gospodarczej, w powiązaniu z aktywnością w zakresie sportu, turystyki, rekreacji
7. Niedostatki w infrastrukturze drogowej i komunikacyjnej
8. Dalece niewystarczające parametry termiczne budynków

3.8.3 Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne

Do zidentyfikowanych kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych należą:

- remonty budynków
- działania termomodernizacyjne w budynkach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej
- działania w zakresie zagospodarowania przestrzeni w sposób umożliwiający wprowadzenie nowych funkcji sprzyjających integracji społecznej

4 Diagnoza sfery gospodarczej

4.1 Rys ogólny

W Gminie Głuszyca, w lokalnej gospodarce dominuje charakter usługowy i turystyczny w prowadzonej działalności gospodarczej. Istnieją również podmioty sektora przemysłowego, jednak od czasu upadku większości dużych zakładów w Gminie funkcja przemysłowa jest w zaniku. Miasto Głuszyca jest lokalnym ośrodkiem działającym na rzecz obsługi administracyjnej mieszkańców gminy oraz podstawowych usług publicznych: szkolnictwa, służby zdrowia i innych.

Do największych zakładów na terenie gminy Głuszyca zalicza się:

- Dolnośląskie Zakłady Artykułów Technicznych „NORTECH
- John Cotton (produkcja kołder)
- Suchorowski Design

"Power Zone" Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe Grażyna Kaszuba Rolnictwo na tym terenie nie ma dobrych warunków do rozwoju: górzysty teren, rozdrobniona struktura gruntów ornych, niekorzystny klimat górski. Na terenie gminy działało w roku 2014 920 podmiotów gospodarczych. W latach 2012-2014 nastąpił 3% wzrost ilości działających firm.

Tabela Nr 19.: Podmioty gospodarcze w Gminie Głuszyca

	Podmioty wg sektorów własnościowych	2012	2013	2014
1	podmioty gospodarki narodowej ogółem	891	905	920
2	sektor publiczny - ogółem	150	149	156
3	sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	12	12	17
4	sektor publiczny - spółki handlowe	3	3	3
5	sektor prywatny - ogółem	741	756	764
6	sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	470	468	467
7	sektor prywatny - spółki handlowe	24	26	26
8	sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	8	7	7
9	sektor prywatny - spółdzielnie	3	3	3
10	sektor prywatny - fundacje	2	3	3
11	sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	18	19	21

W strukturze własnościowej dominują podmioty sektora prywatnego. Zobrazowano to na poniższym wykresie.

Rysunek Nr 10. Struktura podmiotów gospodarczych według własności

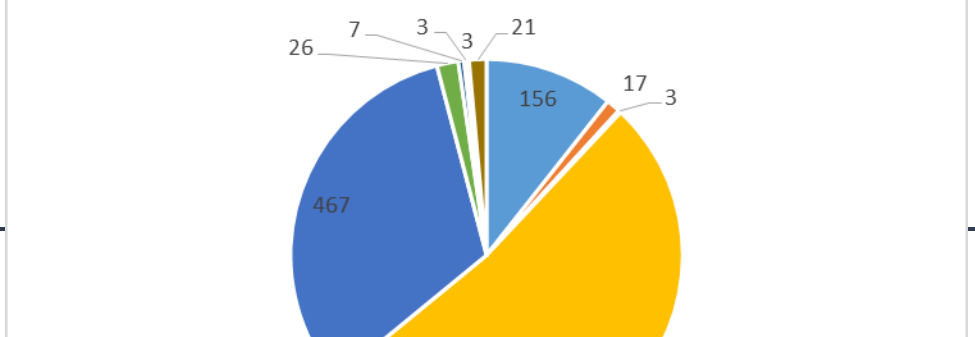

W strukturze wielkościowej dominują podmioty małe, do 10 zatrudnionych. Tylko dwie firmy zatrudniają powyżej 50 pracowników.

Tabela Nr 20.: Podmioty gospodarcze w Gminie Głuszyca według wielkości

Podmioty wg klas wielkości	2012	2013	2014
Ogółem	891	905	920
0 – 9	864	878	893
10 - 49	25	25	25
50 - 249	2	2	2
0 - 249	891	905	920

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Zdecydowana większość podmiotów kwalifikuje się do grupy podmiotów prowadzących działalność różną, sklasyfikowaną jako pozostała działalność. Sytuację obrazuje tabela poniżej.

Tabela Nr 21.: Podmioty według grup działalności

Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007	2012	2013	2014
ogółem	891	905	920
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	41	37	26
przemysł i budownictwo	124	128	131
pozostała działalność	726	740	763

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Bardziej szczegółowych informacji dostarcza podział działalności według klasyfikacji PKD 2007. Ewidencja prowadzona jest odrębnie dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz osób prawnych. Poniżej odpowiednie dane liczbowe.

Tabela Nr 22.: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007	2012	2013	2014
ogółem	470	468	467
Sekcja A	39	35	24
Sekcja C	31	30	32
Sekcja F	64	69	70
Sekcja G	161	156	163

Sekcja H	43	42	41
Sekcja I	29	27	25
Sekcja J	7	6	7
Sekcja K	17	19	18
Sekcja L	1	3	1
Sekcja M	17	17	14
Sekcja N	11	11	15
Sekcja P	9	8	8
Sekcja Q	19	19	21
Sekcja R	1	2	2
Sekcje S, T, U	21	24	26

W grupie podmiotów działających w formie osób fizycznych prowadzących działalność gospdoarczą dominującymi branżamy były:

- 35%: sekcja G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- 15% Sekcja F – Budownictwo
- 9 % Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
- 7% Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe

Strukturę zaprezentowano na wykresie poniżej.

Rysunek Nr 11. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - struktura

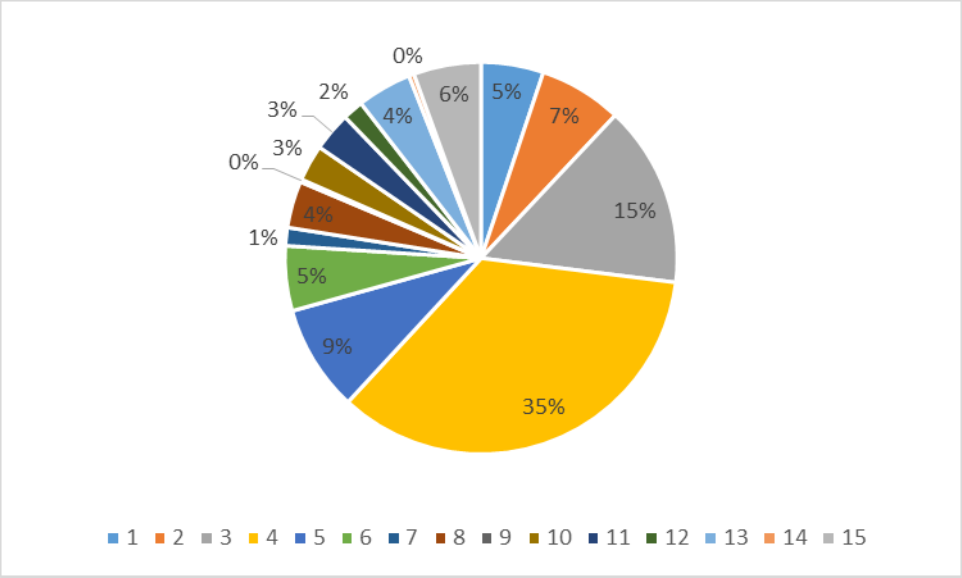

Tabela Nr 23.: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemajace osobowości prawnej wg sekcji PKD 2007	2012	2013	2014
ogółem			
ogółem	421	437	453
Sekcja A	2	2	2
Sekcja B	2	2	2
Sekcja C	14	13	13

Sekcja D	0	1	1
Sekcja F	13	13	13
Sekcja G	23	25	25
Sekcja H	3	3	3
Sekcja I	0	1	1
Sekcja J	1	1	1
Sekcja L	314	326	332
Sekcja M	2	2	2
Sekcja N	1	1	1
Sekcja O	4	4	4
Sekcja P	9	9	14
Sekcja Q	8	7	7
Sekcja R	7	7	7
Sekcje S i T	18	20	25

W grupie podmiotów posiadających osobowość prawną 73% funkcjonowała w Sekcji L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – 332 podmioty (73%), w dalszej kolejności w sekcji G – 25 podmiotów (6%) oraz w sekcji C i F 13 podmiotów (3%)

Legenda (klasyfikacja PKD 2007)

Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie

Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe

Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Sekcja F – Budownictwo

Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa

Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Sekcja J – Informacja i komunikacja

Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

Sekcja P – Edukacja

Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Sekcja S – Pozostała działalność usługowa

Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

O sytuacji na rynku pracy świadczy ponadto ocena czy podmiotów gospodarczych przybywa, ocenę tego umożliwia porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i podmiotów wyrejestrowanych w danym roku. Przewaga nowo rejestrowanych jest zjawiskiem pozytywnym

Tabela Nr 24.: Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane wg grup sekcji PKD 2007

Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane wg grup sekcji PKD 2007	2012	2013	2014
Nowo zarejestrowane	54	63	91
Podmioty wyrejestrowane	58	51	72

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 25.: Wskaźniki charakteryzujące działalność gospodarczą

Podmioty - wskaźniki	2012	2013	2014
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	986	1015	1040
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	59	70	103
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	64	57	81
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	149,6	155,3	159,7
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	52	52	53
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	7,9	8,0	8,1
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	22	25	27
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	91	108	158

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Charakterystyka ww. wskaźników w dalszej części rozdziału.

4.1.1 Bezrobocie

Ważną oceną sytuacji gospodarczej jest analiza zjawiska bezrobocia na terenie Gminy Głuszyca. W okresie od 2012 r. odnotować należy 30% spadek bezrobocia. Mimo to, w dalszym ciągu 497 osób to osoby bezrobotne, co stanowi 8,6% ludności w wieku produkcyjnym. Sytuację przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela Nr 26.: Bezrobotni zarejestrowani wg płci

Bezrobotni zarejestrowani wg płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	osoba	710	666	497
mężczyźni	osoba	374	367	266
Kobiety	osoba	336	299	231

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 27.: Stopa bezrobocia

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	%	11,9	11,4	8,6
mężczyźni	%	11,8	11,7	8,5
kobiety	%	12,1	11,1	8,7

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

4.1.2 Turystyka jako element sfery gospodarki

Ze względu na walory oraz położenie miasta turystyka odgrywa ważną rolę w gospodarce miasta. Na terenie miasta i gminy Głuszyca zlokalizowane są atrakcje turystyczne o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Na terenie miasta do głównych atrakcji turystycznych zalicza się:

Cesarskie skałki

Punkt widokowy na trasie głuszyckie stawy strefy MTB - kolor pomarańczowy. Obecnie są bardzo dobrze widoczne z ul. Sienkiewicza. Dawniej Cesarskie Skałki były całkowicie zarośnięte przez drzewa i służyły jako atrakcja do wspinaczki dla miejscowych harcerzy oraz miłośników wspinaczki. Dojść do Skałek można z ulicy Bohaterów Getta odbijając (zaraz za kioskiem Ruchu) na ul. Niecałą. Idąc dalej prosto mijamy rozdzielnię energetyczną, następnie skręcamy w lewo na polanę i ścieżynką przez lasek. Istnieje jeszcze jedna droga, można by powiedzieć główna, do której trzeba dotrzeć z ul. Bohaterów Getta. **Dolina Bystrzycy**

Szczególnie pomiędzy Głuszycą a Bystrzycą Górną, dolina Bystrzycy należy do regionów bardzo atrakcyjnych krajoznawczo i krajobrazowo. Dawniej cieszyła się ogromną popularnością, była celem specjalnych wycieczek, nawet jeszcze przed budową zapory w Lubachowie. Nosiła też specjalna nazwę ,,Schlesiertal" i uchodziła za wyjątkowo piękny i romantyczny zakątek Wsie w niej leżące były w większości popularnymi letniskami. Doliną prowadzą ważne komunikacyjne i turystycznie szosy: Nr 383 Jugowice - Jedlinka i Nr 381 Wałbrzych - Głuszyca - Kłodzko przez Nową Rudę. Dolinę Bystrzycy w wielu miejscach przecinają szlaki turystyczne m.in. z Głuszycy Górnej wychodzi czarny Szlak Martyrologii przez Osówkę i Walim do Jugowic. W Głuszycy niebieski szlak do Walimia przez Włodarz i Wielką Sowę.

Ruiny zamku Rogowiec

U stóp góry Rogowiec miał prowadzić średniowieczny trakt handlowy zwany Wysoką Drogą. Dla jego ochrony, a przede wszystkim dla zabezpieczenia pd. granicy księstwa świdnickiego, wzniesiono zamek o tej samej nazwie (Rogowiec) i prawdopodobnie sąsiednie Radosno. Przyjmuje się że budowniczym zamku był ks. świdnicki Bolko I, ewentualnie ks. Bernard. Wiadomo natomiast, że w latach 1292 - 1299 burgrabią był tu Reinczko Schloff, ze sławnego później śląskiego rodu rycerskiego Schaffgotschów. Był to wówczas jeden z ważniejszych i obronniejszych zamków w księstwie świdnickim. Nie może więc dziwić, że właśnie tu w 1317 r. schronił się ks. legnicki Władysław, który zmuszony był przez brata do opuszczenia Legnicy, stąd prowadził łupieżcze wyprawy. Później burgrabią był Nicolas de Bolcze, który występował w dokumentach z lat 1361 - 1374. Po śmierci ks. Agnieszki, wdowy po ks. Bolku II, zamek z całym księstwem stał się własnością korony czeskiej. Do Rogowca należały rozległe tereny, sięgające na pn. aż po Bystrzycę Górną, Lubachów i Niedźwiedzicę, na wsch. po Głuszycę, na pd. po Grzmiącą, a na zach. po Rybnicę Leśną. Po włączeniu do Czech zamek stał się własnością prywatną, ponieważ utracił znaczenie strategiczne. W okresie wojen husyckich został prawdopodobnie opanowany przez husytów, stał się też siedzibą rycerzy rozbójników. W 1420 r. zdobył go raubriterr Franz von Pogorella, a w 1429 r.

Wenzel von Schllendorf, który opanował też sąsiednie Radosno. Mając te dwa zamki, on i jego potomkowie utrzymali się w nich do 1497 r. (wg niektórych źródeł do 1483 r.), gdy wojska kr. Macieja Korwina, dowodzone przez Georga von Steina, zdobyły i zniszczyły obie siedziby Hansa von Schellendorfa. Od tego momentu zamek pozostaje w ruinie. o W pocz. XVI w. Rogowiec znalazł się w obrębie dóbr książeńskich, które nabył hr. von Hochberg. Ruiny już w XIX w. cieszyły się zainteresowaniem turystów, którzy wówczas docierali tu głównie z Rybnicy Leśnej, lub Rybnicy Małej, później też z Głuszycy. Już wówczas podziwiano panoramę ze szczytu. Dopiero w 1988 i 1992 podjęto badania archeologiczne ruin, które ujawniły, że Rogowiec był większy niż dotychczas sądzono. Ruiny zamku Rogowiec z końca XIII w. wznoszą się na skalistym wierzchołku, w związku z czym miał on nieregularny kształt, dostosowany do terenu i obejmował mniej więcej trójkąt o wym. ok. 30 x 20 m. W najwyższym punkcie, w narożu, stała potężna kamienna, cylindryczna wieża o średnicy ok. 10,0 m, z której zachowały się tylko fragmenty przyziemia.

Gospoda „Pod Jeleniem"

o Czas powstania: 1768-1774 rok, Styl: Barok

Pierwotnie obiekt przeznaczony był na gospodę z miejscami noclegowymi. Założony na rzucie prostokąta z dodaniem traktu od tyłu, piętrowy, 7 - osiowy. Część piętrowa posiada drewnianą konstrukcję szkieletową o pięknym układzie belek. Nakryty dachem mansardowym z lukarnami, kryty łupkiem. Zachował kamienne portale z 1784 i 1786 r. oraz opaski okienne w parterze. Zawsze służył jako gospoda i hotel także po 1945 r., z tym, że funkcję hotelową pełnił okresowo. Obiekt wpisany do rejestru zabytków: Data wpisu do rejestru zabytków: 30.06.1966 rok

Góra Raróg

Szczyt 745 m we wschodniej części Gór Suchych tworzący zwornik na granicy państwowej w grzbiecie granicznym, ale jego główny wierzchołek leży całkowicie po polskiej stronie. Ku pn.- zach. grzbiet graniczny ciągnie się w stronę Słodnej, w druga stronę, na pd. - wsch., przez Bukową Górę i Kopiniec opada na Przełęcz pod Czarnochem, natomiast ku pn. odchodzi krótkie ramię z Ostoją. Raróg jest zbudowany z permskich melafirów (trachybazaltów), które były eksploatowane w dużych kamieniołomach na pn. - wsch. zboczu. Wyrobisko wcina się pomiędzy Raróg a Ostoję. Główny szczyt i zbocza porastają lasy świerkowe regla dolnego. U podnóża ciągną się użytki rolne należące do Łomnicy i Głuszycy Górnej. Wzdłuż granicy, pod wierzchołkiem Raroga prowadzi zielony szlak z Tłumaczowa do Golińska oraz czeski szlak z Broumowa na Ruprechticky Špicak.

Kościół parafialny p.w. MB Królowej Polski

Kościół parafialny MB Królowej Polski został wzniesiony jako ewangelicki w 1741 roku. Gruntownie przebudowany na klasycystyczny w latach 1804 - 1809 (dostawienie wieży i portyku) oraz ponownie w 1862 r., remontowany w 1964 r. Jest to budowla na rzucie prostokąta z kruchtami. Od ulicy okazały portyk 4 - kolumnowy, zwieńczony trójkątnym tympanonem. Nad nim wieża, dołem kwadratowa, górą okrągła, z okrągłą nadbudówką, zwieńczoną latarnią z hełmem. Na obu kondygnacjach tarasy z metalowymi balustradami. Dach dwuspadowy, wewnątrz drewniane 2 - kondygnacje, empory (ze zdobionymi płycinami), połączone z chórem muzycznym. Dość bogate klasycystyczne wyposażenie wnętrza z początku XIX w., m.in. drewniany ołtarz, ambona i chrzcielnica z 1809 r. oraz figurka Matki Boskiej i olejne obrazy.

Pałac barokowy

Pałac z k. XVIII w., zbudowany na prostokącie, piętrowy, 7 - osiowy, nakryty dachem mansardowym z lukarnami. Naroża boniowane, okna w bogatych opaskach o charakterze dekoracji. Architektoniczny portal z otworem zamkniętym łukiem koszowym, wyżej kartusz herbowy i wygięty gzyms naczółkowy. Obecnie służy jako dom mieszkalny, najokazalszy budynek w mieście. Wpisany do rejestru zabytków.

Pałac fabrykanta

Pałacyk w rozległym ogrodzie - parku, obecnie znacznie zmienionym, gdyż służy jako ogródek jordanowski. Pałacyk piętrowy z narożną okrągłą wieżą i kolumnowym portykiem. Okna zamknięte półkoliście i prostokątnie w dekoracyjnych opaskach. Silnie zaznaczone gzymsy piętrowe. Zachował resztki wyposażenia (schody, boazerie, lustra, żyrandole). Mieścił się tam zakładowy dom kultury ZPB „Piast", pałac ślubów był także siedzibą różnych organizacji. Czas powstania: 1894 rok, styl eklektyczny. Wpisany do rejestru zabytków.

Potok Otłuczyna

jest lewym dopływem Bystrzycy. Wypływa na wysokości ok. 570 m z pd.-zach. zbocza Światowida, jego płytka i rozległa dolina oddziela masyw Światowida od głównego grzbietu (granicznego) wschodniej części Gór Suchych. Potok spływa przez łąki i pola uprawne ku pn., równolegle do szosy Nr 381 z Kłodzka do Wałbrzycha. Wraz z nią trafia w połowie drogi do Głuszycy Górnej i aż do ujścia w Głuszycy na wysokości ok. 490 m płynie wśród zabudowań. Długość potoku to ok. 3,0 km. Dolina Otłuczyny została wypreparowana w zlepieńcach, piaskowcach i łupkach ilastych czerwonego spągowca. Z szosy wiodącej dolina Otłuczyny otwierają się ładne widoki na część Gór Suchych (Ostoja, Gomólnik Mały), Wałbrzyskich i Sowich. Przez Głuszycę Górną, szosą wzdłuż Otłuczyny, prowadzi żółty szlak Przełęcz pod Czarnochem, a około wiaduktu kolejowego przecina ją czarny Szlak Martyrologii przez Kolce i Walim do Jugowic.

Trójpański Kamień

Zlokalizowany na pasie granicznym, datowany na 1732 r. Znajdował się na styku granic Czech, Śląska, Hrabstwa Kłodzkiego. Dojście zielonym szlakiem, zajmuje około 20 min od przejścia granicznego Głuszyca Górna - Janovicky, trzeba kierować się na lewo.

Pozostałe atrakcje turystyczne:

- Głuszyca Górna: Kościół pomocniczy p.w. Wniebowzięcia NMP, Przejście graniczne w ruchu turystycznym Głuszyca Górna - Janovicky
- Grzmiąca: Kościół filialny p.w. MB Zielnej, Obszar Krajobrazu Chronionego "Góry Kamienne, Ruiny zamku Rogowiec
- Grzmiąca, Rybnica Mała: Dom mieszkalny (ryglowy)
- Kolce: Cmentarz Ofiar Faszyzmu
- Łomnica: Łomnicka Chata, Przejście graniczne w ruchu turystycznym Łomnica - Ruprechticky Spicak ,Wyciągi narciarskie
- Sierpnica: Kościół filialny p.w. MB Śnieżnej,
- Tajemnicze Podziemne Miasto - „Osówka”

4.2 Identyfikacja problemów strefy gospodarki

Poniższe porównanie wybranych wskaźników pokazuje, że na terenie Gminy Głuszyca wskaźniki charakteryzujące działalność gospodarczą wykazują w roku 2014 wartości niższe, niż średnia. W przypadku liczby podmiotów na 10. tyś ludności wskaźnik jest wyraźnie niższy, niż średnie krajowa, regionalna i powiatowa. Wyraźna różnica występuje w przypadku oceny średniej na poziomie województwa. Pozytywnym (powyżej średniej) zjawiskiem jest ilość podmiotów noworejstrowanych.

Wskaźnik – również wyraźnie niższy niż w grupie porównawczej dotyczący ilości podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym świadczy o niskiej aktywności gospodarczej. Potwierdzeniem tego jest analiza ilości osób fizycznych prowadzących działalność.

W sferze rozwoju społecznego niższy wskaźnik zarejestrowanych fundacji, organizacji i stowarzyszeń potwierdza generalny wniosek o gorszej sytuacji w gminie, niż grupa porównawcza.

Tabela Nr 28.: Analiza wskaźników aktywności gospodarczej

Nazwa	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jednostki wykreślone z h REGON na 10 tys. ludności	podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców
	2014	2014	2014	2014	2014	2014
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
POLSKA	1 071	93	79	170,0	77	3,31
DOLNOŚLĄSKIE	1 207	101	88	190,1	81	3,61
Powiat wałbrzyski	1 085	81	81	170,4	64	3,29
Głuszyca (3)	1 040	103	81	159,7	53	2,71

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Do problemów sfery gospodarczej na terenie Gminy Głuszyca zaliczyć można czynniki zewnętrzne i uwarunkowania lokalne. Kluczowym czynnikiem zewnętrznym negatywnie wpływającym na rozwój sfery gospodarki jest ograniczona dostępność komunikacyjna oraz silna konkurencja ze strony Wałbrzycha i Wrocławia, które to ośrodki przyciągają inwestorów.

Do uwarunkowań wewnętrznych stwarzających problemy dla lokowania nowych przedsiębiorstw należy zaliczyć przede wszystkim:

- ograniczone finansowe możliwości miasta przeznaczania wydatków na cele inwestycyjne i infrastrukturę
- ograniczona ilość przygotowanych terenów inwestycyjnych
- ograniczona pozycja ekonomiczna i siła rynkowa lokalnych przedsiębiorstw
- niski napływ kapitału inwestycyjnego z zewnątrz
- brak branży charakterystycznej, która promowała by gminę
- zbyt mały poziom inwestycji prywatnych tworzących nowe miejsca pracy
- dominacja małych (1, 2-osobowych) firm, głównie handlowych i usługowych
- upadek licznych zakładów przemysłowych na terenie gminy w latach 90-tych

<u>Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera gospodarcza</u>

1. Nierównomierny rozkład aktywności gospodarczej mieszkańców na terenie miasta, z występowaniem stref o niskiej aktywności, w szczególności w przestrzeni planowanej do rewitalizacji.
2. Obserwowane ograniczenia w rozwoju działalności gospodarczej w sektorze turystyki i rekreacji jako skutek niedostatków infrastruktury, szczególnie turystycznej i rekreacyjnej,
3. Ograniczenia dostępności administracji i usług –bez możliwości poprawy standardu i warunków

4. Utrudniony dostęp do usług administracji publicznej, usług finansowych i innych, w szczególności dla osób niepełnosprawnych.
5. Niedostateczne wsparcie instrumentami finansowymi i promocyjnymi lokalnych podmiotów i inicjatyw społeczno-gospodarczych.
6. Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju usług opartych na sporcie, turystyce i rekreacji

4.2.1 Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne

Do zidentyfikowanych kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych należą:

- wyeliminowanie niedostatków infrastrukturalnych
- wsparcie przedsiębiorców w zakresie informacji dotyczących instrumentów finansowych dostępnych na realizację ich projektów
- poprawa promocji gminy
- wzmocnienie sektora turystycznego oraz realizacja inwestycji prywatnych w sektorze turystyki
- promowanie dostępności terenów inwestycyjnych i tworzenie oferty inwestycyjnej dla sektora przemysłowego

5 Diagnoza sfery społecznej

5.1 Struktura demograficzna i społeczna

W roku 2014 na terenie Gminy Głuszyca zamieszkiwało 8867 mieszkańców (dane statystyczne). Według najaktualniejszych informacji ewidencji gminnej w roku 2016 liczba ludności wynosiła 8706 mieszkańców. Od lat obserwować można spadek ilości mieszkańców. W latach 2006 - 2010 spadek ten wynosi mniej niż 200 osób w stosunku do roku bazowego. W ostatnich 3 latach obserwować można mniejszą o połowę skalę zjawiska spadkowego (średnio 100/rok).

Tabela Nr 29.: Ludność wg miejsca zamieszkania i płci (stan na czerwiec)

Ludność wg miejsca zamieszkania i płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem				
ogółem	osoba	9096	8973	8867
mężczyźni	osoba	4325	4290	4260
kobiety	osoba	4771	4683	4607
w miastach				
ogółem	osoba	6786	6681	6588
mężczyźni	osoba	3186	3153	3119
kobiety	osoba	3600	3528	3469
na wsi				
ogółem	osoba	2310	2292	2279
mężczyźni	osoba	1139	1137	1141

kobiety	osoba	1171	1155	1138

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Obserwować można stałą przewagę liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, co wyraża poniższy współczynnik. Oznacza on, że na 100 mężczyzn przypada 108 kobiet (2014 r.)

Tabela Nr 30.: Współczynnik feminizacji

Współczynnik feminizacji	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	osoba	109	109	108

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Strukturę wiekową mieszkańców Gminy zaprezentowano w poniższej tabeli. Dominującą grupą wiekową są osoby w wieku 70+. Wynika to z oczywistego faktu starzenia się społeczeństwa, ale i uwzględnienia osób po 70. roku życia w jednej szerokiej grupie, podczas gdy dla pozostałych grup wiekowych przedziały liczbowe są mniejsze. Mając jednak na uwadze, że faktyczny wiek aktywności zawodowej przeważnie wynosi do 70 lat, to struktura wiekowa czytelnie pokazuje na dużą liczbę osób najstarszych w strukturze demograficznej Gminy Głuszyca.

Tabela Nr 31.: Ludność – struktura wiekowa (stan na grudzień 2014)

Ludność wg grup wieku i płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
0-4	osoba	364	338	323
5-9	osoba	381	385	391
10-14	osoba	415	379	377
15-19	osoba	528	486	440
20-24	osoba	612	605	623
25-29	osoba	718	643	598
30-34	osoba	735	773	757
35-39	osoba	638	626	653
40-44	osoba	566	590	588
45-49	osoba	579	541	540
50-54	osoba	729	692	629
55-59	osoba	812	808	808
60-64	osoba	665	705	744
65-69	osoba	325	381	433
70+	osoba	973	965	946

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Powyższe dane zilustrowano wykresem

Rysunek Nr 12. Ludność – struktura wiekowa (stan na grudzień 2014)

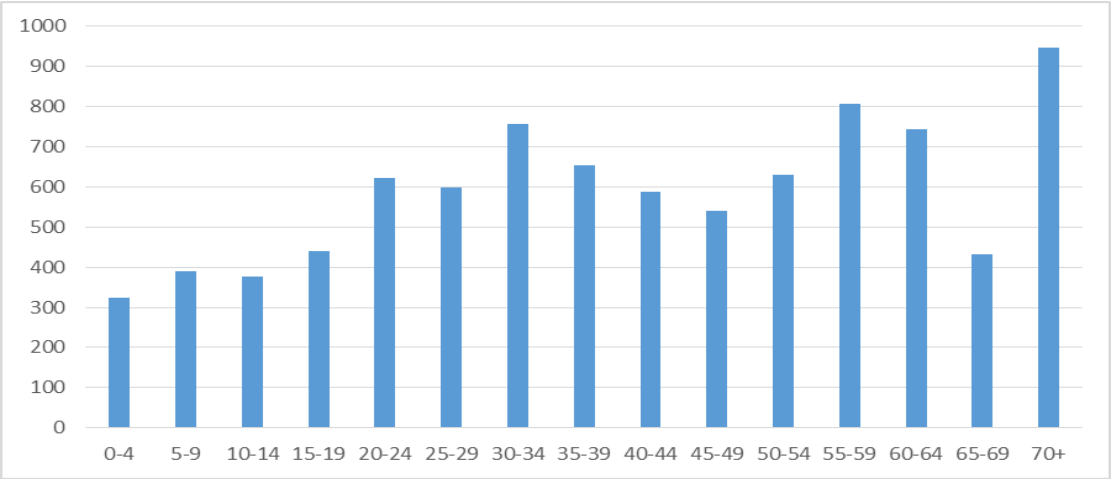

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Podsumowaniem struktury wiekowej jest przypisanie grup wiekowych do wieku określającego zdolność produkcyjną. Są to jedne z istotniejszych wskaźników zdolności produkcyjnej mieszkańców, przy czym istotnym wskaźnikiem branym pod uwagę w ocenie demograficznej jest w szczególności tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego.

Tabela Nr 32.: Ludność ze względu na wiek produkcyjny (2014)

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	osoba	9040	8917	8850
w wieku przedprodukcyjnym	osoba	1443	1379	1335
w wieku produkcyjnym	osoba	5954	5827	5759
w wieku poprodukcyjnym	osoba	1643	1711	1756

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W 2014 r. liczba ludności w wieku produkcyjnym wynosiła 5759, obserwować można spadek w porównaniu z rokiem 2012. Spadła również liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. W zakresie proporcjonalnym do tych spadków wzrosła liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Jest to problem demograficzny na terenie Gminy Głuszyca, ale również całej Polski. Strukturę graficznie przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek Nr 13. Ludność ze względu na wiek produkcyjny (2014)

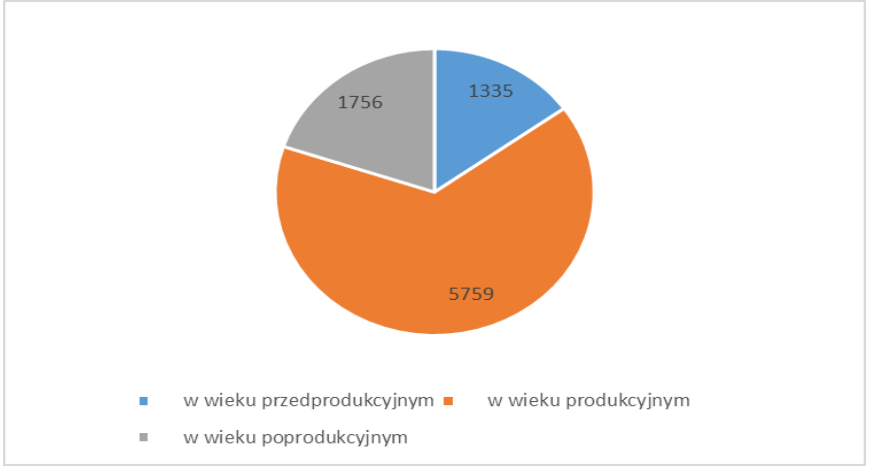

Tabela Nr 33.: Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	%	16,0	15,5	15,1
w wieku produkcyjnym	%	65,9	65,3	65,1
w wieku poprodukcyjnym	%	18,2	19,2	19,8

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Poniższe wskaźniki obciążenia demograficznego są miarą pokazującą relację pomiędzy liczbą osób w wieku poprodukcyjnym i w wieku produkcyjnym (dokładnie: liczba osób w wieku emerytalnym na 100 osób pracujących). Zbyt wysokie wartości tego wskaźnika, skądinąd korzystnie świadczące o zamożności i zdrowotności danego społeczeństwa (ludzie żyją długo), są jednak niekorzystne z punktu widzenia finansów publicznych (mała liczba osób płacących podatki przy dużej liczbie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ochrony zdrowia itp.).

Tabela Nr 34.: Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Głuszyca

Wskaźnik obciążenia demograficznego	Jedn. miary	2012	2013	2014
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	51,8	53,0	53,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	113,9	124,1	131,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	27,6	29,4	30,5

Poniżej zaprezentowano wartość wskaźnika w latach w skali kraju

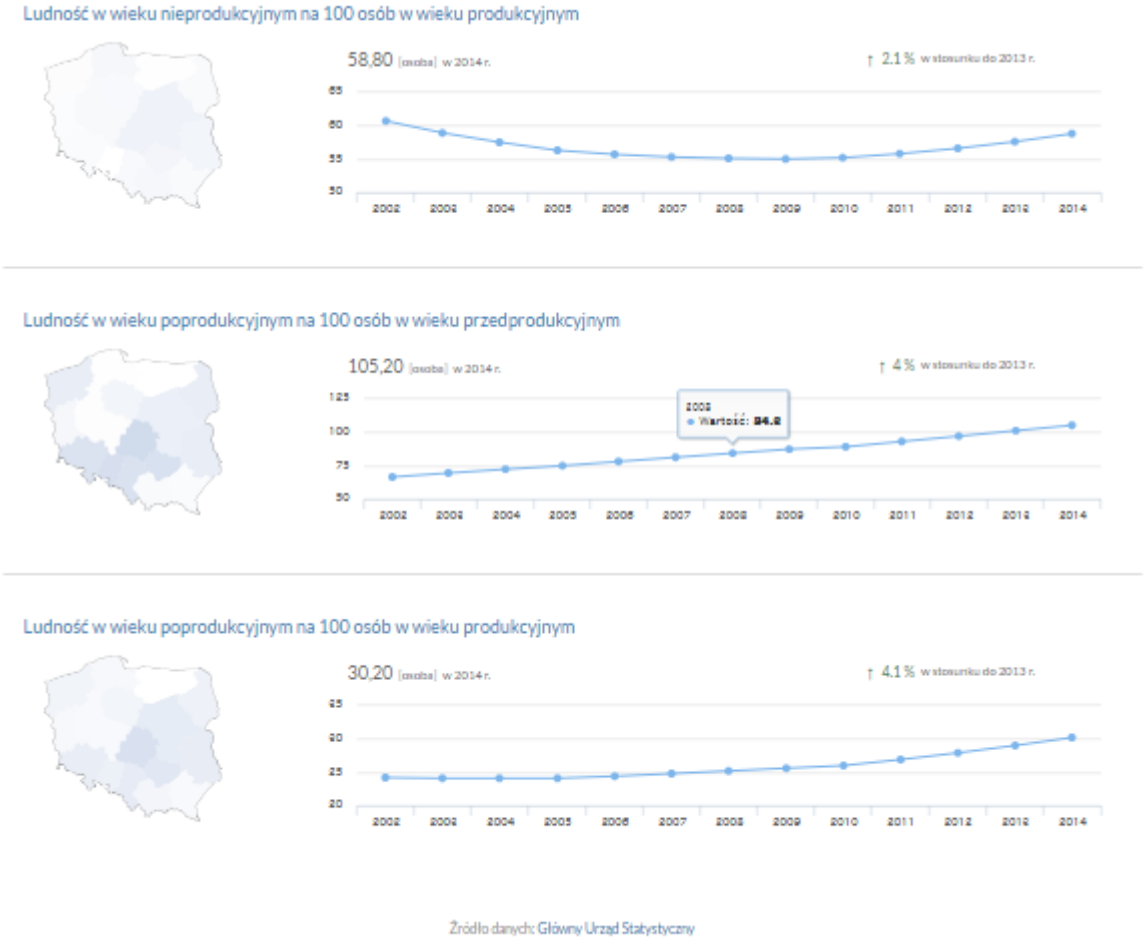

5.1.1 Bezrobocie jako problem społeczny

Zagadnienia związane z bezrobociem scharakteryzowano w części opracowania w rozdziale 4.

Bezrobocie na terenie Gminy Głuszyca nie jest wysokie w stosunku do poziomu bezrobocia w kraju i istotnie zmalało - znaczący spadek odnotowano w 2014 roku. Bezrobocie jest istotnym problemem społecznym, w szczególności wysokie bezrobocie. Powoduje istotne koszty społeczne bezrobocia:

- strata dóbr i usług, które nie zostały wytworzone ze względu na brak miejsc pracy
- środki przeznaczone na zasiłki dla bezrobotnych i pomoc socjalną mogłyby zostać wykorzystanie efektywniej

Oprócz kosztów społecznych każdy dotknięty tym problemem ponosi tzw. prywatny koszt bezrobocia:

- depresja i frustracja
- objawy izolacji społecznej
- zanik kwalifikacji
- obniżenie standardu życia

Na terenie Gminy Głuszyca bezrobocie nie jest wysokie, tak więc nie zalicza się do kluczowych problemów sfery społecznej z wyjątkiem bezrobocia długotrwałego. Długookresowe bezrobocie ma istotny wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia mieszkańców i ich rodzin. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie Gminy Głuszyca wynosi aktualnie 130 osób, co stanowi ok. 2,3 % ogółu osób w wieku produkcyjnym.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przejmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Znaczący i negatywny jest wpływ bezrobocia na zachowania społeczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie, nasilenie patologii. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

5.1.2 Oświata i wychowanie .

Edukacja przedszkolna na terenie gminy prowadzona jest w jednym przedszkolu gminnym oraz oddziałach przedszkolnych w szkołach. Przedszkole nr 1 w Głuszycy znajduje się przy ul. Grunwaldzkiej 15. W 2014 roku prowadziło 7 oddziałów, do których uczęszczało 131 dzieci.

Dane podmiotu:

Przedszkole Samorządowe

ul. Grunwaldzka 15, 58-340 Głuszyca

tel. 74 88 08 010, przedszkolegluszyca@wp.pl

W poniższych tabelach zaprezentowano podstawowe dane statystyczne.

Tabela Nr 35.: Przedszkola ogółem

Przedszkola ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	ob.	1	1	1
oddziały	-	8,00	8,00	7,00
miejsca	msc.	157	157	133
dzieci	osoba	147	157	131

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 36.: Dzieci w przedszkolach wg wieku, płci

Dzieci w przedszkolach wg wieku, płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
chłopcy	osoba	67	90	79
dziewczęta	osoba	80	67	52

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 37.: Dzieci według roczników i wieku

Dzieci wg pojedynczych roczników wieku	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem				
ogółem	osoba	147	157	131
2 i mniej	osoba	24	11	8
3	osoba	26	42	45
4	osoba	44	41	34
5	osoba	34	37	34
6	osoba	19	26	10

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Oprócz przedszkola dzieci uczęszczały również do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Zarejestrowano 3 oddziały przedszkolne, do których w r. 2014 uczęszczało łącznie 62 dzieci.

Tabela Nr 38.: Oddziały przedszkolne w szkołach

Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i dzieci wg płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	ob.	3	3	3
Liczba dzieci				
ogółem	osoba	75	73	62
chłopcy	osoba	37	35	31
dziewczęta	osoba	38	38	31

Łącznie na terenie Gminy Głuszyca w 2014 roku w edukacji najmłodszych mieszkańców uczestniczyło 13 nauczycieli (w przeliczeniu na etaty).

Tabela Nr 39.: Nauczyciele w przeliczeniu na etaty

Nauczyciele w przeliczeniu na etaty	Jedn. miary	2012	2013	2014
przedszkola bez specjalnych				
ogółem	etat	11,08	12,09	10,09
mężczyźni	etat	0,08	0,00	0,00
kobiety	etat	11,00	12,09	10,09
oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych				
ogółem	etat	4,36	4,21	3,05
mężczyźni	etat	0,15	0,00	0,00
kobiety	etat	4,21	4,21	3,05

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Szkoły podstawowe i gimnazja

Gmina Głuszyca jest organem prowadzącym przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjów, zgodnie z zadaniami określonymi w ustawie o systemie oświaty.

Na terenie Gminy Głuszyca znajdują się 3 publiczne szkoły podstawowe o raz jedna placówka niepubliczna. W 2014 r. prowadziła 24 oddziały do których uczęszczało 449 uczniów.

Wykaz szkół:

- Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Górna, 58-340 Głuszyca Górna
- Szkoła Podstawowa nr 2 - ul. Sienkiewicza 53 , 58-340 Głuszyca
- Szkoła Podstawowa nr 3 - ul. Kolejowa 8 , 58-340 Głuszyca
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa Fundacji Jawor - ul. Kłodzka 103, 58 - 340 Głuszyca Górna

Tabela Nr 40.: Szkoły podstawowe – statystyka

Szkoły podstawowe ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	b..	3	3	3
oddziały w szkołach	-	21,00	23,00	24,00
uczniowie	osoba	447	433	449
absolwenci	osoba	70	69	82
Uczniowie przypadający na 1 oddział	osoba	21	21	19

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W przeliczeniu na etaty, edukacją dzieci i młodzieży gimnazjalnej zajmowało się 30 nauczycieli. Zdecydowanie w tym zawodzie na terenie Gminy dominują kobiety.

Tabela Nr 41.: Etaty nauczycieli w szkołach podstawowych

Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	etat	28,34	30,25	30,14
mężczyźni	etat	1,73	0,44	0,97
kobiety	etat	26,61	29,81	29,17

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Gmina Głuszyca prowadzi jedno gimnazjum publiczne z 9 oddziałami, do których uczęszczało 206 uczniów.

Dane podmiotu: Gimnazjum Publiczne - ul. Grunwaldzka 37, 58-340 Głuszyca

Tabela Nr 42.: Szkolnictwo gimnazjalne w Gminie

Gimnazja ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	ob.	1	1	1
oddziały w szkołach	-	11,00	10,00	9,00
uczniowie	osoba	223	206	206
absolwenci	osoba	69	61	71
uczniowie na oddział	-	20	21	23

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

5.1.3 Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy nie występują problemy w dostępie do służby zdrowia. W gminie funkcjonują 3 przychodnie zapewniające opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy.

Tabela Nr 43.: Opieka zdrowotna na terenie Gminy Głuszyca

Podmioty ambulatoryjne (stan w dniu 31 XII)	Jedn. miary	2012	2013	2014
przychodnie ogółem	ob.	3	3	3
praktyki lekarskie w miastach	--	3	3	2
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	3	3	3
Podstawowa opieka zdrowotna - porady	**Jedn. miary**	**2012**	**2013**	**2014**
porady ogółem				
ogółem	-	26557	24465	27746
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie	**Jedn. miary**	**2012**	**2013**	**2014**
porady lekarskie ogółem				
ogółem	-	31441	27494	30831
Apteki ogólnodostępne	**Jedn. miary**	**2012**	**2013**	**2014**
apteki	ob.	2	2	2
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	4520	4459	4425

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

5.1.4 Kultura

Na terenie miasta Głuszyca funkcjonują instytucje kulturalne i sportowe, które organizują wydarzenia tematyczne o charakterze lokalnym i regionalnym, a także transgranicznym.

Kluczową placówką kultury na terenie Gminy Głuszyca jest Centrum Kultury – Miejska Biblioteka Publiczna. CK-MBP zarządza następującymi obiektami:

- Centrum Kultury
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Basen miejski, ul. Dolna
- Kompleks sportowo-rekreacyjny „Orlik", ul. Dolna
- Boisko sportowe, ul. Dolna
- Świetlica wiejska w Grzmiącej, ul. Wiejska 1, tel. 74 84 56 695
- Świetlica wiejska w Głuszycy Górnej, ul. Kłodzka 61, tel. 74 84 56 478
- Świetlica wiejska w Kolcach, ul. Pamięci Narodowej 39, tel. 74 84 56 451
- Świetlica wiejska w Sierpnicy, ul. Świerkowa 31, tel. 74 84 50 850

Tabela Nr 44.: Domy i ośrodki kultury

Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	ob.	1	1	1
imprezy	szt.	43	51	90
uczestnicy imprez	osoba	4820	7130	10870
przeciętna liczba uczestników imprez na 1 mieszkańca	osoba	1	1	1
zespoły artystyczne	szt.	4	1	1
członkowie zespołów artystycznych	osoba	33	15	15
koła (kluby)	szt.	5	7	10
członkowie kół (klubów)	osoba	77	76	129

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W roku 2014 zorganizowano ponad 90 imprez kulturalno-sportowych. Należy odnotować przeszło dwukrotny wzrost wydarzeń w porównaniu z rokiem 2012. W mieście odbywa się szereg imprez, które mają cykliczny bądź jednorazowy charakter. W roku 2015 były to m. in.:

- 11 stycznia 2015 r. od godz. 14.45 – 23.Finał WOŚP
- 19-30 stycznia 2015 r. – Zimowisko z CK-MBP
- 1 lutego 2015r.– Charytatywny koncert kolęd i pastorałek " Pomoc dla Sary"
- 13 lutego 2015r.- Koncert Walentynkowy
- 1 marca 2015r.– Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych
- 28 marca 2015r.– Konkurs Wielkanocnych Tradycji Kulinarnych oraz Konkurs na najpiękniejszą palmę wielkanocną
- 19 kwietnia 2015r.- Święto Włókiennika
- 2-3 maja– Głuszyckie Święto Wypieków
- 9 maja – Charytatywny maraton zumby dla Sary
- 30 maja– II Liga lekkoatletyczna dzieci szkół podstawowych
- 30 maja/31 maja – „Noc w bibliotece"
- 7 czerwca– Festyn w Parku Jordanowskim

- 8 czerwca – Finał Konkursu Kronika Przeczytanych Książek
- 9 czerwca – Konkurs Poezji Religijno-Patriotycznej im. Oli Wróblewskiej
- 17 czerwca – Dzień Samorządowca
- 29 czerwca- 10 lipca – Letnisko 2015 „Totalny Kosmos"
- 21 lipca- „Riese- pamięci ofiar…"-spotkanie historyczno-teatralne
- września – Narodowe Czytanie
- 13 września – Dożynki Diecezjalno -Powiatowe
- 18 października -Promocja książki Pana Stanisława Michalika „Głuszyca miasto włókniarzy"
- 20 października – Jesienne spotkanie z poezją
- 11 listopada- Święto Odzyskania Niepodległości z Zespołem Pieśni i Tańca „Wałbrzych"
- 14 listopada– GEO- ZABAWA- warsztaty dla dzieci
- 22 listopada– Wieczór muzyczny z Głuszycką Orkiestrą Dętą
- 26 listopada– Jesienny wieczór artystyczny
- grudnia– Międzygminny pokaz dziecięcych i młodzieżowych grup tanecznych. Podsumowanie projektu „Dolnośląskie Stokrotki w Gminie Głuszyca".
- 19 grudnia – Jarmark Świąteczny

Biblioteka pełni funkcje centrum życia społeczno - kulturalnego i jest miejscem organizacji licznych wydarzeń, w tym eventów i konkursów. Ponadto w ramach działalności usługowo- gospodarczej CK - MBP świadczy usługi w zakresie:

- wynajem sali, uroczystości weselne, prezentacje, konferencje,
- wynajem sprzętu oświetleniowego i nagłośnieniowego
- wynajem estrady z zadaszeniem
- organizacja imprez integracyjnych dla firm
- organizacja zabaw i uroczystości dla dzieci
- udostępnianie strojów karnawałowych dla dzieci
- ksero i faks.

CK-BMP jest główną biblioteką Gminy, ponadto istnieją 2 filie. Poziom czytelnictwa określony liczbą wypożyczonych księgozbiorów od lat znajduje się w trendzie spadkowym, co jest sytuacją obserwowaną w skali całego kraju. Statystyki czytelnictwa zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela Nr 45.: Charakterystyka czytelnictwa

Placówki biblioteczne			Jedn. miary	2012	2013	2014
biblioteki i filie			ob.	3	3	3
pracownicy bibliotek			osoba	4	4	4
księgozbiór			wol.	36510	35227	34273
czytelnicy w ciągu roku			osoba	1182	1233	1116
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz			wol.	28457	27260	24901

ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)			osoba	3013	2972	2950
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności			wol.	4038,7	3950,5	3872,7
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności			osoba	130	137	126
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach			wol.	24,1	22,1	22,3

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

5.1.5 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna adresowana jest do zbiorowości, która z powodu najróżniejszych zdarzeń losowych zmuszona była zwrócić się o wsparcie ze środków społecznych do Ośrodka Pomocy Społecznej. Dzięki prowadzeniu ewidencji problemów społecznych w skali miasta możliwe jest formułowanie diagnoz i analiz lokalnych zjawisk i problemów. W latach 2012-2014 o wsparcie ze środków społecznych do Ośrodka Pomocy Społecznej zwróciło się (średnio) 319 rodzin. Przykładowo, w latach 2006-2011 była to wartość między 400-600 rodzin. W odniesieniu do liczby osób objętych pomocą szacuje się, że jest to średnio w okresie 666 osób. Informacje zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela Nr 46.: Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej

Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	Jedn. miary	2012	2013	2014
Ogółem	gosp.	340	335	282
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	278	273	246
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	62	62	36

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 47.: Mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej

Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	osoba	713	707	577
po**niżej kryterium dochodowego**	osoba	565	571	509
powyżej kryterium dochodowe	osoba	148	136	68

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Liczba osób objętych pomocą społeczną systematycznie spada od kilku lat (w roku 2012 było to 713 osób, w roku 2014 z pomocy skorzystało 577 potrzebujących). Systematyczny spadek korzystających ze wsparcia nie musi bynajmniej wskazywać na zawężającą się skalę występujących na terenie Gminy problemów społecznych, lecz trudniejszy dostęp do świadczeń.

Główne przyczyny problemów społecznych:

- Wysokie bezrobocie (maleje),
- Brak miejsc pracy,
- Niskie wykształcenie mieszkańców,
- Minimalna świadomość społeczna związana z samozatrudnieniem,

- Mała liczba mieszkań,
- Często złe warunki mieszkaniowe.

Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Charakterystykę powodów ubiegania się o pomoc zaprezentowano w poniższym zestawieniu.

Tabela Nr 48.: Występowanie i współwystępowanie zjawisk i problemów społecznych w pomocy społecznej

Problem społeczny/dysfunkcja	Liczba rodzin, w których występuje zjawisko/ powód ubiegania się o wsparcie w latach:					
Powody ubiegania się o pomoc	2006 r	2007	2008	2009	2010	2011
Ubóstwo*	155	155	153	180	191	178
Bezdomność	3	2	4	7	7	8
Potrzeba ochrony macierzy ństwa	32	4	10	8	6	4
Bezrobocie	411	361	289	311	317	243
Niepełnosprawność	84	83	74	55	54	75
Długotrw ała łub ciężka choroba	171	168	137	121	115	92
Bezradność w sprawach op-wych i prowadzenia gospod. domowego	101	99	85	74	69	39
Przemoc w rodzinie	0	1	4	2	1	0
Alkoholizm	65	61	49	50	45	38
Trudności w przy stosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego	11	10	8	12	13	10
Brak umiejętności w przystosowaniu do ży cia po opuszczeniu placówki op-wvch.	0	0	1	2	2	1
Zdarzenie losowe	3	2	1	1	7	6
Sytuacja kryzysowa	1	1	2	2	2	2
Klęska żywiołowa/ekologiczna	1	0	0	0	0	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Głuszycy

Jak można zauważyć z przedstawionych danych wynikają wyraźnie obszary problemowe (bezrobocie, problemy zdrowotne, niewydolność w sprawach opiekuńczych lub prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizmu), które uzasadniają podejmowanie działania przez samorząd lokalny celem ich eliminowania poprzez odpowiednio przygotowane programy naprawcze.

W poniższym zestawieniu zaprezentowano charakterystykę świadczeń rodzinnych.

Tabela Nr 49.: Korzystający ze świadczeń rodzinnychLiczba korzystających ze świadczeń rodzinnych

Korzystający ze świadczeń rodzinnych	Jedn. miary	2012	2013	2014
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	307	266	243
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	552	491	450
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	498	453	412
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	33,7	32,2	30,4

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Maleje również liczba wypłacanych świadczeń rodzinnych. Mimo to odnotować należy wysoki wskaźnik udziału dzieci w wieku do lat 17, na który rodzice otrzymują zasiłek rodzinny.

Tabela Nr 50.: Świadczenia rodzinne wartościowo

Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1825	1731	1618
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	932	896	827
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	455	456	448

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

5.1.6 Identyfikacja problemów strefy społecznej

- znacząca grupa mieszkańców żyjących poniżej poziomu ubóstwa,
- znacząca grupa mieszkańców wykluczona ze społeczeństwa,
- znacząca grupa bezrobotnym o bardzo niskim poziomie wykształcenia,
- poziom dochodów mieszkańców niższy niż w sąsiadujących większych miastach (Wałbrzych)
- znaczna ilość osób potrzebujących pomocy zewnętrznej (pomocy społecznej),
- zwiększające się zróżnicowanie socjalne mieszkańców.
- starzejące się społeczeństwo.
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura.

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera społeczna

1. Nierównomierny rozkład problemów na mapie społecznej koncentrujący problemy w obszarze rewitalizacji.
2. Ograniczenia możliwości rozwoju społecznego w wyniku niedostatków odpowiedniej infrastruktury:
    a. Brak optymalnych narzędzi wsparcia inicjatyw społecznych przyczyniających się do wspierania projektów społecznych mieszkańców
    b. Brak dostatecznych warunków administracyjnych i lokalowych dla realizacji zadań w sferze społecznej

   c. Niedostateczne wykorzystanie na cele społeczne istniejących budynków i przestrzeni,

3. Niedostateczne wsparcie działań społeczno-gospodarczych adresowanych do osób niepełnosprawnych.
4. Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju oferty społecznej, opartej na sporcie, turystyce i rekreacji

5.1.7 Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne

Do zidentyfikowanych kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych należą:

- szerokie włączenie mieszkańców w procesy rewitalizacji
- stworzenie i realizacja programów integracji społecznej w oparciu o wykonaną infrastrukturę
- wprowadzenie nowych funkcji sprzyjających integracji społecznej do oferty instytucji na terenie gminy
- kontynuacja działań OPS

6 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest kompendium analiz przeprowadzonych w wybranych sferach aktywności miasta. Poniżej przedstawiono podstawowe problemy i zagadnienia w kwestiach strategicznych. Zidentyfikowano słabe i silne strony Gminy Głuszyca oraz przedstawiono szanse i zagrożenia jakie stoją przed miastem.

Analiza SWOT jest analizą rozpatrującą kryteria:

- „mocnych stron ” – możliwości jakie stanowią silną stronę miasta i społeczności lokalnej, które należy wykorzystać w celu rozwoju ;
- „słabych stron” –cechy, które stanowią słabe strony miasta i społeczności lokalnej, które w przypadku braku działań zmierzających do ich wyeliminowania utrudniać będą jego rozwój;
- „szanse” - możliwości, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale które odpowiednio wykorzystane stanowią możliwości sprzyjające rozwojowi miasta;
- „zagrożenia” - uwarunkowania, które nie są zależne od zachowania społeczności miasta, które realnie stanowić mogą zagrożenie dla rozwoju.

Analiza SWOT została sporządzona w oparciu o przeprowadzoną diagnozę stanu istniejącego. Analiza SWOT pozwala, zatem określić strategiczne czynniki, które mogą mieć wpływ na powodzenie i działalność rozwojową danej jednostki. Istotnym zadaniem staje się wydzielenie spośród nich czynników krytycznych, dzięki którym można będzie rozwijać silne strony projektu, niwelować (bądź ograniczać) strony słabe, maksymalnie wykorzystywać istniejące możliwości i pojawiające się szanse oraz unikać przewidywanych zagrożeń i niebezpieczeństw.

Analiza SWOT została opracowana na podstawie analizy otoczenia społeczno- gospodarczego obszaru wsparcia, danych statystycznych, konsultacji społecznych, wizji lokalnych- z podziałem na sfery: społeczną, gospodarczą oraz przestrzenno-infrastrukturalną

6.1 Sfera społeczna

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• Rozwinięte szkolnictwo, podstawowe i ponadpodstawowe w mieście Głuszyca i bliskość obszaru wsparcia w stosunku do obiektów edukacyjnych. • Tendencje i ambicje młodych ludzi do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. • Aktywność istniejących podmiotów gospodarczych w mieście. • Bogate tradycje kulturalne w mieście oraz zachowanie zwyczajów i tradycji regionu, pozwalające na organizowanie imprez kulturalnych. • Sprawnie działająca opieka społeczna.	• Brak optymalnego zorganizowania czasu wolnego dla młodzieży poza okresem letnim • Bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych • Niedostatki sfery przestrzeni, w szczególności niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych na cele sportowe, rekreacyjne i kulturalne • Systematyczny spadek liczby ludności Głuszycy. • Wysokie saldo migracji • Wysoki odsetek osób pobierających świadczenia społeczne • Niski przyrost naturalny ludności
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Tworzenie społecznych grup wsparcia,	• Zwiększenie migracji zewnętrznej - ucieczka

włączenie asystentów rodziny • Dostęp do środków unijnych na projekty związane z infrastrukturą społeczną i projekty miękkie (EFS) • Tworzenie i wzbogacanie oferty kulturalnej i rekreacyjnej - wzrost liczby wydarzeń • Możliwość rozwoju infrastruktury oświatowej i społecznej • Wzbogacenie oferty i rozwój działalności instytucji kultury • Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczaniem społecznym • Rozwój przedsiębiorczości na terenie miasta, zmniejszenie poziomu bezrobocia • Realizacja zadań w zakresie rewitalizacji przestrzeni - związanych z modernizacją substancji mieszkaniowej • Rozwój działalności organizacji pozarządowych • Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego	ludzi wykształconych, młodych, z wyuczonym zawodem. • Tradycyjny zakres wykształcenia - kierunki i specjalności w szkolnictwie nie odpowiadają zapotrzebowaniu lokalnego rynku pracy. • Starzenie się społeczeństwa miasta (zwiększający się procent osób w wieku poprodukcyjnym). • Ubożenie mieszkańców Głuszycy. • Wzrost zjawisk patologicznych w społeczeństwie. • Marginalizacja życia społecznego i kulturalnego • Wysokie koszty kształcenia na poziomie wyższym • Ograniczenie aktywności sportowej i kulturalnej mieszkańców. • Ograniczone środki na służbę zdrowia, edukacje Obojętność społeczeństwa na zachowania patologiczne.

6.2 Sfera gospodarcza

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• Położenie w sąsiedztwie granicy polsko - czeskiej • Dostępność oferty dla inwestorów oraz preferencje podatkowe • Uzbrojone tereny nadające się pod działalność gospodarczą • Rezerwa terenów możliwych do zagospodarowania na cele gospodarcze • Wysoki potencjał rozwoju sektora turystyki, warunki do uprawiania różnych form rekreacji i turystyki, istniejące szlaki turystyczne • Przyrost zarejestrowanych podmiotów gospodarczych • Uwarunkowania wynikające z położenia i dostępności komunikacyjnej	• Brak kompleksowej informacji o terenach inwestycyjnych w formie promowanej i nowoczesnej oferty inwestycyjnej • Niewystarczające zainteresowanie przedsiębiorców inwestowaniem w Głuszycy • Słabo rozwinięta turystyka mimo niepodważalnych walorów • Brak identyfikowanej marki gminy • Ograniczony poziom promocji miasta, szczególnie w zakresie walorów inwestycyjnych • Niezadowalający stan techniczny dróg szczególnie lokalnych utrudniający dostęp do terenów inwestycyjnych
SZANSE	ZAGROŻENIA

• Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych dla przedsiębiorców • Napływ inwestorów zewnętrznych • Wzrost dochodów ludności • Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw • Pozyskanie dużych inwestorów • Rozwój turystyki oraz bazy gastronomiczno-hotelarskiej • Ukierunkowanie działań w zakresie promocji z uwzględnieniem potrzeb gospodarczych • Nowe środki dla przedsiębiorców na rozpoczęcie działalności i tworzenie miejsc pracy • Turystyka kwalifikowana (np. MTB) i transgraniczna szansą rozwoju usług turystycznych o wysokiej jakości • Bardzo mocne podkreślenie walorów historycznych i kulturowych w działaniach promocyjnych	• Niższa niż w regionie dynamika tworzenia przedsiębiorstw • Marginalizacja gospodarcza całego regionu • Wysokie koszty pracy i prowadzenia działalności barierą rozwoju przedsiębiorczości • Atrakcyjne oferty pracy w innych regionach kraju i za granicą dla wykwalifikowanych pracowników • Mała zdolność podmiotów do współfinansowania projektów ze środków unijnych • Słabo rozwinięty system wspierania finansowego przedsiębiorstw ze środków publicznych (fundusze poręczeniowe i pożyczkowe) • Ograniczony dostęp do zewnętrznych środków zasilania finansowego na podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej w (promowanie obszarów bardzo innowacyjnych)

6.3 Sfera przestrzenna i infrastrukturalna

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
• Korzystne położenie w sąsiedztwie granicy polsko – czeskiej • Walory przyrodnicze • Dobre skomunikowanie lokalne gminy przez gęstą sieć drogową oraz linię kolejową łączącą gminę z powiatem i zagranicą, • Wysoki stopień zwodociągowania i skanalizowania w ramach aglomeracji na obszarze miasta • Atrakcyjne komponenty środowiska naturalnego w pobliżu miasta Głuszyca • Niski stopień zanieczyszczenia środowiska naturalnego i dbałość ogółu mieszkańców miasta o środowisko i estetykę • Możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na poprawę infrastruktury	• Niska jakość nawierzchni dróg i chodników. • Brak odpowiedniej bazy turystyczno - noclegowej umożliwiającej wykorzystanie walorów turystycznych • Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa. • Niedostateczna oferta rekreacyjna • Potrzeby infrastrukturalne w zakresie kanalizacji i oczyszczalni przydomowych • Bardzo zły stan infrastruktury mieszkalnictwa • Braki w zakresie jakości dróg gminnych • Niedostatecznie zagospodarowanie przestrzenie publiczne (tereny wokół obiektów oświatowych, tereny zielone) • Brak właściwej informacji turystycznej • Brak centralnego punktu mogącego być centrum komunikacji i początkiem szlaków turystycznych
SZANSE	ZAGROŻENIA

• Poprawa infrastruktury technicznej w mieście przy wykorzystaniu funduszy UE • Poprawa walorów krajobrazowych i stanu obiektów zabytkowych oraz budynków mieszkalnych • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska • Likwidacja źródeł niskiej emisji, budowa instalacji służących wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii • Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie rozwiązania problemu zagospodarowania odpadów stałych i ścieków • Wzrost wykorzystania finansowania dla przedsięwzięć edukacyjnych, promocyjnych, rewitalizacyjnych i programów społecznych	• Zły (choć poprawiający się) stan środowiska naturalnego • Niskie wykorzystanie środków unijnych dla poprawy stanu infrastruktury społecznej, technicznej i środowiska • Zwiększająca się liczba użytkowników dróg przy niedostatecznym tempie prowadzenia inwestycji drogowych • Wysokie koszty modernizacji systemów grzewczych oraz termomodernizacji budynków • Braki w infrastrukturze turystycznej • Niska jakość bazy noclegowej, brak obiektów kategoryzowanych • Wizerunek centrum nieatrakcyjny dla rozwoju turystyki

Z przeprowadzonych diagnoz podsumowanych w ramach analizy SWOT wynikają podstawowe Problemy i cele (zaprezentowane dla rewitalizowanego obszaru).

6.3.1 Wnioski z analizy SWOT

Poniżej zaprezentowano podsumowanie kluczowych aspektów w formie relacji przyczynowo-skutkowych najistotniejszych elementów:

- brak odpowiednich rozwiązań w sferze przestrzenno-infrastrukturalnej dla obszaru rewitalizowanego => uzyskanie kompleksowej poprawy w sferze przestrzeni sprzyjającej wzrostowi konkurencyjności miasta oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w taki sposób aby sprzyjać długofalowemu i zrównoważonemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu Gminy Głuszyca, spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej
- niedostateczne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej w istniejących i nowych kierunkach (rekreacja, turystyka, usługi) => wykorzystanie istniejących walorów oraz tworzenie nowych kierunków działalności poprzez zmiany w sferze przestrzeni powiązane z działaniami na rzecz podnoszenia atrakcyjności prowadzenia działalności gospodarczej,
- niedostateczny stan rozwiązań w zakresie infrastruktury (głównie w wyniku usprawnienia stanu infrastruktury ochrony środowiska oraz infrastruktury komunikacyjnej) => ochrona środowiska oraz poprawa dostępności i usprawnienie komunikacji nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale całym obszarze Gminy,
- niedostateczny stan rozwiązań w zakresie infrastruktury społecznej i ogólnodostępnej o charakterze infrastruktury rekreacyjnej i sportowej => poprawa dostępności do rekreacji, osiągnięcie poprawy w zakresie integracji społecznej opartej na rozwoju aktywności mieszkańców z wykorzystaniem planowanej do budowy infrastruktury

Tabela Nr 51.: Powiązanie problemów i celów LPRGG – sfera gospodarcza

SFERA GOSPODARCZA	
Problemy zewidencjonowane	*Cele planowane do osiągnięcia*
Problem Główny: Niedostateczne wsparcie sfery przedsiębiorczości	*Cel Główny:* Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji
Kierunki zadań: • zaangażowanie funduszy rozwoju obszarów miejskich na rzecz poprawy funkcjonowania MSP • szkolenia, konsultacje i informacja • realizacja zadań w zakresie poprawy przestrzeni i infrastruktury	
SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY • niedostateczny rozwój sfery usług turystycznych • konieczność zwiększenia działalności usługowej, również w sferze turystyki • niedostatki infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze • zbyt mała promocja atrakcyjnego regionu • brak silnej promocji agroturystyki na obszarze wokół miasta (zbyt słaby jej rozwój) • dominacja dużych ośrodków gospodarczych • niezagospodarowane wielu nieruchomości w centrum, lub ich niedostateczne wykorzystanie • zła jakość infrastruktury obiektów użyteczności publicznej	SZCZEGÓŁOWE CELE • zwiększenie liczby podmiotów w sektorze turystyki • zwiększenie ruchu turystycznego • nowe miejsca pracy • rozwój poziomu i ilości usług turystycznych • rozwój usług gastronomicznych • możliwość tworzenia nowoczesnych form rozrywki dla turystów • współpraca z miastami o podobnym charakterze • rozwój istniejących zakładów pracy i innych branż gospodarki • poprawa infrastruktury pod perspektywiczną lokalizację przemysłu – strefa gospodarcza

Tabela Nr 52.: Powiązanie problemów i celów LPRGG – sfera przestrzeni i infrastruktury

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA	
Problemy	Cele do osiągnięcia
Problem Główny: Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni miejskich	Cel Główny: Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych
Kierunki zadań • poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej • poprawa stanu budynków mieszkalnych • poprawa w sferze przestrzeni • poprawa stanu budynków użyteczności publicznej • poprawa stanu środowiska, szczególnie poprzez wykorzystani odnawialnych źródeł energii	

SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY	SZCZEGÓŁOWE CELE
• niezagospodarowane obszary w granicach obszaru wsparcia przyczyniają się do degradacji, zamiast rozwoju • niedostateczny rozwój infrastruktury przyczyną pogorszenia jakości oferty sfery usług turystycznych, • konieczność powiązania terenu rewitalizowanego z obszarami rekreacyjnymi • brak infrastruktury obsługi ruchu turystycznego • niedostatki infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze . • niedostateczne zagospodarowanie powierzchni terenów wspólnot, w konsekwencji niedostateczne wykorzystanie zasobów • nierozwiązane problemy komunikacyjne • stan techniczny budynków, • jakość techniczna dróg, ulic • estetyka budynków w centrum miasta • sposób zagospodarowania obiektów o charakterze zabytkowym, • organizacja ruchu tranzytowego przez centrum miasta • brak miejsc przyjaznych np. place zabaw dla dzieci	• poprawa zagospodarowania obszarów w granicach obszaru wsparcia • przyczynienie się do rozwoju gospodarczego • wsparcie rozwoju infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, energia, drogi), • wzrost znaczenia terenu rewitalizowanego z obszarami rekreacyjnymi • poprawa infrastruktury obsługi ruchu turystycznego i infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze • poprawa warunków prowadzenia działalności w centrum (zaopatrzenie, ruch pojazdów, parkingi) • rozwój infrastruktury turystycznej wokół miasta, • rozwój usług internetowych

Tabela Nr 53.: Powiązanie problemów i celów LPRGG – sfera przestrzeni i infrastruktury

SFERA SPOŁECZNA	
Problemy	*Cele do osiągnięcia*
Problem Główny: Niedostateczne działania społeczne na obszarze rewitalizacji kompleksowego wymagające programu działań	*Cel Główny:* Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym i poprawę dostępności do usług publicznych
Kierunki zadań • podejmowanie działań w przestrzeni publicznej niezbędnych do wprowadzenia uzupełniających działań wspierających i ograniczenia zjawisk negatywnych • wprowadzenie programów ukierunkowanych na działania w obszarze zdegradowanym • włączenie w programy społeczne sfery sportu i rekreacji w szczególności w odniesieniu do dzieci i młodzieży • inicjowanie i kontynuacja działań z zakresu integracji społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu	

SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY	SZCZEGÓŁOWE CELE
• niezagospodarowane obszary przyczyniają się do degradacji społecznej generując patologie • niedostateczny rozwój infrastruktury społecznej przyczyną pogorszenia jakości działań w sferze społecznej, • brak infrastruktury społecznej: rekreacyjnej, ogólnodostępnej • niedostateczne zagospodarowanie powierzchni terenów wspólnot, w konsekwencji występowanie negatywnych zjawisk społecznych, • niedostateczna ilość realizowanych projektów w sferze społecznej, • brak wystarczającej ilości szkoleń i programów adresowanych do grup zagrożonych.	• poprawa oferty sfery społecznej poprzez działania z wykorzystaniem nowych inwestycji w infrastrukturę społeczną w granicach obszaru wsparcia • przyczynienie się do rozwoju lokalnego i integracji mieszkańców w wyniku likwidacji miejsc niebezpiecznych • przyczynienie się do integracji mieszkańców w wyniku prowadzenia odpowiednich programów • stwarzanie nowych kierunków rozwoju poprzez rekreację i aktywne formy spędzania czasu. • poprawa warunków prowadzenia działalności przez sektor organizacji pozarządowych

7 ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

7.1 Ramy czasowe

Okres przyjęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Głuszyca obejmuje lata 2016-2020. takie założenie czasowe wynika z aktualnego horyzontu planowania w zakresie polityki regionalnej, jak i dokumentów programowych i wykonawczych, na podstawie których istnieje możliwość ubiegania się o współfinansowanie z UE. Okres taki wpisuje się w okres programowania polityki Unii Europejskiej, gdzie przyjęto lata 2014-2020.

7.2 Metodologia opracowania oraz zapewnienie udziału społeczeństwa

Metodologia opracowania została oparta o założenia i sugestie określone w obowiązujących wytycznych, które wskazują, że wszystkie projekty planowane do realizacji muszą być ujęte w lokalnym programie rewitalizacji lub w dokumencie równoważnym (dokument równoważny to taki, który zawiera wszystkie niezbędne elementy programu rewitalizacji, zgodnie z Wytycznymi opracowanymi przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz zaleceniami IZ RPO WD).

Kluczowe, wymagane elementy:

a. opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;

b. diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;

c. zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;

d. wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);

e. cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;

f. listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich

opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;

g. charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;

h. mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;

i. indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 - publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);

j. mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;

k. system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;

l. system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Prace nad dokumentem wymagały przeprowadzenia licznych analiz, inwentaryzacji własnych i wizji lokalnych w terenie, analizy dokumentów strategicznych, spotkań z władzą lokalną, instytucjami i interesariuszami Programu rewitalizacji w trakcie konsultacji społecznych. Celem etapu „diagnostycznego" było kompleksowe zbieranie informacji niezbędnych dla wyznaczenia obszaru rewitalizacji, określenia problemów tego obszaru na tle sytuacji w mieście oraz zaproponowanie określonych rozwiązań w postaci projektów rewitalizacji. Etap diagnozy stanu obecnego miał również na celu dostarczenie informacji o oczekiwaniach mieszkańców wobec planów rozwoju Gminy, ich potrzebach i problemach.

Podczas spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji, a także konsultacji społecznych z udziałem przedstawicieli wnioskodawców oraz osób zainteresowanych problematyką, zaprezentowano założenia Programu, omówiono dokument wraz z oczekiwaniem wniesienia do programu propozycji określonych zadań. Należy podkreślić, że zadania takie mogą być proponowane wyłącznie na wyznaczonym obszarze zdegradowanym.

Tak przygotowany Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Głuszyca był przedmiotem wyłożenia i szerokich konsultacji społecznych m. in. poprzez stronę internetową, informacje w prasie. Dokument został umieszczony na stornie internetowej www.gluszyca.pl oraz poświęconej rewitalizacji stronie-serwisowi gminy http://gluszyca.e-gmina.com.

7.3 Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Obszar objęty Programem Rewitalizacji Gminy Głuszyca został wyznaczony na podstawie diagnozy stanu gminy w analizowanych sferach, a następnie analizy statystycznej wskaźników charakteryzujących wybrane zjawiska społeczne, techniczne i gospodarcze przeprowadzonej dla potrzeb wyznaczenia obszaru kryzysowego. Wyznaczony obszar charakteryzuje się skoncentrowaniem działań, jest na nim szczególnie widoczne zapotrzebowanie na odnowę w sferze społecznej, przestrzennej i gospodarczej.

Pierwszym krokiem dla wyznaczania **obszaru rewitalizacji** było wyznaczenie **obszaru kryzysowego** (zdegradowanego), czyli obszaru o gorszej sytuacji w zakresie analizowanych zjawisk niż średnia w

skali gminy . Na terenie gminy Głuszyca obszar zdegradowany obejmuje znaczącą część gminy.

Oznacza to, że generalnie większość obszaru gminy należy uznać za wymagającą interwencji, sytuacja społeczno-gospdoarczo-infrastrukturalna jest niekorzystna na przeważającym obszarze gminy (biorąc pod uwagę obszar zainwestowany, wykorzystywany gospodarczo).

Nie było możliwe wyznaczenie na całości tak wyznaczonego obszaru kryzysowego – chociaż byłoby to celowe - węższego w swoim zakresie obszaru rewitalizacji ze względu na ograniczenia wynikające z Wytycznych w zakresie opracowywania programów rewitalizacji, jak i zaleceń Ustawy o rewitalizacji. Głównym ograniczeniem była tutaj limitacja wynikająca z maksymalnej ilości mieszkańców na obszarze rewitalizacji (30%). Tak więc obszar rewitalizacji (z którego mogą być zgłaszane zadania rewitalizacyjne) został wyznaczony w granicach obszaru kryzysowego (zdegradowanego) jako część tego obszaru z uwzględnieniem kryteriów dodatkowych. Kluczowym kryterium dodatkowym wziętym pod uwagę były tutaj szacowane potrzeby inwestycyjne (nakłady inwestycyjne) wynikające z potrzeb i zgłoszonych zadań na jednostkę powierzchni.

W tym celu przeprowadzono szerokie konsultacje społeczne umożliwiające zgłaszanie zadań i propozycji do LPRGG.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej na obszarze Gminy mająca na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji została przeprowadzona w oparciu o analizę wskaźnikową. Dane niezbędne do przeprowadzenia prac analitycznych pochodziły ze statystyk publicznych, danych gromadzonych przez gminę.

Poszczególne ulice Gminy traktowane były jako najmniejsze możliwe obszary funkcjonalne, w ramach których badano wskaźniki społeczno-gospodarcze służące wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Charakterystyczną cechą gminy jest koncentracja blisko 44% mieszkańców na 4 ulicach w ścisłym centrum gminy. W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji opracowano diagnozę, która została przeprowadzona na podstawie wiarygodnych i mierzalnych danych. Rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć poprawie jakości życia mieszkańców, stąd kwestie społeczne mają kluczowe i nadrzędne znaczenie dla wyznaczania obszarów zdegradowanych.

Dla wyznaczonych obszarów przeprowadzono diagnozę wskaźników opisujących negatywne zjawiska społeczne takie jak:

- zakres korzystania z pomocy społecznej
- bezrobocie
- osoby trwale wykluczone z rynku pracy

oraz gospodarcze:

- ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
- stan techniczny infrastruktury mieszkalnictwa

Ze względu na specyfikę Gminy (koncentracja usług, kultury, edukacji, zdrowia w centrum Głuszycy nie było możliwe włączenie innych wskaźników np. dotyczących poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, dostępności oświaty, zdrowia, bezpieczeństwa, kultury ze względu na brak bezpośredniego powiązania miejsca korzystania z usług z zamieszkaniem w określonych obszarach, tak więc silna korzystna koncentracja tych usług w centrum, w przypadku kiedy korzystają z nich mieszkańcy całej gminy prowadziłaby do błędnych wniosków i wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie, gdzie nie występują istotne potrzeby w sferze poprawy.

W celu wskazania obszarów wymagających rewitalizacji, na podstawie szeregu wskaźników opisujących problemy społeczne zbudowano tak zwany wskaźnik syntetyczny.

W celu przeprowadzenia analizy wskaźnikowej wykonano następujące działania:

1 Wyznaczono obszary analityczne. Obszarami tymi są – ze względu na szczegółowość możliwych do uzyskania danych - ulice.

2 Obszar analityczny dotyczył obszaru zamieszkałego.

3 Na bazie poddanych analizie obszarów analitycznych wyznaczono obszar zdegradowany, na którym sytuacja społeczno-gospodarcza jest gorsza niż średnio w gminie

4 W ramach tego obszaru wyznaczono obszar rewitalizacji, niezbędne było zawężenie tego obszaru ze względu na fakt, że nie mógł pokrywać się w pełni z obszarem zdegradowanym ze względu na przekroczenie dopuszczalnej dla obszaru rewitalizacji liczby mieszkańców (niezbędne korekty do wymaganego poziomu poniżej 30% mieszkańców)

5 Sporządzono mapę obrazującą wyznaczone obszary

6 Wybrano trzy kryteria odnoszące się do sfery społeczno - gospodarczej i dwa odnoszące się do sfery przestrzenno-gospodarczej - obliczono wartości wskaźników dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych.

7 Przygotowano zestawienie danych źródłowych niezbędnych do obliczenia wartości wybranych wskaźników.

8 Obliczono wartość wybranych wskaźników dla poszczególnych obszarów analitycznych oraz wybranych zjawisk.

9 Obliczono wartość średniej arytmetycznej dla poszczególnych wskaźników.

10 Obliczono odchylenie standardowe dla poszczególnych wskaźników.

11 Dokonano standaryzacji uzyskanych wartości wskaźników. Standaryzacja wskaźników miała na celu umożliwienie dokonania porównywania, interpretacji oraz dalszych operacji na wskaźnikach. Standaryzacja wskaźnika polega na odjęciu od rzeczywistej wartości wskaźnika jego wartości średniej oraz podzielenia tak otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe. W celu dokonania standaryzacji należy obliczyć wartość średniej wskaźnika dla obszarów analitycznych poddawanych analizie.

12 Wartość wystandaryzowanych wskaźników pokazuje odchylenia od normy, którą stanowi średnia arytmetyczna. Wartości wystandaryzowanych wskaźników mogą przyjmować wartości ujemne oraz dodatnie. W zależności od tego, czy wskaźnik jest symulantą, czy desymulantą wartości ujemne oznaczają sytuację lepszą/gorszą niż średnia dla danej gminy.

13 Obliczono wskaźnik sumaryczny. Wartości wystandaryzowane wybranych wskaźników zsumowano. Pozwoliło to na wyznaczenie sumarycznego wskaźnika dla każdego z obszarów analitycznych.

14 Na podstawie wartości wyliczonego wskaźnika sumarycznego wyselekcjonowano obszary analityczne, na których sytuacja jest gorsza niż średnia gminy/miejscowości (obszar zdegradowany).

15 W ramach Zespołu ds. rewitalizacji dokonano analizy faktycznych potrzeb – zgłoszonych wniosków, sugestii oraz przeanalizowano informacje wynikające z przeprowadzonych w ramach opracowania programu badań ankietowych – celem ostatecznego wyznaczenia obszaru rewitalizacji

W poniższych tabelach zaprezentowano dane liczbowe dotyczące obliczenia wskaźników.

Tabela Nr 54.: Zestawienie ilości mieszkańców według obszarów funkcjonalnych (ulic)

Lp.	Miejscowość	Ulica	Mieszkańcy		
			stali	czasowi	aktualni
1	GŁUSZYCA	11 LISTOPADA	156	1	157
2		ADOLFA WARSKIEGO	104		104
3		BOHATERÓW GETTA	360	6	366
4		B. CHROBREGO	103		103
5		CMENTARNA	26		26
6		CZĘSTOCHOWSKA	194	2	196
7		DĄBROWSKIEGO	39	1	40
8		DOLNA	172	2	174
9		GDAŃSKA	65	4	69
10		GÓRNA	106		106
11		GÓRNOŚLĄSKA	91		91
12		GRUNWALDZKA	986	16	1002
13		JANKA KRASICKIEGO	99		99
14		KOLEJOWA	237	5	242
15		KOŚCIUSZKI	187		187
16		LEŚNA	73	1	74
17		ŁOMNICKA	84	1	85
18		ŁUKASIEWICZA	1097	9	1106
19		MAZURSKA	36	2	38
20		NIECAŁA	90	1	91
21		OGRODOWA	310		310
22		PARKOWA	102		102
23		PIASTOWSKA	117	2	119
24		PIONIERÓW	419	6	425
25		POLNA	36		36
26		POMORSKA	23	1	24
27		PRZEMYSŁOWA	12		12
28		SIENKIEWICZA	931	14	945
29		WARSZAWSKA	72		72
30		WŁÓKNIARZY	42	1	43
31		WYSOKA	66	1	67
32	GŁUSZYCA GÓRNA	DWORCOWA	8		8
33		GRANICZNA	213	3	216
34		KŁODZKA	775	7	782
35		ZIELONA	49		49
36	GRZMIĄCA	LIPOWA	87	1	88
37		SPÓŁDZIELCÓW	46		46
38		TURYSTYCZNA	89		89
39		WIEJSKA	268	2	270
40		ZDROJOWA	58	2	60
41	KOLCE	PAMIĘCI NARODOWEJ	194	4	198
42	ŁOMNICA	SUDECKA	212	4	216
43		TRZY STRUGI	26		26
44		USTRONIE	37	1	38
45	SIERPNICA	ŚWIERKOWA	209	3	212
		Razem	8706	103	8809

Tabela Nr 55.: Obliczenie wskaźnika związanego z aktywnością gospodarczą

Lp.	Obszar	Liczba osób	Wartość wskaźnika	Wystandaryzowana

		prowadzących działalność gosp. Według CEIDG	na 100 mieszkańców	wartość wskaźnika
		waga		1
1	11 LISTOPADA	8	5,128	0,525
2	ADOLFA WARSKIEGO	8	7,692	1,480
3	BOHATERÓW GETTA	22	6,111	0,891
4	BOLESŁAWA CHROBREGO	4	3,883	0,062
5	CMENTARNA	0	0,000	-1,385
6	CZĘSTOCHOWSKA	2	1,031	-1,001
7	DĄBROWSKIEGO	1	2,564	-0,430
8	DOLNA	3	1,744	-0,735
9	GDAŃSKA	3	4,615	0,334
10	GÓRNA	2	1,887	-0,682
11	GÓRNOŚLĄSKA	4	4,396	0,252
12	GRUNWALDZKA	64	6,491	1,033
13	JANKA KRASICKIEGO	10	10,101	2,377
14	KOLEJOWA	9	3,797	0,030
15	KOŚCIUSZKI	6	3,209	-0,190
16	LEŚNA	4	5,479	0,656
17	ŁOMNICKA	0	0,000	-1,385
18	ŁUKASIEWICZA	32	2,917	-0,298
19	MAZURSKA	1	2,778	-0,350
20	NIECAŁA	1	1,111	-0,971
21	OGRODOWA	17	5,484	0,658
22	PARKOWA	0	0,000	-1,385
23	PIASTOWSKA	10	8,547	1,798
24	PIONIERÓW	12	2,864	-0,318
25	POLNA	1	2,778	-0,350
26	POMORSKA	0	0,000	-1,385
27	PRZEMYSŁOWA	1	8,333	1,719
28	SIENKIEWICZA	34	3,652	-0,025
29	WARSZAWSKA	6	8,333	1,719
30	WŁÓKNIARZY	4	9,524	2,162
31	WYSOKA	1	1,515	-0,820
32	DWORCOWA	0	0,000	-1,385
33	GRANICZNA	9	4,225	0,189
34	KŁODZKA	20	2,581	-0,424
35	ZIELONA	1	2,041	-0,625
36	LIPOWA	2	2,299	-0,529
37	SPÓŁDZIELCÓW	1	2,174	-0,575
38	TURYSTYCZNA	2	2,247	-0,548
39	WIEJSKA	7	2,612	-0,412
40	ZDROJOWA	3	5,172	0,542
41	PAMIĘCI NARODOWEJ	0	0,000	-1,385
42	SUDECKA	7	3,302	-0,155
43	TRZY STRUGI	2	7,692	1,480
44	USTRONIE	1	2,703	-0,378
45	ŚWIERKOWA	9	4,306	0,219
		średnia	3,718	
		odchylenie	2,685	

Tabela Nr 56.: Obliczenie wskaźnika liczby osób bezrobotnych dla obszarów funkcjonalnych

Lp.	Obszar	Liczba osób bezrobotnych	Wartość wskaźnika na 100 mieszkańców	Wystandaryzowana wartość wskaźnika
		waga		1
1	11 LISTOPADA	3	1,923	1,222
2	ADOLFA WARSKIEGO	3	2,885	0,872
3	BOHATERÓW GETTA	22	6,111	-0,301
4	BOLESŁAWA CHROBREGO	6	5,825	-0,197
5	CMENTARNA	0	0,000	1,921
6	CZĘSTOCHOWSKA	9	4,639	0,234
7	DĄBROWSKIEGO	1	2,564	0,989
8	DOLNA	16	9,302	-1,461
9	GDAŃSKA	5	7,692	-0,876
10	GÓRNA	4	3,774	0,549
11	GÓRNOŚLĄSKA	4	4,396	0,323
12	GRUNWALDZKA	43	4,361	0,335
13	JANKA KRASICKIEGO	7	7,071	-0,650
14	KOLEJOWA	19	8,017	-0,993
15	KOŚCIUSZKI	11	5,882	-0,218
16	LEŚNA	3	4,110	0,427
17	ŁOMNICKA	8	9,524	-1,541
18	ŁUKASIEWICZA	38	3,464	0,662
19	MAZURSKA	4	11,111	-2,118
20	NIECAŁA	6	6,667	-0,503
21	OGRODOWA	10	3,226	0,748
22	PARKOWA	8	7,843	-0,930
23	PIASTOWSKA	5	4,274	0,367
24	PIONIERÓW	9	2,148	1,140
25	POLNA	2	5,556	-0,099
26	POMORSKA	1	4,348	0,340
27	PRZEMYSŁOWA	0	0,000	1,921
28	SIENKIEWICZA	46	4,941	0,125
29	WARSZAWSKA	5	6,944	-0,604
30	WŁÓKNIARZY	2	4,762	0,190
31	WYSOKA	3	4,545	0,268
32	DWORCOWA	1	12,500	-2,623
33	GRANICZNA	9	4,225	0,385
34	KŁODZKA	49	6,323	-0,378
35	ZIELONA	2	4,082	0,437
36	LIPOWA	8	9,195	-1,422
37	SPÓŁDZIELCÓW	2	4,348	0,340
38	TURYSTYCZNA	2	2,247	1,104
39	WIEJSKA	16	5,970	-0,249
40	ZDROJOWA	1	1,724	1,294
41	PAMIĘCI NARODOWEJ	6	3,093	0,796
42	SUDECKA	22	10,377	-1,852
43	TRZY STRUGI	1	3,846	0,523
44	USTRONIE	3	8,108	-1,027
45	ŚWIERKOWA	8	3,828	0,529
			5,284	
			2,751	

Tabela Nr 57.: Obliczenie wskaźnika liczby osób długotrwale wykluczonych z rynku pracy

Lp.	Obszar	Osoby długotrwale wykluczone z rynku pracy	Wartość wskaźnika na 100 mieszkańców	Wystandaryzowana wartość wskaźnika
		waga		4
1	11 LISTOPADA	3	1,923	-1,113
2	ADOLFA WARSKIEGO	0	0,000	2,751
3	BOHATERÓW GETTA	7	1,944	-1,156
4	BOLESŁAWA CHROBREGO	2	1,942	-1,150
5	CMENTARNA	0	0,000	2,751
6	CZĘSTOCHOWSKA	3	1,546	-0,356
7	DĄBROWSKIEGO	0	0,000	2,751
8	DOLNA	1	0,581	1,583
9	GDAŃSKA	1	1,538	-0,340
10	GÓRNA	2	1,887	-1,040
11	GÓRNOŚLĄSKA	0	0,000	2,751
12	GRUNWALDZKA	17	1,724	-0,713
13	JANKA KRASICKIEGO	0	0,000	2,751
14	KOLEJOWA	7	2,954	-3,183
15	KOŚCIUSZKI	6	3,209	-3,696
16	LEŚNA	1	1,370	-0,001
17	ŁOMNICKA	2	2,381	-2,033
18	ŁUKASIEWICZA	11	1,003	0,737
19	MAZURSKA	0	0,000	2,751
20	NIECAŁA	0	0,000	2,751
21	OGRODOWA	3	0,968	0,807
22	PARKOWA	3	2,941	-3,159
23	PIASTOWSKA	2	1,709	-0,683
24	PIONIERÓW	6	1,432	-0,126
25	POLNA	0	0,000	2,751
26	POMORSKA	0	0,000	2,751
27	PRZEMYSŁOWA	0	0,000	2,751
28	SIENKIEWICZA	13	1,396	-0,054
29	WARSZAWSKA	2	2,778	-2,830
30	WŁÓKNIARZY	0	0,000	2,751
31	WYSOKA	1	1,515	-0,293
32	DWORCOWA	1	12,500	-22,366
33	GRANICZNA	4	1,878	-1,022
34	KŁODZKA	16	2,065	-1,397
35	ZIELONA	0	0,000	2,751
36	LIPOWA	0	0,000	2,751
37	SPÓŁDZIELCÓW	1	2,174	-1,617
38	TURYSTYCZNA	0	0,000	2,751
39	WIEJSKA	4	1,493	-0,248
40	ZDROJOWA	0	0,000	2,751
41	PAMIĘCI NARODOWEJ	1	0,515	1,716
42	SUDECKA	8	3,774	-4,831
43	TRZY STRUGI	0	0,000	2,751
44	USTRONIE	0	0,000	2,751
45	ŚWIERKOWA	1	0,478	1,790
			1,369	
			1,991	

Tabela Nr 58.: Obliczenie wskaźnika jakości infrastruktury mieszkaniowej

Lp.	Obszar	Budynki mieszkalne w najgorszym stanie techn.	Olbiczony wskaźnik	standaryzowany
		waga		3
1	11 LISTOPADA	2	0,953	0,645
2	ADOLFA WARSKIEGO	0	1,000	0,878
3	BOHATERÓW GETTA	22	0,313	-2,575
4	BOLESŁAWA CHROBREGO	4	0,429	-1,992
5	CMENTARNA	0	1,000	0,878
6	CZĘSTOCHOWSKA	2	0,750	-0,377
7	DĄBROWSKIEGO	0	1,000	0,878
8	DOLNA	2	0,867	0,209
9	GDAŃSKA	1	0,944	0,599
10	GÓRNA	1	0,833	0,041
11	GÓRNOŚLĄSKA	0	1,000	0,878
12	GRUNWALDZKA	37	0,675	-0,752
13	JANKA KRASICKIEGO	0	1,000	0,878
14	KOLEJOWA	9	0,873	0,242
15	KOŚCIUSZKI	6	0,793	-0,161
16	LEŚNA	0	1,000	0,878
17	ŁOMNICKA	0	1,000	0,878
18	ŁUKASIEWICZA	0	1,000	0,878
19	MAZURSKA	8	0,385	-2,213
20	NIECAŁA	2	0,800	-0,126
21	OGRODOWA	0	1,000	0,878
22	PARKOWA	3	0,500	-1,633
23	PIASTOWSKA	2	0,951	0,633
24	PIONIERÓW	0	1,000	0,878
25	POLNA	2	0,867	0,209
26	POMORSKA	0	1,000	0,878
27	PRZEMYSŁOWA	0	1,000	0,878
28	SIENKIEWICZA	31	0,380	-2,236
29	WARSZAWSKA	0	1,000	0,878
30	WŁÓKNIARZY	3	0,571	-1,274
31	WYSOKA	2	0,667	-0,796
32	DWORCOWA	0	1,000	0,878
33	GRANICZNA	7	0,851	0,130
34	KŁODZKA	58	0,561	-1,329
35	ZIELONA	0	1,000	0,878
36	LIPOWA	2	0,714	-0,557
37	SPÓŁDZIELCÓW	2	0,750	-0,377
38	TURYSTYCZNA	2	0,900	0,376
39	WIEJSKA	6	0,889	0,320
40	ZDROJOWA	1	0,500	-1,633
41	PAMIĘCI NARODOWEJ	6	0,778	-0,238
42	SUDECKA	4	0,902	0,388
43	TRZY STRUGI	1	0,900	0,376
44	USTRONIE	1	0,933	0,543
45	ŚWIERKOWA	5	0,902	0,386
			0,825	
			0,199	

Tabela Nr 59.: Obliczenie wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej

Lp.	Obszar	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Wartość wskaźnika na 100 mieszkańców	Wystandaryzowana wartość wskaźnika
		waga		5
1	11 LISTOPADA	2	1,282	3,376
2	ADOLFA WARSKIEGO	1	0,962	3,879
3	BOHATERÓW GETTA	21	5,833	-3,770
4	BOLESŁAWA CHROBREGO	3	2,913	0,816
5	CMENTARNA	0	0,000	5,389
6	CZĘSTOCHOWSKA	2	1,031	3,770
7	DĄBROWSKIEGO	0	0,000	5,389
8	DOLNA	20	11,628	-12,868
9	GDAŃSKA	3	4,615	-1,858
10	GÓRNA	4	3,774	-0,536
11	GÓRNOŚLĄSKA	2	2,198	1,938
12	GRUNWALDZKA	37	3,753	-0,503
13	JANKA KRASICKIEGO	0	0,000	5,389
14	KOLEJOWA	10	4,219	-1,236
15	KOŚCIUSZKI	5	2,674	1,191
16	LEŚNA	5	6,849	-5,365
17	ŁOMNICKA	3	3,571	-0,219
18	ŁUKASIEWICZA	7	0,638	4,387
19	MAZURSKA	5	13,889	-16,418
20	NIECAŁA	6	6,667	-5,079
21	OGRODOWA	6	1,935	2,350
22	PARKOWA	7	6,863	-5,386
23	PIASTOWSKA	1	0,855	4,047
24	PIONIERÓW	6	1,432	3,140
25	POLNA	0	0,000	5,389
26	POMORSKA	1	4,348	-1,438
27	PRZEMYSŁOWA	0	0,000	5,389
28	SIENKIEWICZA	32	3,437	-0,008
29	WARSZAWSKA	1	1,389	3,208
30	WŁÓKNIARZY	1	2,381	1,650
31	WYSOKA	3	4,545	-1,748
32	DWORCOWA	0	0,000	5,389
33	GRANICZNA	9	4,225	-1,245
34	KŁODZKA	40	5,161	-2,715
35	ZIELONA	0	0,000	5,389
36	LIPOWA	9	10,345	-10,854
37	SPÓŁDZIELCÓW	4	8,696	-8,264
38	TURYSTYCZNA	1	1,124	3,625
39	WIEJSKA	15	5,597	-3,399
40	ZDROJOWA	1	1,724	2,682
41	PAMIĘCI NARODOWEJ	7	3,608	-0,277
42	SUDECKA	11	5,189	-2,758
43	TRZY STRUGI	0	0,000	5,389
44	USTRONIE	1	2,703	1,145
45	ŚWIERKOWA	5	2,392	1,632
			3,432	
			3,185	

Tabela Nr 60.: Zestawienie zbiorcze – według wartości wskaźnika (ulice zakwalifikowane do obszaru kryzysowego (zdegradowanego)

Lp.	Obszar	Liczba osób prowadzących działalność gosp. Według CEIDG	Licza osób bezrobotnych	Osoby długotrwale wykluczone z rynku pracy	Budynki mieszkalne w najgorszym stanie techn.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Suma – wskaźnik sumaryczny
19	MAZURSKA	-0,350	-2,118	2,064	-2,213	-16,418	-19,036
32	DWORCOWA	-1,385	-2,623	-16,774	0,878	5,389	-14,515
8	DOLNA	-0,735	-1,461	1,187	0,209	-12,868	-13,668
22	PARKOWA	-1,385	-0,930	-2,369	-1,633	-5,386	-11,703
36	LIPOWA	-0,529	-1,422	2,064	-0,557	-10,854	-11,297
37	SPÓŁDZIELCÓW	-0,575	0,340	-1,213	-0,377	-8,264	-10,089
42	SUDECKA	-0,155	-1,852	-3,623	0,388	-2,758	-8,000
3	BOHATERÓW GETTA	0,891	-0,301	-0,867	-2,575	-3,770	-6,621
34	KŁODZKA	-0,424	-0,378	-1,048	-1,329	-2,715	-5,893
20	NIECAŁA	-0,971	-0,503	2,064	-0,126	-5,079	-4,615
14	KOLEJOWA	0,030	-0,993	-2,388	0,242	-1,236	-4,346
39	WIEJSKA	-0,412	-0,249	-0,186	0,320	-3,399	-3,926
17	ŁOMNICKA	-1,385	-1,541	-1,525	0,878	-0,219	-3,791
16	LEŚNA	0,656	0,427	-0,001	0,878	-5,365	-3,405
31	WYSOKA	-0,820	0,268	-0,220	-0,796	-1,748	-3,316
28	SIENKIEWICZA	-0,025	0,125	-0,041	-2,236	-0,008	-2,185
4	BOLESŁAWA CHROBREGO	0,062	-0,197	-0,863	-1,992	0,816	-2,174
15	KOŚCIUSZKI	-0,190	-0,218	-2,772	-0,161	1,191	-2,150
9	GDAŃSKA	0,334	-0,876	-0,255	0,599	-1,858	-2,055
10	GÓRNA	-0,682	0,549	-0,780	0,041	-0,536	-1,408
33	GRANICZNA	0,189	0,385	-0,767	0,130	-1,245	-1,308
12	GRUNWALDZKA	1,033	0,335	-0,535	-0,752	-0,503	-0,422
41	PAMIĘCI NARODOWEJ	-1,385	0,796	1,287	-0,238	-0,277	0,184
26	POMORSKA	-1,385	0,340	2,064	0,878	-1,438	0,460
44	USTRONIE	-0,378	-1,027	2,064	0,543	1,145	2,347
6	CZĘSTOCHOWSKA	-1,001	0,234	-0,267	-0,377	3,770	2,359
29	WARSZAWSKA	1,719	-0,604	-2,123	0,878	3,208	3,079
45	ŚWIERKOWA	0,219	0,529	1,343	0,386	1,632	4,109
24	PIONIERÓW	-0,318	1,140	-0,094	0,878	3,140	4,746
30	WŁÓKNIARZY	2,162	0,190	2,064	-1,274	1,650	4,791
1	11 LISTOPADA	0,525	1,222	-0,835	0,645	3,376	4,932
40	ZDROJOWA	0,542	1,294	2,064	-1,633	2,682	4,948
21	OGRODOWA	0,658	0,748	0,605	0,878	2,350	5,239
11	GÓRNOŚLĄSKA	0,252	0,323	2,064	0,878	1,938	5,455
18	ŁUKASIEWICZA	-0,298	0,662	0,552	0,878	4,387	6,181
23	PIASTOWSKA	1,798	0,367	-0,513	0,633	4,047	6,333
38	TURYSTYCZNA	-0,548	1,104	2,064	0,376	3,625	6,620
25	POLNA	-0,350	-0,099	2,064	0,209	5,389	7,212
35	ZIELONA	-0,625	0,437	2,064	0,878	5,389	8,143
5	CMENTARNA	-1,385	1,921	2,064	0,878	5,389	8,867
7	DĄBROWSKIEGO	-0,430	0,989	2,064	0,878	5,389	8,889
2	ADOLFA	1,480	0,872	2,064	0,878	3,879	9,173

	WARSKIEGO						
43	TRZY STRUGI	1,480	0,523	2,064	0,376	5,389	9,831
13	JANKA KRASICKIEGO	2,377	-0,650	2,064	0,878	5,389	10,058
27	PRZEMYSŁOWA	1,719	1,921	2,064	0,878	5,389	11,970

Tabela Nr 61.: Wyznaczenie obszaru rewitalizacji – wykaz ulic oraz wykazanie spełnienia kryterium dotyczącego ilości mieszkańców

Lp	Ulica	Liczba mieszkańców	Po wyączeniach
3	PARKOWA	102	102
4	DOLNA	172	172
9	BOHATERÓW GETTA	360	360
12	NIECAŁA	90	90
13	WYSOKA	66	66
17	SIENKIEWICZA	931	810
19	LEŚNA	73	73
21	GÓRNA	106	106
23	GRUNWALDZKA	986	830
		2886	2609
		33,15%	29,97%

Uwaga: wyłączono część ul. Sienkiewicza i ul. Grunwaldzkiej

Na obszarze rewitalizacji należało uznać, że koncentrują się na nim w wybitnie niekorzystnym stopniu nie tylko negatywne zjawiska społeczne, ale również inne poniższe czynniki techniczne:

- zniszczone ciągi komunikacyjne, brak poczucia bezpieczeństwa (system oświetlenia, brak monitoringu),
- niewystarczająco zagospodarowane obszary zielone,
- brak obiektów małej architektury odzwierciedlających charakter i funkcje miasta,
- niedostatki funkcjonalności przestrzeni,
- wyjątkowa koncentracja potrzeb w zakresie infrastruktury na jednostkę powierzchni

Diagnoza sytuacji na terenie miasta była podstawą do prac nad Programem. Dokonano diagnozy w 3 aspektach:

- społecznym
- gospodarczym
- technicznym (wyposażenia w infrastrukturę).

Podsumowaniem tych diagnoz była analiza SWOT.

7.4 Opis rewitalizowanego terenu

Rewitalizowany obszar (obszar rewitalizacji) to obszar położony w centrum miasta Głuszyca obejmujący ulice: Parkową, Dolną, Bohaterów Getta, Niecałą, Wysoką, Sienkiewicza, Leśną, Górną i Grunwaldzką.

To obszar, który z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów rewitalizacji jest obszarem

kluczowym o największych potrzebach zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych. W obszarze tym koncentrują się zjawiska niepożądane, ale również obserwować można – szczególnie w sferze przestrzeni największe niedostatki w zakresie:

- zorganizowanych przestrzeni publicznych, które mogą służyć procesom rewitalizacji pod warunkiem poprawy ich zagospodarowania i zbudowania na ich bazie pozytywnych programów integracji społecznej mieszkańców (chociażby w oparciu o wydarzenia sportowe i kulturalne)
- zdegradowanego centrum miasta, zamieszkanego przez blisko 30% mieszkańców gminy; tym samym na tym obszarze mamy do czynienia z największymi problemami.

Na analizowanym terenie o powierzchni 3,10% powierzchni gminy (14% powierzchni gospodarczej):

- zamieszkuje 34,9 % bezrobotnych z całego obszaru gminy
- zamieszkuje 34,9% osób długotrwale wykluczonych z rynku pracy
- zlokalizowanych jest 42,7 wszystkich budynków w najgorszym stanie technicznym
- kierowanych jest 45,5 % wsparcia z pomocy społecznej
- zewidencjonowano ok. 75% (w ujęciu wartościowym) pilnych potrzeb inwestycyjnych w zakresie infrastruktury i przestrzeni

Tabela Nr 62.: Analiza powierzchni wyznaczonego obszaru rewitalizacji

Podsumowanie powierzchni (w km2)	w km2	W %
Powierzchnia gminy	61,92	100,00%
Szacowana powierzchnia zagospodarowana	14,16	22,87%
Powierzchnia obszaru zdegradowanego o wskaźniku syntetycznym poniżej średniej	8,43	13,61%
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	1,92	3,10%

8 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Po przeprowadzeniu rewitalizacji obszar rewitalizacji stanie się obszarem stwarzającym warunki zrównoważonego rozwoju wszystkich sfer. Nastąpi nie tylko poprawa warunków życia dla mieszkańców tego obszaru, lecz należy wyraźnie podkreślić, że nastąpi bardzo istotna poprawa dla wszystkich mieszkańców gminy, ale również innych użytkowników (turystów, osób odwiedzających Głuszycę w celach biznesowych).

W poszczególnych sferach planowane są do osiągnięcia efekty rewitalizacji:

W sferze społecznej, w efekcie przeprowadzonych działań ograniczona zostanie skala problemów społecznych, których szczególna koncentracja występuje na obszarze rewitalizacji. Działania przewidziane w programie służyć będą przeciwdziałaniu procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej, wynikających m.in. z ubóstwa i bezrobocia oraz innych negatywnych zjawisk. Przyczyni się to w konsekwencji do aktywizacji społecznej i zawodowej osób i grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną. Grupy te będą miały możliwość szerszego zaspokajania różnych potrzeb życiowych i społecznych. Nastąpi istotna poprawa jakości usług publicznych świadczonych przez OPS, lecz również edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych. Niewątpliwie działania rewitalizacyjne przyczynią się do zwiększenia kompetencji i umiejętności zawodowych. Działania rewitalizacyjne służyć będą szerszej integracji tych osób i grup społecznych. Co istotne w sferze społecznej - poprawie ulegną warunki życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez fakt, że tereny zrewitalizowane staną się znacznie bardziej bezpieczne i przyjazne dla użytkowników.

W sferze gospodarczej - w efekcie rewitalizacji zwiększony zostanie poziom dostępności do usług

niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej. Dzięki poprawie wizerunku gminy oraz poprawie przestrzeni uzyskana zostanie tym samym poprawa jakości prowadzenia działalności gospodarczej. Wyraźnie widoczne będzie to nie tylko dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i osób prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy, ale również osób odwiedzających Głuszycę. W efekcie realizowanych działań poprawie ulegną warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Centrum miasta powinno pełnić należycie swoją rolę jako kluczowego miejsca zapewnienia usług dla mieszkańców, ale i całego obszaru gminy. Wobec tego rezultatem działań rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej przewidzianych w programie będzie rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy na terenie miasta.

W sferze infrastruktury i przestrzeni, w efekcie rewitalizacji poprawie ulegnie istniejący stan zagospodarowania, a także jakości przestrzeni publicznych, które będą mogły pełnić nowe lub istotnie ulepszone funkcje. Zagospodarowane przestrzenie publiczne, lecz nie tylko, bo również przestrzenie w otoczeniu budynków wielorodzinnych najbliższe ich mieszkańcom będą mogły pełnić różne funkcje i służyć podejmowaniu różnych działań i programów przez podmioty publiczne (np. CKMBP), jak również przez samych mieszkańców. Tym samym przestrzenie te będą obszarami integracji oraz aktywizacji mieszkańców w różnych sferach życia. Te zrewitalizowane przestrzenie przyczyniać się będą jednocześnie do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie w zakresie turystyki. Poprawie ulegnie stan infrastruktury technicznej – w szczególności infrastruktury drogowej i ochrony środowiska obsługującej obszar rewitalizacji, jednak ze względu na fakt, że w obszarze rewitalizacji występują kluczowe dla całej gminy sieci infrastruktury oraz przez fakt, że jest to punkt dostępu komunikacyjnego do innych obszarów gminy wystąpi bardzo pozytywne oddziaływanie nie tylko na zamieszkujących obszar mieszkańców, ale i w stosunku do całego obszaru Gminy. Niewątpliwie najbardziej odczuwalna będzie poprawa w sferze terenów komunikacyjnych – dzięki przebudowie wraz z odtworzeniem nawierzchni ulic w centrum, uporządkowanie miejsc parkingowych i postojowych oraz ciągów pieszych) poprawie ulegnie poziom obsługi komunikacyjnej obszaru rewitalizacji. Poprawie ulegnie również dostępność do centrum przesiadkowego – zadanie planowane do realizacji poza obszarem rewitalizacji, lecz wymaga tutaj szczególnego podkreślenia jako służące celom rewitalizacji (wykazane jako zadanie wspomagające procesy rewitalizacji).

9 Cele i zadania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Głuszyca

W rozdziale zaprezentowano cele rewitalizacji oraz kierunki działań rewitalizacyjnych, odpowiadające wcześniej zidentyfikowanym potrzebom, służące eliminacji bądź ograniczeniu negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji.

Głównym celem działań rewitalizacyjnych jest ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na **obszarze rewitalizowanym** wyznaczonym w obszarze ścisłego centrum miasta Głuszyca oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru dla uzyskania maksymalnych korzyści dla mieszkańców całej Gminy.

W tym celu zdefiniowano cel główny, cele strategiczne i szczegółowe niezbędne do osiągnięcia w celu zrównoważonego rozwoju całej Gminy. Cel główny realizowany będzie przez trzy cele strategiczne, odpowiadających poszczególnym sferom procesu rewitalizacji (tj. społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i gospodarczej. Do celów strategicznych przypisano cele szczegółowe.

Cele i działania wynikają ściśle z przeprowadzonych diagnoz oraz będących ich wynikiem wskazania podstawowych problemów, niedostatków i potrzeb.

CEL GŁÓWNY LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

„Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczo-przestrzennych w celu wzmocnienia potencjału obszaru

rewitalizacji i osiągnięcia zrównoważonego rozwoju całego obszaru Gminy Głuszyca".

Cel główny realizowany będzie przez poniższe Cele szczegółowe

1. **Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych**
2. **Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji**
3. **Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym i poprawę dostępności do usług publicznych**

Cele szczegółowe

1. **Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych**
   - 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych
   - 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji
   - 1.3. Poprawa warunków mieszkaniowych i jakości przestrzeni w obrębie budynków mieszkalnych
   - 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych
   - 1.5. Poprawa warunków komunikacyjnych
   - 1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej

2. **Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji**
   - 2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej do obiektów turystycznych
   - 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy turystycznej
   - 2.3. Promocja i tworzenie warunków rozwoju przemysłu
   - 2.4. Rozwój handlu i usług
   - 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń
   - 2.6. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców obszaru

3. **Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym i poprawę dostępności do usług publicznych**
   - 3.1. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej
   - 3.2. Rozwój zasobów ludzkich poprzez edukację i szkolenia
   - 3.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych i turystów
   - 3.4. Poprawa warunków funkcjonowania usług publicznych
   - 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji

3.6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

3.7. Wzmacnianie jakości usług publicznych kierowanych do różnych grup odbiorców

3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców

Realizacji powyższych celów służą konkretnie wskazane w Programie projekty rewitalizacyjne wykazane w grupach A i B, zgodnie z opisem w punkcie poniżej. Dla pełnego uzyskania celów należało jednak przewidzieć konieczność realizacji ściśle powiązanych projektów uzupełniających, które są komplementarne względem projektów z listy głównej.

Zadania zapisane w Programie stwarzają określoną szansę poprawy stanu obecnego, w konsekwencji zrewitalizowanie obszaru.

Wskazano kierunki rozwiązań powodujących:

- poprawę przestrzeni w obrębie obszaru rewitalizowanego,
- dostosowanie zabudowy do historycznego sąsiedztwa,
- szukanie lokalizacji miejsc postojowych w rejonie Centrum,
- poprawę infrastruktury i porządkowanie przestrzeni.

9.1 Zadania programu rewitalizacji

Zadania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Głuszyca zostały podzielone

Zadania główne programu rewitalizacji – Lista A – kwalifikowane do działania 6.3

9.1.1 Wykaz projektów „Lista A" składanych w konkursie o dofinansowanie w ramach działania 6.3 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów"

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty**
1.	Remont i przebudowa Centrum Kultury – Miejskiej Biblioteki Publicznej w celu poszerzenia oferty kulturalnej	Gmina Głuszyca	Obecny stan obiektu jest niewystarczający, budynek wymaga remontu, a nieużytkowane pomieszczenia adaptacji do nowych funkcji. Rewitalizacji wymaga również przestrzeń w okolicy obiektu.	Celem projektu jest przeprowadzenie modernizacji obiektu z adaptacją nieużywanych pomieszczeń do wykorzystania na cele działalności oraz poprawa funkcjonalności i estetyki terenów w okolicy budynku. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 3.4. Poprawa warunków	W ramach działań planowany jest remont nieużytkowanych pomieszczeń z przeznaczeniem na nowe pomieszczenia dla biblioteki, biblioteka letnia wraz z wyposażeniem w nowe meble, sprzęt komputerowy, urządzenia multimedialne do prowadzenia nowych atrakcyjnych zajęć dla mieszkańców. Celem działań jest poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej łącznie z uruchomieniem informacji turystycznej. Elementy zakresu projektu: • termomodernizacja budynku • wykonanie elewacji wraz z modernizacją systemu ogrzewania (termomodernizacja), • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji • remont i adaptacja pomieszczeń • zakup wyposażenia	Głuszyca, ul. Grunwaldzka 26	674. 000 zł	Rezultatami projektu będą: • tworzenie oferty kulturalnej dzięki rewitalizacji Biblioteki • zwiększenie roli obiektu w dostępie do instytucji kultury • poprawa dostępności i jakości usług społecznych • poprawa informacji dla mieszkańców i turystów w zakresie oferty kulturalnej, edukacyjnej i turystycznej Odbiorcami korzyści Projektu będą mieszkańcy gminy i

				funkcjonowania usług publicznych 3.7. Wzmacnianie jakości usług publicznych kierowanych do różnych grup odbiorców	• doposażenie obiektu • inwestycje w nowoczesne metody prezentowania zasobów • zakup sprzętu komputerowego Elementy działań uzupełniających • przeprowadzenie kampanii promocyjnej oraz informacyjnej • włączenie działań z zakresu informacji turystycznej i promocji • organizacja działań z zakresu aktywizacji kulturalnej mieszkańców			osoby korzystające w gminie z placówek tego typu.

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.

** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
2.	Sportowe Przedmieście – modernizacja boiska przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Głuszycy.	Gmina Głuszyca	Obecnie boisko nie nadaje się do użytku – planowana modernizacja obejmuje wymianę nawierzchni, budowę bramek do piłki nożnej i	Celem projektu jest poprawa funkcjonalności i estetyki terenów w okolicy budynku. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.6. Poprawa	Celem działań jest poszerzenie i wzbogacenie oferty sportowej oraz wzbogacenie form spędzania czasu wolnego przez mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzież. Elementy zakresu projektu: • wykonanie nowych nawierzchni i terenów	Głuszyca, ul. Henryka Sienkiewicza 53	200. 000 zł	Rezultatami projektu będą: • tworzenie oferty rekreacyjnej i turystycznej • poprawa otoczenia obiektów

			siatkowej, wykonanie ogrodzenia, piłko chwytów, oświetlenia	standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 3.4. Poprawa warunków funkcjonowania usług publicznych 3.7. Wzmacnianie jakości usług publicznych kierowanych do różnych grup odbiorców 3.1. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców	komunikacji • doposażenie obiektu • wykonanie oświetlenia • wykonanie ogrodzenia Elementy działań uzupełniających • zakup wyposażenia sportowego szkoły • organizacja wydarzeń sportowych • promocja aktywnych sposobów spędzania czasu wolnego			edukacyjnych • udostępnianie obiektów na cele społeczne. • poprawa dostępności oraz jakości miejskich przestrzeni rekreacyjnych. • tworzenie oferty sportowej • poprawa dostępności i jakości usług społecznych Uczniowie szkoły podstawowej nr 2, dzieci i młodzież zamieszkujący okoliczne budynki, dorośli aktywnie lubiący spędzać czas

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.

** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
3.	Rewitalizacja	Gmina	W chwili obecnej	Celem projektu jest	Modernizacja zespołu ulic w	Głuszyca, ul.	2,4 mln zł	• poprawa

	przestrzeni miejskiej w Gminie Głuszyca, poprzez modernizację i przebudowę dróg gminnych	Głuszyca	drogi gminne są w złym stanie technicznym, dziury i koleiny utrudniają poruszanie się (Parkowa, Niecała, Dolna – modernizacja nawierzchni asfaltowe) pozostałe ulice przełożenie kostki brukowej. Brak oświetlenia ulicznego oraz istniejące nieefektywne wymaga przebudowy i zastosowania rozwiązań energooszczędnych Prace mają na celu zapewnienie bezpiecznego poruszania się po drogach dla kierowców i przede wszystkim dla mieszkańców Gminy. Infrastruktura ta	poprawa funkcjonalności i przestrzeni komunikacyjnych. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń 1.5. Poprawa warunków komunikacyjnych 2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej do obiektów turystycznych 2.3 Promocja i tworzenie warunków rozwoju przemysłu	obszarze rewitalizowanym - ul. Parkowa wraz z miejscami postojowymi, ul. Niecała, ul. Górna z chodnikiem, ul. Włókniarzy, ul. Przemysłowa, ul. Dolna wraz z miejscami postojowymi, wymiana barier ochronnych wzdłuż ulicy Bohaterów Getta oraz rzeki Bystrzycy – w celu zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa w poruszaniu się po drogach, ułatwieniu życia w gminie. Elementem zadania jest również zagospodarowanie terenów przy ul. Leśnej i ul. Bohaterów Getta (naprzeciwko terenów nr 54) poprzez budowę placów postojowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (stojaki rowerowe, samoobsługowe stacje naprawy rowerów, myjki rowerowe), zaplecze sanitarne (toalety i prysznice), tablice informacyjne, lampy oświetleniowe, monitoring. Elementy zakresu projektu: • przebudowa lub remont dróg • przebudowa terenów komunikacji • modernizacja sieci infrastruktury • wykonanie miejsc postojowych	Parkowa, Niecała, Górna, Dolna, Boh. Getta		bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszego, • zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych i rekreacyjnych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie ulicy, • poprawa warunków funkcjonowania istniejących oraz potencjalnych przedsiębiorstw, • dostęp do terenów przemysłowych • podwyższenie komfortu i bezpieczeństwa użytkowników drogi, • poprawa estetyki ulicy oraz otoczenia, • poprawa stanu technicznego infrastruktury technicznej

			służy również poprawie dostępności do przyszłej atrakcji turystycznej – zrewitalizowanemu obszaru parku miejskiego przy ul. Parkowej.		• budowa oświetlenia ulicznego, • wprowadzenie uporządkowanej zieleni oraz elementów małej architektury, • budowa barier ochronnych wzdłuż Bystrzycy			związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kul turalnych • ochrona środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie oddziaływań akustycznych i emisji do powietrza • podniesienie standardu życia mieszkańców • zwiększona atrakcyjność turystyczna Głuszycy Odbiorcy: Mieszkańcy gminy, turyści, sektor gospodarczy – ze względu na charakter drogi ma to szczególne znaczenie dla mieszkańców, jednak z istotną korzyścią dla rozwoju sektora gospodarczego

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie

elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.
** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
4.	Rewitalizacja terenów zielonych w Gminie Głuszyca, poprzez zagospodarowanie zielenią oraz nadanie nowych funkcji parkom miejskim	Gmina Głuszyca	Aktualnie tereny zielone w gminne nie są zagospodarowane – poza częściowo zadowalającym terenem przy ul. Grunwaldzkiej (ogród Jordanowski). Nie pełnią swojej funkcji terenów rekreacyjnych. Infrastruktura ta nie stanowi aktualnie żadnej atrakcji turystycznej.	Celem projektu jest poprawa funkcjonalności i przestrzeni – terenów zielonych na terenie Gminy Głuszyca. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej	Park przy ul. Sienkiewicza – tereny rekreacyjno-sportowe – budowa placu zabaw, siłowni terenowej, budowa oświetlenia parkowego Park przy ul. Parkowej – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe – budowa alejek, ławek parkowych, odnowienie stawu wraz z jego ogrodzeniem oraz odbudową mostku, ustawienie tablic informacyjno-edukacyjnych, budowa oświetlenia parkowego Ogród Jordanowski ul. Grunwaldzka – tereny rekreacyjno-kulturalne – modernizacja sceny, odnowienie placu zabaw, renowacja ogrodzenia, modernizacja oświetlenia parkowego Renowacja skwerów wzdłuż głównych ulic miasta poprzez nadanie im jednolitego wyglądu	Głuszyca, ul. Sienkiewicza, Parkowa, Grunwaldzka, Dolna	2,0 mln zł	• zwiększenie atrakcyjności terenów rekreacyjnych zlokalizowanych w bezpośrednim centrum, • stworzenie nowych atrakcji turystycznych na terenie gminy • poprawa przestrzeni miejskich • rewitalizacja przestrzeni miejskich • poprawa oferty usług społecznych • aktywizacja mieszkańców, w szczególności rodziców dzieci • podniesienie

				oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy turystycznej 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców				standardu życia mieszkańców

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.

** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
5.	Rewitalizacja budynku Przedszkola Publicznego przy ul. Grunwaldzkiej 15 w Głuszycy wraz z zagospodarowa	Gmina Głuszyca	Budynek przedszkola znajduje się w wykazie zabytków, Aktualnie znajduje się w niezadowalającym stanie technicznym, co stwarza	Celem projektu jest poprawa funkcjonalności obiektu pełniącego funkcje edukacyjne i przestrzeni wokół. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu	Elementy zakresu projektu: • odnowienie dachu, • wykonanie elewacji • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, • modernizacja systemu ogrzewania, • budowa oświetlenia	Głuszyca, ul. Grunwaldzka 15	0,6 mln zł	Planowane rezultaty projektu: • poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej • rewitalizacja przestrzeni miejskich • poprawa oferty

	niem terenów na cele wypoczynkowo-rekreacyjne.		utrudnienia dla prowadzenia odpowiedniej jakości edukacji. Problemem jest również aktualne zagospodarowanie terenu wokół budynku, w aktualnym stanie nie jest możliwe wprowadzenie na ten teren funkcji rekreacyjnych nie tylko dla przedszkolaków, ale i wszystkich mieszkańców.	przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 2.6. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców obszaru 3.2. Rozwój zasobów ludzkich poprzez edukację i szkolenia	• zewnętrznego, • wprowadzenie uporządkowanej zieleni oraz elementów małej architektury rekreacyjnej			• usług społecznych • aktywizacja mieszkańców, w szczególności rodziców dzieci • podniesienie standardu życia mieszkańców Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy– ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla aktywizacji zawodowej mieszkańców, również z istotną korzyścią dla rozwoju sektora gospodarczego

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie

elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.
** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
6.	Sportowa Głuszyca – modernizacja boiska miejskiego oraz basenu przy ul. Dolnej.	Gmina Głuszyca	Boisko miejskie aktualnie ma zniszczoną nawierzchnię, brak bieżni, niewystarczająca jest ilość siedzisk, brak oświetlenia. W ramach projektu założono kompleksowe wykonanie modernizacji tego obszaru. Zaplanowano również prace związane z modernizacją basenu, który wymaga uszczelnienia niecki, zagospodarowania terenów plaż. Niezbędne	Celem projektu jest poprawa funkcjonalności i przestrzeni – terenów rekreacyjnych na terenie Gminy Głuszyca. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji 3.8. Wspieranie	Elementy zakresu projektu: • budowa przepompowni z systemem filtrów • budowa ogrodzenia, • budowa oświetlenia energooszczędnego, • modernizacja siedzisk stadionowych, murawy, • modernizacja niecek basenowych, • modernizacja budynków szatniowych na boisku i basenie wraz z montażem pomp ciepła do ogrzewania cwu, • budowa oświetlenia zewnętrznego, • wprowadzenie uporządkowanej zieleni oraz elementów małej architektury rekreacyjnej	Głuszyca, ul. Dolna	2,5 mln zł	• poprawa jakości infrastruktury sportowej • rewitalizacja przestrzeni miejskich • poprawa oferty usług społecznych • aktywizacja mieszkańców, w szczególności rodziców dzieci • podniesienie standardu życia mieszkańców • poprawa dostępności infrastruktury sportowo-rekreacyjnej • aktywizacja mieszkańców w różnych dziedzinach

			wykonanie infrastruktury towarzyszącej, gdyż aktualnie obiekt ten nie spełnia należycie swoich funkcji.	procesów integracji i aktywizacji mieszkańców				poprzez promocję sportu i aktywnego trybu ycia Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy, turyści, osoby odwiedzające gminę (zawodnicy uczestniczący w zawodach) – ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla aktywizacji społecznej mieszkańców, również z istotną korzyścią dla poprawy zdrowia mieszkańców

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.

** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
7.	Eko Głuszyca – tu mieszkam, tu żyję –	Gmina Głuszyca	Problemem jest istniejący budynek planowany do	Celem projektu jest adaptacja na nowe funkcje budynku	Elementy zakresu projektu: • odnowienie dachu, • wykonanie elewacji wraz z	Głuszyca, ul. Parkowa	2,0 mln zł	Rezultaty projektu: • Poprawa jakości obsługi

	termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.		wykorzystania na cele usług administracji - niezbędne jest przeprowadzenie modernizacji i termomodernizacji budynku b. szkoły przy ul. Parkowej 9 i jego adaptację do pełnienia nowych funkcji. Niezbędna jest adaptacja budynku na nowe cele (Urząd Miejski). Problemem jest również aktualne zagospodarowanie przestrzeni.	użyteczności publicznej na terenie Gminy Głuszyca. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.3. Poprawa warunków mieszkaniowych i jakości przestrzeni w obrębie budynków mieszkalnych 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji	modernizacją systemu ogrzewania (termomodernizacja), • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji • montaż windy / platformy na potrzeby osób niepełnosprawnych, • remont i adaptacja pomieszczeń • zakup wyposażenia • budowa oświetlenia zewnętrznego, • wprowadzenie uporządkowanej zieleni oraz elementów małej architektury • modernizacja ciągów komunikacji wraz z dojazdem i wykonaniem miejsc parkingowych			mieszkańców i jakości usług publicznych • Poprawa jakości przestrzeni publicznej na terenie Gminy • Likwidacja barier architektonicznych w dostępie do usług publicznych • Kompleksowa modernizacji obiektu publicznego • Ożywienie przestrzeni miejskiej • Zwiększenie efektywności wykorzystania/wytwarzania energii oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii • Poprawa ładu przestrzennego, rozwój zrównoważonej przestrzeni publicznej, a także

								rewitalizacja zdegradowanych obszarów • Uzyskanie poprawy w zakresie obsługi przedsiębiorców Odbiorcami korzyści będą głównie mieszkańcy gminy, i/lecz również przedsiębiorcy z obszaru gminy. Ze względu na istniejące bariery architektoniczne część mieszkańców ma utrudniony dostęp do usług publicznych.

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.

** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty

8.	Udostępnienie turystyczne wieży Kościoła pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski w Głuszycy	Gmina Głuszyca Parafia pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski w Głuszycy	Zły stan techniczny nieużytkowanej do tej pory wieży kościelnej wymaga kompleksowych zabiegów technicznych. Obserwować można również zły stan kościoła wraz z najbliższym otoczeniem. Kościół jest obiektem kultu religijnego, ale równocześnie zostanie udostępniony dla zwiedzających. Problemem jest ograniczona ilość atrakcji turystycznych, a rewitalizacja niewątpliwie stworzy nową atrakcję turystyczną i atrakcyjny punkt widokowy.	Celem projektu jest stworzenie nowej atrakcji turystycznej na terenie Gminy Głuszyca. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy turystycznej 2.4. Rozwój handlu i usług	Kościół jest wpisany do rejestru zabytków Elementy zakresu projektu: • remont konserwatorski wieży • wykonanie nowej nawierzchni wokół świątyni, • wymiana i budowa schodów, podestów, barier ochronnych, • montaż oświetlenia energooszczędnego,	Głuszyca, ul. Parkowa	2,0 mln zł	Rezultaty projektu: • Ochrona i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego oraz jego udostępnianie na cele społeczne. • Rozwój turystyki • Poprawa jakości zabytków na terenie Gminy Odbiorcami korzyści będą mieszkańcy gminy, i/lecz również turyści. Ze względu na atrakcyjny dla nich charakter obiektu stanie sią nową atrakcją na mapie turystycznej Głuszycy

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.

** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
9.	Modernizacja przestrzeni i obiektów sportowych Gimnazjum w Głuszycy	Gmina Głuszyca Gimnazjum Nr 1 w Głuszycy	Problemem jest niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni i obiektów sportowych Gimnazjum w Głuszycy. W aktualnym stanie technicznym nie tylko nie pełnią swojej funkcji, ale również wykluczają możliwość prowadzenia ciekawego programu sportowego dla poprawy integracji społecznej.	Celem projektu jest uzyskanie poprawy w sferze przestrzeni i uzyskanie nowych możliwości infrastrukturalnych dla realizacji programu szkoły oraz programu integracji mieszkańców poprzez rekreację i sport na terenie Gminy Głuszyca. Projekt umożliwia zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.6. Poprawa	Zadanie polega na modernizacji boiska przyszkolnego, ogrodzeniu terenu szkoły, zbudowaniu boiska wielofunkcyjnego do piłki ręcznej, do siatkówki oraz do koszykówki. W tym celu jest potrzeba położenia nawierzchni syntetycznej, instalacji bramek o wymiarach 3x2 metry, montażu konstrukcji zawierającej kosze oraz słupków do zawieszenia siatki Wzdłuż boiska zostały by umieszczone ławki dla zawodników wraz z zadaszeniem. Zaplanowano budowę mini boiska lekko atletycznego ze skocznią do skoku wzwyż i w dal oraz rzutni do pchnięcia kulą. Przewidziano utworzenie zielonej klasy na terenie powyżej boiska wraz z wyposażeniem w stoły i ławki dla organizacji lekcji na powietrzu. W ramach projektu przewidziano również budowę łącznika zespalającego salę gimnastyczną ze szkołą oraz naprawę i ocieplenie	Głuszyca, ul. Grunwaldzka	1,5 mln zł	• poprawa jakości infrastruktury sportowej • rewitalizacja przestrzeni miejskich • poprawa oferty w zakresie rekreacji • aktywizacja mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży • podniesienie standardu życia mieszkańców • poprawa dostępności infrastruktury sportowo-rekreacyjnej • aktywizacja mieszkańców w różnych

				standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 3.7. Wzmacnianie jakości usług publicznych kierowanych do różnych grup odbiorców 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców	dachu sali gimnastycznej przy gimnazjum.			dziedzinach poprzez promocję sportu i aktywnego trybu życia Odbiorcami są uczniowie Gimnazjum, którzy mogą korzystać z infrastruktury, ale również mieszkańcy gminy, turyści, kluby sportowe, zawodnicy uczestniczący w zawodach – ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla aktywizacji społecznej mieszkańców, również z istotną korzyścią dla poprawy zdrowia mieszkańców.

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.

** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty

10.	Rewitalizacja budynku Komisariatu Policji w Głuszycy przy ul. Grunwaldzkiej 85.	Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu	Budynek, jak i jego otoczenie znajduje się aktualnie w złym stanie technicznym utrudniając pełnienie należytych funkcji. Bardzo ograniczony jest i utrudniony dojazd do budynku z niewielką ilością miejsc parkingowych.	Celem projektu jest uzyskanie poprawy warunków zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom. Cele Programu, jakie realizuje projekt: Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 3.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych i turystów 3.6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego 3.7. Wzmacnianie jakości usług publicznych kierowanych do różnych	Zaplanowano kompleksową modernizację polegającą na wykonaniu remontu dachu, elewacji, instalacji wewnętrznych, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej.	Głuszyca, ul. Grunwaldzka 85	1,5 mln zł	Planowane rezultaty • poprawa jakości infrastruktury publicznej, w tym służącej zapewnieniu bezpieczeństwa • rewitalizacja przestrzeni miejskich • poprawa oferty usług społecznych Mieszkańcy gminy, turyści, osoby odwiedzające gminę – ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców.

				grup odbiorców				

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.

** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa Wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
11.	Kompleksowa rewitalizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych wspólnot mieszkaniowych (lub termomodernizacja) wraz z odnową przestrzeni na obszarze rewitalizacji przy ul:	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul:	Na obszarze rewitalizacji występują istotne potrzeby w zakresie remontu budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Problemem jest zły, często bardzo zły stan techniczny samych budynków, jak i przestrzeni wokół nich. Niezbędny jest remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Zadanie wykazano jako jedno kompleksowe	Remont elewacji budynków będących w obszarze chronionym przepisami o ochronie zabytków. Zagospodarowanie kwartałów, przestrzeni miedzy budynkowych w zakresie rekreacji – budowa placów zabaw, odpoczynku dla seniorów (tereny zielone). Cele Programu, jakie realizuje projekt: Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej	W ramach zadania zaplanowano remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych położonych na obszarze rewitalizacji. Zadanie wykazano jako jedno kompleksowe zadanie wspólne, w ramach którego poszczególne wspólnoty mieszkaniowe, które na etapie opracowywania programu zgłosiły taką potrzebę (jak i te, które dotychczas nie podjęły decyzji) będą mogły aplikować niezależnie. Wstępnie zaplanowano prace na terenie 88 wspólnot (budynków mieszkalnych wielorodzinnych) na obszarze rewitalizowanym. Główne elementy zakresu rzeczowego zadania (mogą różnić się w zależności od budynku) dotyczą następujących elementów • remont dachu,	Głuszyca, Wielorodzinne budynki mieszkalne na obszarze rewitalizacji – ulice: PARKOWA DOLNA BOHATERÓW GETTA NIECAŁA WYSOKA SIENKIEWICZA LEŚNA GÓRNA GRUNWALDZKA	Łącznie: 15,6 mln zł	Planowane rezultaty • poprawa stanu technicznego zasobów mieszkaniowych • poprawa efektywności energetycznej budynków (zmniejszenie zużycia energii). • poprawa wizerunku gminy w ścisłym Centrum wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych • uzyskanie towarzyszących korzyści środowiskowych Mieszkańcy

			zadanie wspólne w imieniu Wspólnot Mieszkaniowych. W ramach zadania poszczególne wspólnoty mieszkaniowe, które na etapie opracowywania programu zgłosiły taką potrzebę (jak i te, które dotychczas nie podjęły decyzji) będą mogły aplikować niezależnie, lub w projekcie partnerskim koordynowanym przez Zarządców wspólnot.	służącej procesom rewitalizacji 1.3. Poprawa warunków mieszkaniowych i jakości przestrzeni w obrębie budynków mieszkalnych 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy turystycznej 2.4. Rozwój handlu i usług 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń 3.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych i turystów	• odnowienie elewacji, • remont klatki schodowej • uporządkowanie terenu wokół nieruchomości, • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej • wymiana instalacji w częściach wspólnych budynków • modernizacja lub wymiana instalacji zewnętrznych • modernizacja dostępu do budynków, remont • wykonanie miejsc parkingowych • wykonanie zagospodarowania zielenią • działania termomodernizacyjne			budynków, pośrednio wszyscy mieszkańcy gminy, gmina Głuszyca – m. in. poprzez ograniczenie kosztów eksploatacji.
11.1	Bohaterów Getta 50	Bohaterów Getta 50	j.w	j.w	Remont dachu bez kominów, remont elewacji z docieplenie m, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, remont klatki schodowej, remont schodów zewnętrznych, remont instalacji gazowej, wymiana instalacji elektrycznej, wymiana Instalacji kanalizacyjnej	Bohaterów Getta 50	350000	j.w.
11.2	Grunwaldzka 17	Grunwaldzka	j.w	j.w	Remont elewacji , remont klatki	Grunwaldzka	212000	j.w.

		17			schodowej, remont schodów zewnętrznych, renowacja stolarki drzwiowej i stolarki oranżerii, wymiana, renowacja stolarki okiennej, remont wejścia do budynku, daszku	17		
11.3	Grunwaldzka 22	Grunwaldzka 22	j.w	j.w	Remont elewacji z docieplenie m, remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	Grunwaldzka 22	150000	j.w.
11.4	Grunwaldzka 25	Grunwaldzka 25	j.w	j.w	Remont dachu wraz z kominami, remont elewacji, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, remont schodów zewnętrznych, wymiana instalacji elektrycznej, remont klatki schodowej	Grunwaldzka 25	195000	j.w.
11.5	Grunwaldzka 35	Grunwaldzka 35	j.w	j.w	Remont elewacji z docieplenie m, remont klatek schodowych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, osuszenie, wykonanie przepony poziomej, wymiana instalacji elektrycznej	Grunwaldzka 35	277000	j.w.
11.6	Grunwaldzka 45	Grunwaldzka 45	j.w	j.w	Remont dachu waz z kominami, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, remont schodów zewnętrznych, remont klatki schodowej, remont elewacji, wymiana instalacji elektrycznej wraz z wlz	Grunwaldzka 45	175000	j.w.
11.7	Grunwaldzka 41	Grunwaldzka 41	j.w	j.w	Remont elewacji, renowacja stolarki drzwiowej i wymiana okiennej, remont klatki schodowej, remont schodów- zewnętrznych,	Grunwaldzka 41	217200	j.w.

					osuszenie nieruchomości (odwodnienie, drenaż)			
11.8	Grunwaldzka 42	Grunwaldzka 42	j.w	j.w	Remont dachu bez kominów, remont elewacji, remont klatki schodowej, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, wymiana instalacji elektrycznej wraz z wlz	Grunwaldzka 42	217150	j.w.
11.9	Grunwaldzka 43	Grunwaldzka 43	j.w	j.w	Remont dachu wraz z kominami, remont elewacji z docieplenie m, renowacja stolarki drzwiowej i wymiana okiennej, remont klatki schodowej, remont schodów zewnętrznych, wymiana instalacji elektrycznej wraz z wlz do lokali mieszkalnych	Grunwaldzka 43	218000	j.w.
11.10	Grunwaldzka 46	Grunwaldzka 46	j.w	j.w	Remont dachu, remont elewacji z docieplenie m, osuszenie nieruchomości, remont klatek schodowych i wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznej wraz z wlz do lokali mieszkalnych,	Grunwaldzka 46	255017	j.w.
11.11	Grunwaldzka 78	Grunwaldzka 78	j.w	j.w	Remont elewacji, osuszenie nieruchomości, remont klatki schodowej,	Grunwaldzka 78	125000	j.w.
11.12	Grunwaldzka 79	Grunwaldzka 79	j.w	j.w	Remont elewacji, remont dachu papowego wraz z kominami, Remont klatek schodowych, Budowa kominów wentylacyjnych	Grunwaldzka 79	175000	j.w.
11.13	Grunwaldzka 89	Grunwaldzka 89	j.w	j.w	Remont elewacji z docieplenie m, remom dachu wraz z kominami, remont klatki schodowej, wymiana	Grunwaldzka 89	190000	j.w.

					stolarki drzwiowej i okiennej, remont schodów zewnętrznych			
11.14	Grunwaldzka 92	Grunwaldzka 92	j.w	j.w	Remont klatek schodowych, wymiana stolarki drzwiowej, wymiana rynien, remont instalacji elektrycznej wraz z wlz do lokali mieszkalnych, położenie płytek klinkierowych na cokole elewacji	Grunwaldzka 92	152100	j.w.
11.15	Niecała 4	Niecała 4	j.w	j.w	Remont elewacji, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, remont dachu, wymiana inst- wodno – kanalizacyjnej, remont klatki schodowej, wymiana instalacji elektrycznej wraz z wlz do lokali mieszkalnych	Niecała 4	140000	j.w.
11.16	Parkowa 7	Parkowa 7	j.w	j.w	Remont elewacji, remont klatki schodowej, remont schodów zewnętrznych, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, wymiana pionów wodno- kanalizacyjnych, wymiana instalacji elektrycznej	Parkowa 7	225000	j.w.
11.17	Sienkiewicza 1	Sienkiewicza 1	j.w	j.w	Remont elewacji, renowacja stolarki drzwiowej, remont klatki schodowej, wymiana instalacji elektrycznej wraz z wlz	Sienkiewicza 1	249800	j.w.
11.18	Sienkiewicza 18	Sienkiewicza 18	j.w	j.w	Remont dachu wraz z kominami, remont elewacji	Sienkiewicza 18	110000	j.w.
11.19	Sienkiewicza 16	Sienkiewicza 16	j.w	j.w	Remont elewacji z docieplenie, wykonanie chodnika,	Sienkiewicza 16	125000	j.w.
11.20	Sienkiewicza 23	Sienkiewicza 23	j.w	j.w	Remont dachu wraz z kominami, remont elewacji z docieplenie, osuszenie i odwodnienie budynku,	Sienkiewicza 23	249800	j.w.

					wykonanie przepony poziomej, remont klatki schodowej, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, zagospodarowanie terenu, wymiana instalacji elektrycznej wraz z wlz do lokali mieszkalnych			
11.21	Sienkiewicza 3	Sienkiewicza 3	j.w	j.w	Remont elewacji, remont klatki schodowej i piwnicy, wymiana stolarki okiennej, osuszenie nieruchomości, wymiana instalacji elektrycznej, wymiana stolarki drzwiowej	Sienkiewicza 3	280000	j.w.
11.22	Sienkiewicza 59	Sienkiewicza 59	j.w	j.w	Remont schodów wejściowych, remont elewacji, remont klatki schodowej, renowacja lub wymiana drzwi wejściowych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	Sienkiewicza 59	215000	j.w.
11.23	Sienkiewicza 61	Sienkiewicza 61	j.w	j.w	Remont elewacji, remont klatki schodowej, renowacja stolarki drzwiowej i wymiana stolarki okiennej, remont schodów zewnętrznych, renowacja ganku i werandy, wymiana instalacji elektrycznej wraz z wlz i wymiana instalacji kanalizacyjnej	Sienkiewicza 61	180000	j.w.
11.24	Wysoka 2	Wysoka 2	j.w	j.w	remont elewacji z docieplenie m, remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznej	Wysoka 2	180000	j.w.
11.25	Wysoka 3	Wysoka 3	j.w	j.w	Remont dachu, elewacji, klatki schodowej, wymiana instalacji	Wysoka 3	120000	j.w.

					elektrycznej, renowacja stolarki drzwiowej, wymiana stolarki okiennej			
11.26	Dolna5	Dolna5	j.w	j.w	Remont kapitalny cześci wspólnych budynku	Dolna5	250000	j.w.
11.27	Grunwaldzka 1	Grunwaldzka 1	j.w	j.w	odnowienie elewacji, remont schodów zewnętrznych, remont klatki schodowej, wymiana drzwi wejściowych, wymiana drzwi prowadzących do piwnicy.	Grunwaldzka 1	120000	j.w.
11.28	Grunwaldzka 3	Grunwaldzka 3	j.w	j.w	odnowienie i uzupełnienie ścian zewnętrznych, odwodnienie budynku, remont klatki schodowej, wymiana drzwi wejściowych i stolarki okiennej, renowacja schodów i barierek, remont instalacji wodnej.	Grunwaldzka 3	120000	j.w.
11.29	Grunwaldzka 5	Grunwaldzka 5	j.w	j.w	termomodernizacja budynku, modernizacja kotłowni, ogrzewania gazowego, wymiana instalacji wodnej, wymiana rynien i rur spustowych, renowacja dachu oraz ścian zewnętrznych budynku	Grunwaldzka 5	350000	j.w.
11.30	Grunwaldzka 7	Grunwaldzka 7	j.w	j.w	odnowienie elewacji, osuszenie ścian budynku, remont klatki schodowej, naprawa schodów wewnętrznych, uporządkowanie terenu wokół budynku	Grunwaldzka 7	150000	j.w.
11.31	Grunwaldzka 2	Grunwaldzka 2	j.w	j.w	renowacja ścian zewnętrznych i fundamentowych, odwodnienie budynku, wymiana drzwi wejściowych, stolarki okiennej ,	Grunwaldzka 2	110000	j.w.

					renowacja schodów , remont klatki schodowej, wymiana instalacji elektrycznej			
11.32	Grunwaldzka 14	Grunwaldzka 14	j.w	j.w	elewacja budynku, naprawa schodów, remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	Grunwaldzka 14	150000	j.w.
11.33	Grunwaldzka 18	Grunwaldzka 18	j.w	j.w	elewacja budynku, wymiana drzwi wejściowych, remont klatki schodowej, odwodnienie budynku	Grunwaldzka 18	100000	j.w.
11.34	Grunwaldzka 28	Grunwaldzka 28	j.w	j.w	remont dachu, kominów, odnowienie elewacji, wymiana drzwi wejściowych, remont schodów , remont klatki schodowej	Grunwaldzka 28	120000	j.w.
11.35	Grunwaldzka 32	Grunwaldzka 32	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji, przebudowa schodów zewnętrznych, remont klatki schodowej	Grunwaldzka 32	100000	j.w.
11.36	Bohaterów Getta 12	Bohaterów Getta 12	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji, remont klatki schodowej, odwodnienie budynku	Bohaterów Getta 12	100000	j.w.
11.37	Bohaterów Getta 22	Bohaterów Getta 22	j.w	j.w	odnowienie elewacji, uporządkowanie terenu wokół nieruchomości, odwodnienie budynku, remont klatki schodowej , wymiana drzwi zewnętrznych, wymiana instalacji elektrycznej, wymiana stolarki okiennej odnowienie elewacji, uporządkowanie terenu wokół	Bohaterów Getta 22	120000	j.w.

					nieruchomości, odwodnienie budynku, remont klatki schodowej , wymiana drzwi zewnętrznych, wymiana instalacji elektrycznej, wymiana stolarki okiennej			
11.38	Bohaterów Getta 24	Bohaterów Getta 24	j.w	j.w	odnowienie elewacji budynku, odnowa drzwi zewnętrznych, remont klatki schodowe	Bohaterów Getta 24	100000	j.w.
11.39	Bohaterów Getta 38	Bohaterów Getta 38	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji, odremontowanie wejścia do budynku, remont klatki schodowej	Bohaterów Getta 38	150000	j.w.
11.40	Sienkiewicza 2	Sienkiewicza 2	j.w	j.w	odnowienie elewacji, odwodnienie budynku, uporządkowanie terenu wokół nieruchomości, remont klatki schodowej, wymiana drzwi wejściowych, naprawa schodów zewnętrznych	Sienkiewicza 2	110000	j.w.
11.41	Sienkiewicza 4	Sienkiewicza 4	j.w	j.w	remont dachu wraz z przebudową kominów, wymianą rynien i rur spustowych, stropy, schody wewnętrzne, przebudowę instalacji gazowej w częściach wspólnych, wymianę instalacji elektrycznej w częściach wspólnych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.	Sienkiewicza 4	100000	j.w.
11.42	Sienkiewicza 5	Sienkiewicza 5	j.w	j.w	Remont dachu wraz z przebudową kominów, wymianą rynien i rur spustowych, przebudowa kanalizacji sanitarnej zewnętrznej i wewnętrznej, wymiana stolarki	Sienkiewicza 5	250000	j.w.

					okiennej w częściach wspólnych, wymiana stolarki drzwiowej.			
11.43	Sienkiewicza 8	Sienkiewicza 8	j.w	j.w	Elewacja, remont dachu, remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej .	Sienkiewicza 8	100000	j.w.
11.44	Sienkiewicza 12	Sienkiewicza 12	j.w	j.w	Remont klatek schodowych, remont schodów zewnętrznych wraz ze schodami do piwnicy, instalacja kanalizacyjna, remont piwnic, montaż domofonów, wymiana okienek piwnicznych i obudowa ich, cokół wokół budynku (naprawa, spoinowanie, malowanie), naprawa, malowanie gzymsów.	Sienkiewicza 12	120000	j.w.
11.45	Sienkiewicza 19	Sienkiewicza 19	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji, remont klatki schodowej, uporządkowanie terenu wokół budynku	Sienkiewicza 19	145000	j.w.
11.46	Sienkiewicza 28	Sienkiewicza 28	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji, remont klatek schodowych (3 klatki), wymiana drzwi wejściowych, uporządkowanie gospodarki ściekowej (zasypanie szamba, wykonanie nowego przyłącza do kolektora),wymiana stolarki okiennej, uporządkowanie terenu nieruchomości.	Sienkiewicza 28	250000	j.w.
11.47	Sienkiewicza 32	Sienkiewicza 32	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji, remont klatki schodowej, wymiana drzwi wejściowych	Sienkiewicza 32	100000	j.w.

11.48	Sienkiewicza 37	Sienkiewicza 37	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji, naprawa schodów zewnętrznych, remont klatki schodowej	Sienkiewicza 37	110000	j.w.
11.49	Sienkiewicza 39	Sienkiewicza 39	j.w	j.w	remont dachu i kominów, odnowienie elewacji, remont klatki schodowej, wymiana drzwi zewnętrznych, odwodnienie budynku	Sienkiewicza 39	115000	j.w.
11.50	Sienkiewicza 43	Sienkiewicza 43	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji, wymiana schodów zewnętrznych, remont klatki schodowej, remont schodów wewnętrznych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	Sienkiewicza 43	110000	j.w.
11.51	Sienkiewicza 45	Sienkiewicza 45	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji , wymiana instalacji kanalizacyjnej, remont klatki schodowej, wymiana drzwi wejściowych do budynku	Sienkiewicza 45	120000	j.w.
11.52	Sienkiewicza 71	Sienkiewicza 71	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elwacji, remont klatki schodowej, remont schodów wewnętrznych	Sienkiewicza 71	180000	j.w.
11.53	Leśna 4	Leśna 4	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji, remont schodów wejściowych, wymiana drzwi i okien w częściach wspólnych, remont klatki schodowej	Leśna 4	180000	j.w.
11.54	Leśna 6	Leśna 6	j.w	j.w	remont dachu wraz z przebudową kominów, wymiana rynien i rur spustowych, elewacja, wymiana okien i drzwi w częściach	Leśna 6	180000	j.w.

					wspólnych, remont klatki schodowej, wymiana instalacji elektrycznej w częściach wspólnych, remont schodów do piwnicy.			
11.55	Leśna 8	Leśna 8	j.w	j.w	termomodernizacja, wymiana drzwi, okien w częściach wspólnych elewacja, remont korytarza	Leśna 8	160000	j.w.
11.56	Leśna 10	Leśna 10	j.w	j.w	Remont dachu wraz z przebudową kominów, elewacja, drzwi wejściowe i okna w częściach wspólnych, klatka schodowa, wymiana instalacji elektrycznej w częściach wspólnych, odwodnienie.	Leśna 10	200000	j.w.
11.57	Wysoka 1	Wysoka 1	j.w	j.w	Remont dachu wraz z przebudową kominów, wymianą rynien i rur spustowych, remont podłogi na strychu, elewacja wraz z murem pruskim, okna i drzwi w częściach wspólnych, instalacja kanalizacyjna i wodna w częściach wspólnych, drenaż, odwodnienie, klatka schodowa.	Wysoka 1	28 0000	j.w.
11.58	Górna 1	Górna 1	j.w	j.w	Remont elewacji, wymiana drzwi, schody do budynku	Górna 1	120000	j.w.
11.59	Górna 2	Górna 2	j.w	j.w	Remont dachu, elewacja	Górna 2	130000	j.w.
11.60	Górna 5	Górna 5	j.w	j.w	Remont dachu wraz z przebudową kominów, wymianą rynien i rur spustowych, remont klatki schodowej wraz z instalacjami.	Górna 5	350000	j.w.
11.61	Sienkiewicza 7	Sienkiewicza 7	j.w	j.w	kapitalny remont dachu, termomodernizacja budynku wraz	Sienkiewicza 7	150000	j.w.

					z wykończeniami w postaci tynku strukturalnego, remont instalacji wodnej i kanalizacyjnej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w częściach wspólnych budynku			
11.62	Bohaterów Getta 8	Bohaterów Getta 8	j.w	j.w	kapitalny remont dachu, wykonanie elewacji wraz z ociepleniem, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w częściach wspólnych, remont klatki schodowej, wymiana instalacji elektrycznej	Bohaterów Getta 8	150000	j.w.
11.63	Sienkiewicza 49	Sienkiewicza 49	j.w	j.w	termomodernizacja obiektu wraz z wykończeniem w postaci tynku strukturalnego, remont klatki schodowej	Sienkiewicza 49	200000	j.w.
11.64	Bohaterów Getta 40	Bohaterów Getta 40	j.w	j.w	kapitalny remont dachu, wykonanie elewacji wraz z ociepleniem, remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w częściach wspólnych	Bohaterów Getta 40	150000	j.w.
11.65	Grunwaldzka 82	Grunwaldzka 82	j.w	j.w	kapitalny remont dachu, wykonanie elewacji wraz z ociepleniem, remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej w częściach wspólnych	Grunwaldzka 82	160000	j.w.
11.66	Grunwaldzka 20	Grunwaldzka 20	j.w	j.w	kapitalny remont dachu, wykonanie elewacji wraz z ociepleniem, remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w częściach	Grunwaldzka 20	200000	j.w.

					wspólnych, remont schodów zewnętrznych, wymiana instalacji elektrycznej			
11.67	Bohaterów Getta 34	Bohaterów Getta 34	j.w	j.w	kapitalny remont dachu, wykonanie elewacji wraz z ociepleniem, remont klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w częściach wspólnych	Bohaterów Getta 34	200000	j.w.
11.68	Sienkiewicza 21	Sienkiewicza 21	j.w	j.w	kapitalny remont dachu, wykonanie elewacji wraz z ociepleniem, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w częściach wspólnych, odwodnienie i osuszenie budynku	Sienkiewicza 21	150000	j.w.
11.69	Sienkiewicza 26	Sienkiewicza 26	j.w	j.w	remont schodów zewnętrznych, klatki schodowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	Sienkiewicza 26	100000	j.w.
11.70	Bohaterów Getta 10	Bohaterów Getta 10	j.w	j.w	Elewacja budynku, wymiana WLZ na klatce schodowej 1 i 2 piętro, remont klatki schodowej i schodów, wymiana drzwi wejściowych i stolarki okiennej, remont dachu, remont instalacji wodnej.	Bohaterów Getta 10	200000	j.w.
11.71	Grunwaldzka 65	Grunwaldzka 65	j.w	j.w	remont dachu, odnowienie elewacji, remont klatki schodowej, remont schodów wewnętrznych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, uporządkowanie terenu, monitoring, odwodnienie	Grunwaldzka 65	350000	j.w.

11.72	Dolna 1	Dolna 1	j.w	j.w	remont dachu wraz z przebudową kominów, wymiana rynien i rur spustowych, elewacja wraz z docieplenie, odwodnienie, remont schodów zewnętrznych, drzwi wejściowe – renowacja wejścia głównego, wymiana drzwi wejściowych od podwórza, wymiana okien w częściach wspólnych.	Dolna 1	180000	j.w.
11.73	Grunwaldzka 38	Grunwaldzka 38	j.w	j.w	remont dachu i kominów, odwodnienie budynku, remont klatki schodowej, remont schodów wewnętrznych, wymiana instalacji elektrycznej, wodnej	Grunwaldzka 38	300000	j.w.
11.74	Grunwaldzka 40	Grunwaldzka 40	j.w	j.w	Remont dachu, elewacja	Grunwaldzka 40	120000	j.w.
11.75	Grunwaldzka 40a	Grunwaldzka 40a	j.w	j.w	Remont dachu, elewacja	Grunwaldzka 40a	220000	j.w.
11.76	Grunwaldzka 51	Grunwaldzka 51	j.w	j.w	Remont dachu, elewacja, wymiana instalacji elektrycznej, gazowej, remont klatki schodowej	Grunwaldzka 51	200000	j.w.
11.77	Grunwaldzka 87	Grunwaldzka 87	j.w	j.w	Remont dachu, elewacja, remont klatki schodowej	Grunwaldzka 87	180000	j.w.
11.78	Grunwaldzka 48	Grunwaldzka 48	j.w	j.w	Remont dachu, remont klatki schodowej, wymiana stolarki	Grunwaldzka	180000	j.w.

					okiennej, drzwiowej, montaż domofonów.	48		
11.79	Grunwaldzka 71	Grunwaldzka 71	j.w	j.w	Remont dachu, elewacja, remont klatki schodowej, wymiana instalacji gazowej	Grunwaldzka 71	120000	j.w.
11.80	Grunwaldzka 73	Grunwaldzka 73	j.w	j.w	Remont dachu, elewacja, remont klatki schodowej, wymiana instalacji gazowej	Grunwaldzka 73	120000	j.w.
11.81	Grunwaldzka 77	Grunwaldzka 77	j.w	j.w	Remont dachu i kominów, odwodnienie budynku, remont klatki schodowej, remont schodów wewnętrznych, wymiana instalacji elektrycznej, wodnej	Grunwaldzka 77	280000	j.w.
11.82	Bohaterów Getta 10	Bohaterów Getta 10	j.w	j.w	Remont dachu i kominów, elewacja, wymiana instalacji elektrycznej, remont klatki schodowej, odwodnienie budynku	Bohaterów Getta 10	200000	j.w.
11.83	Bohaterów Getta 44	Bohaterów Getta 44	j.w	j.w	Remont dachu i kominów, elewacja, wymiana instalacji elektrycznej, remont klatki schodowej	Bohaterów Getta 44	200000	j.w.
11.84	Sienkiewicza 65	Sienkiewicza 65	j.w	j.w	Remont dachu i kominów, odwodnienie budynku, remont klatki schodowej, remont schodów wewnętrznych, wymiana instalacji elektrycznej, wodnej	Sienkiewicza 65	400000	j.w.

11.85	Sienkiewicza 75	Sienkiewicza 75	j.w	j.w	Remont dachu i kominów, elewacja, wymiana instalacji elektrycznej, remont klatki schodowej	Sienkiewicza 75	300000	j.w.
11.86	Parkowa 3	Parkowa 3	j.w	j.w	Remont dachu i kominów, elewacja, wymiana instalacji elektrycznej, remont klatki schodowej	Parkowa 3	200000	j.w.
11.87	Niecała 1	Niecała 1	j.w	j.w	Remont dachu i kominów, elewacja, wymiana instalacji elektrycznej, remont klatki schodowej	Niecała 1	220000	j.w.
11.88	Bohaterów Getta 30	Bohaterów Getta 30	j.w.	j.w.	Remont dachu, remont klatki schodowej, wymiana drzwi wejściowych i stolarki okiennej, wymiana instalacji elektrycznej.	Bohaterów Getta 30	140000	j.w.
11.89	Grunwaldzka 54	Grunwaldzka 54	j.w.	j.w.	Remont dachu (kominy obróbki), remont klatki schodowej, renowacja drzwi wejściowych, wymiana instalacji elektrycznej.	Grunwaldzka 54	150000	j.w.
11.90	Parkowa 5	Parkowa 5	j.w.	j.w.	remont dachu i kominów, wymiana instalacji elektrycznej, instalacja wentylacyjna, remont tarasu, remont klatki schodowej, elewacja budynku.	Parkowa 5	300000	j.w.

11.91	Sienkiewicza 25	Sienkiewicza 25	j.w.	j.w.	remont dachu i kominów, wymiana instalacji elektrycznej, instalacja wentylacyjna, odwodnienie budynku, remont klatki schodowej, elewacja budynku.	Sienkiewicza 25	300000	j.w.

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.

** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa Wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
12.	Rewitalizacja i poprawa efektywności energetycznej budynku przy ul. Grunwaldzkiej 29.	M&M Electronics Sp. z o.o. Wrocław, ul. Piłsudskiego 95	Budynek po byłym szpitalu aktualnie nie jest użytkowany, jest w złym stanie technicznym. Aby móc przywrócić jego funkcje i rozpocząć działalność konieczne jest całkowite odnowienie i odrestaurowanie budynku.	1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń 3.4. Poprawa warunków	Celem projektu będzie kompleksowa rewitalizacja z elementami termomodernizacji z wykorzystaniem OZE nieczynnego w tej chwili budynku. Budynek ma zostać przystosowany jako Dom Opieki dla starszych osób. W ramach rewitalizacji dokonane zostaną niezbędne prace remontowo-budowlane:Wymiana stolarki okiennej, drzwiowej,	Głuszyca, ul. Grunwaldzka 29	Wartość projektu: 4,0 mln zł	- możliwość realizacji innych programów społecznych opartych na aktywności osób starszych - poprawa warunków funkcjonowania infrastruktury społecznej - dostosowanie również do

				funkcjonowania usług publicznych	instalacji, źródeł ciepła, wymiana pokrycia dachowego docieplenie całego budynku, odwodnienie, termomodernizacja, kompleksowe wyposażenie, przebudowa przegród i wszelkie roboty budowlane wynikające z przepisów a niezbędne do celów prowadzenia działalności społecznej. Poprawi to efektywność energetyczną budynku, zredukuje koszty eksploatacji budynku oraz poprawi jego estetykę. Budynek spełniać będzie funkcję ośrodka opieki dla osób starszych.			potrzeb osób niepełnosprawnych - poprawa w zakresie integracji społecznej - promowanie spotkań i integracji społecznej

* zaprezentowano pełen opis zadania, przy czym w zakresie dofinansowania w ramach działania 6.3 w kosztach kwalifikowanych wskazane zostaną wyłącznie elementy kosztów kwalifikowanych w ramach działania.
** pomiar i ocena produktów według katalogu zaprezentowanego w LPR

9.1.2 Wykaz projektów „Lista B" składanych w konkursie o dofinansowanie w ramach pozostałych działań RPO

PROJEKT NR 13	
Nazwa projektu	Kompleksowa termomodernizacja budynków na obszarze kryzysowym poza obszarem rewitalizacji
Lokalizacja projektu	Głuszyca, Wielorodzinne budynki mieszkalne poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji
Opis projektu	W ramach zadania zaplanowano termomodernizację budynków mieszkalnych położonych poza obszarem rewitalizacji. Zadanie wykazano jako jedno kompleksowe zadanie wspólne, w ramach którego poszczególne wspólnoty mieszkaniowe, które na etapie opracowywania programu zgłosiły taką potrzebę (jak i te, które dotychczas nie podjęły decyzji) będą mogły aplikować niezależnie. Wstępnie zaplanowano prace na terenie 23 wspólnot (budynków mieszkalnych wielorodzinnych) poza obszarem rewitalizowanym. Działanie to sprzyja w sposób wyraźny procesom rewitalizacji, w szczególności w zakresie ochrony powietrza, lecz również poprawy estetyki gminy. Główne elementy zakresu rzeczowego zadania (mogą różnić się w zależności od budynku) dotyczą w szczególności następujących elementów • docieplenie ścian zewnętrznych, łącznie ze ścianami fundamentowymi, • ocieplenie stropodachu, • wymianę pozostałej (nie wymienionej) drewnianej stolarki okiennej i drzwiowej, • wymianę instalacji c.o., • budowę instalacji OZE z wykorzystaniem na potrzeby cwu.
Podmioty realizujące projekt	Gmina Głuszyca Wspólnoty Mieszkaniowe lub Zarządcy w imieniu Wspólnot
Finansowanie i koszty	Wartość projektu: 3 815 tys. zł
Przygotowanie projektu	Poszczególne składowe projektu znajdują się na różnych etapach przygotowywania dokumentacji
Prognozowane rezultaty projektu oraz odbiorcy korzyści	• poprawa stanu technicznego zasobów mieszkaniowych • poprawa efektywności energetycznej budynków (zmniejszenie zużycia energii). • uzyskanie towarzyszących korzyści środowiskowych Mieszkańcy budynków, pośrednio wszyscy mieszkańcy gminy, gmina Głuszyca – m. in. poprzez ograniczenie kosztów eksploatacji.

Cele LPRGG, które realizuje projekt	1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.3. Poprawa warunków mieszkaniowych i jakości przestrzeni w obrębie budynków mieszkalnych 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy turystycznej 2.4. Rozwój handlu i usług 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń 3.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych i turystów
Uzasadnienie wpływu zadania na zminimalizowanie stanu kryzysowego na obszarze rewitalizacji	Jednym z problemów występujących na obszarze rewitalizacji jest zły stan powietrza wynikający głównie z niskiej emisji pochodzącej z systemów ogrzewania gospodarstw domowych. Na niewielkim i skoncentrowanym obszarze gminy poprawa stanu środowiska (szczególnie stanu powietrza) będzie niezauważalna w przypadku ograniczenia działań wyłącznie na terenie rewitalizacji. Niezbędne jest więc uwzględnienie na liście B zadań w zakresie termomodernizacji na całym obszarze gminy, ponieważ bez ich uwzględnienia nie zostaną osiągnięte na obszarze rewitalizacji w zadowalającym stopniu wskazane w punkcie powyżej cele szczegółowe. Zadanie przyczynia się więc bardzo istotnie do realizacji celu głównego LPR, którym jest „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczo-przestrzennych w celu wzmocnienia potencjału obszaru rewitalizacji i osiągnięcia zrównoważonego rozwoju całego obszaru Gminy Głuszyca”.
Identyfikacja projektu – wykaz wspólnot	Kościuszki 7 Wiejska 3 Zdrojowa 1 Częstochowska 1 Górnośląska 14 Kościuszki 1 Ogrodowa 5 Kłodzka 93 Częstochowska 3 Kłodzka 13 Kościuszki 8 Kłodzka 2 Kłodzka 31 Kolejowa 6 Graniczna 25 Kolejowa 1 Kolejowa 2 Kolejowa 4 Kolejowa 46 Częstochowska 2

	Częstochowska 4 Częstochowska 6 Częstochowska 8 Kłodzka 13

PROJEKT NR 14	
Nazwa projektu	Budowa centrum przesiadkowego w Głuszycy
Lokalizacja projektu	Głuszyca, ul. Łukasiewicza
Opis projektu	Budowa centrum przesiadkowego jest kluczowym elementem i zadaniem wspierającym proces rewitalizacji. W ramach prac przewidziane jest wykonanie miejsc postojowych tak aby wszyscy mieszkańcy oraz osoby korzystające z centrum przesiadkowego mogły bezpiecznie zostawić samochód. Zaplanowano budowę nowoczesnej infrastruktury komunikacyjnej wraz z infrastrukturą, oświetleniem, budowa zatoki autobusowej, wiaty, szaletu miejskiego. Aktualnie teren wymaga podjęcia działań rewitalizacyjnych w celu odpowiedniego zagospodarowania..: Elementy zakresu projektu: • budowa dróg, parkingów • budowa zatoki autobusowej • wyznaczenie dla przewozu osób w transporcie drogowym • wprowadzenie uporządkowanej zieleni oraz elementów małej architektury rekreacyjnej • budowa wiaty dla pasażerów • budowa pomieszczeń sanitarnych
Podmioty realizujące projekt	Gmina Głuszyca
Finansowanie i koszty	Wartość projektu: 0,8 mln zł
Przygotowanie projektu	Zagadnie w trakcie przygotowania dokumentacji
Prognozowane rezultaty projektu oraz odbiorcy korzyści	• uporządkowanie transportu w mieście • poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej • rewitalizacja przestrzeni miejskich • poprawa oferty obsługi ruchu turystycznego • podniesienie standardu życia mieszkańców • poprawa dostępności infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

	Mieszkańcy gminy, turyści, osoby odwiedzające gminę – ze względu na charakter projektu zadanie ma szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnej gospodarki.
Cele LPRGG, które realizuje projekt	Projekt realizowany będzie poza obszarem rewitalizacji, jednak służy on bezpośrednio realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych 1.5. Poprawa warunków komunikacyjnych 2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej do obiektów turystycznych 2.3. Promocja i tworzenie warunków rozwoju przemysłu 2.4. Rozwój handlu i usług 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji 3.6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego Ze względu na siłę powiązań oraz efektywność oddziaływania na niniejszy projekt rewitalizacyjny zadanie to wymaga uwzględnienia w Programie rewitalizacji.
Uzasadnienie wpływu zadania na zminimalizowanie stanu kryzysowego na obszarze rewitalizacji	Obszar rewitalizacji dotykają między innymi następujące kluczowe problemy: • brak odpowiednich rozwiązań w sferze przestrzenno-infrastrukturalnej dla obszaru rewitalizowanego - niezbędne jest uzyskanie kompleksowej poprawy w sferze przestrzeni sprzyjającej wzrostowi konkurencyjności miasta oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej; • niedostateczne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej w istniejących i nowych kierunkach (rekreacja, turystyka, usługi) – niezbędna jest poprawa dostępności do oferty turystycznej i rekreacyjnej przewidzianej w obszarze rewitalizacji; W tym przypadku kluczowa jest stworzenie dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji – zarówno dla osób odwiedzających Głuszycę (rozwój turystyki), jak i dla mieszkańców – w tym oczywiście mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy pracują poza obszarem gminy. Budowa centrum przesiadkowego umożliwi na obszarze rewitalizowanym osiągnięcie zauważalnej zmiany. Niezbędne jest więc uwzględnienie na liście B zadań w zakresie poprawy komunikacji publicznej na terenie gminy. Potencjalnymi użytkownikami centrum będą niemal wszyscy mieszkańcy obszaru rewitalizacji, a bez jego budowy nie będzie możliwe osiągnięcie poprawy na obszarze rewitalizacji, na którym kluczowe jest osiągnięcie poprawy w zakresie komunikacji, parkowania, korzystania z komunikacji publicznej, w tym kolejowej). Aktualnie nie jest możliwe stworzenie centrum przesiadkowego na obszarze rewitalizacji, co wynika z przebiegu linii kolejowej oraz dostępności terenów. Centrum umożliwi istotne zmniejszenie uciążliwości parkingowych właśnie

	przede wszystkim na obszarze rewitalizacji, mimo iż zlokalizowane poza tym obszarem. Zadanie przyczynia się więc bardzo istotnie do realizacji celu głównego LPR, którym jest „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczo-przestrzennych w celu wzmocnienia potencjału obszaru rewitalizacji i osiągnięcia zrównoważonego rozwoju całego obszaru Gminy Głuszyca”.

PROJEKT NR 15	
Nazwa projektu	Montaż instalacji OZE w budynkach publicznych i prywatnych na terenie gminy Głuszyca
Lokalizacja projektu	Głuszyca – cały obszar Gminy
Opis projektu	Przewiduje się realizację zadań z zakresu poprawy efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Głuszyca, w szczególności na obszarze rewitalizacji. Elementy zakresu projektu obejmują wykonanie instalacji OZE w budynkach publicznych, budynkach mieszkańców, w tym wielorodzinnych budynkach wspólnot mieszkaniowych, w tym również mające charakter prosumencki w następującym zakresie: • modernizacja i / lub wykonanie instalacji OZE • źródła ciepła opalane biomasą • pompy ciepła • kolektory słoneczne • systemy fotowoltaiczne • małe elektrownie wiatrowe • mikrokogeneracja
Podmioty realizujące projekt	Gmina Głuszyca Właściciele i zarządcy nieruchomości mieszkaniowych
Finansowanie i koszty	Wartość projektu: 4,0 mln zł
Przygotowanie projektu	Projekt wymaga opracowania dokumentacji techniczno-środowiskowej
Prognozowane cele/rezultaty projektu oraz odbiorcy korzyści	Celem działań jest między innymi osiągnięcie celów strategicznych określonych w planie gospodarki niskoemisyjnej aglomeracji Wałbrzyskiej • Ograniczenie emisji pyłów i gazów cieplarnianych z instalacji • Zwiększenie efektywności wykorzystania/wytwarzania energii oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii

	• Rozwój innowacyjnej gospodarki lokalnej opartej o wiedzę oraz nowoczesne technologie • Poprawa ładu przestrzennego, rozwój zrównoważonej przestrzeni publicznej, a także rewitalizacja zdegradowanych obszarów Rezultatami projektu będą między innymi: • zwiększenie liczby termomodernizowanych budynków użyteczności publicznej • zwiększenie liczby termomodernizowanych budynków mieszkalnych • zwiększenie liczby zainstalowanych, urządzeń lub instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych • redukcja zanieczyszczeń Mieszkańcy gminy i województwa, turyści, sektor gospodarczy – ze względu na charakter drogi ma to szczególne znaczenie dla rozwoju sektora gospodarczego
Cele LPRGG, które realizuje projekt	Projekt realizowany będzie poza obszarem rewitalizacji, zasadniczo na obszarze kryzysowym, jednak nie można i nie należy wykluczać projektów z obszaru całej Gminy Głuszyca. Projekt służy bezpośrednio realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji: 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.3. Poprawa warunków mieszkaniowych i jakości przestrzeni w obrębie budynków mieszkalnych 1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń 3.4. Poprawa warunków funkcjonowania usług publicznych Ze względu na charakter projektu oraz efektywność oddziaływania na niniejszy projekt rewitalizacyjny zadanie to wymaga uwzględnienia w Programie rewitalizacji. Poprawa stanu powietrza może być zauważalna w przypadku działań zintegrowanych na większym obszarze. Bez włączenia tego zadania w program rewitalizacji wszelkie cele z zakresu poprawy stanu środowiska na obszarze rewitalizacji nie mogłyby być osiągnięte wyłącznie w przypadku realizacji zadań z tego zakresu na terenie zawężonym do obszaru rewitalizacji.
Uzasadnienie wpływu zadania na zminimalizowanie stanu kryzysowego na obszarze rewitalizacji	Jednym z problemów występujących na obszarze rewitalizacji jest zły stan powietrza wynikający głównie z niskiej emisji pochodzącej z systemów ogrzewania gospodarstw domowych. Na niewielkim i skoncentrowanym obszarze gminy poprawa stanu środowiska (szczególnie stanu powietrza) będzie niezauważalna w przypadku ograniczenia działań wyłącznie na terenie rewitalizacji. Niezbędne jest więc uwzględnienie na liście B zadań – nie tylko w zakresie termomodernizacji, ale również poprawy wykorzystania OZE, co przyczynia się do ograniczenia zanieczyszczeń na całym obszarze gminy. Bez uwzględnienia tych zadań nie zostaną osiągnięte na obszarze rewitalizacji w zadowalającym stopniu wskazane w punkcie powyżej cele szczegółowe.

	Bez włączenia tego zadania w program rewitalizacji wszelkie cele z zakresu poprawy stanu środowiska na obszarze rewitalizacji nie mogłyby być osiągnięte wyłącznie w przypadku realizacji zadań z tego zakresu na terenie zawężonym do obszaru rewitalizacji. Zadanie przyczynia się więc bardzo istotnie do realizacji celu głównego LPR, którym jest „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczo-przestrzennych w celu wzmocnienia potencjału obszaru rewitalizacji i osiągnięcia zrównoważonego rozwoju całego obszaru Gminy Głuszyca”.

PROJEKT NR 16	
Nazwa projektu	Budynek przy Domie Dziennego Pobytu Senior Wigor, ul. 11 Listopada 6a w Głuszycy.
Lokalizacja projektu	Głuszyca, ul. 11 listopada 6a
Opis projektu	Budynek spełnia funkcję ośrodka dla osób starszych oraz niepełnosprawnych, które przez 5 dni w tygodniu przychodzą, aby uczestniczyć w zajęciach skierowanych do nich. Budynek został rozbudowany na cel pobudzenia aktywności osób w wieku 60+, integracji międzypokoleniowej oraz zaangażowania w różne działania osób niepełnosprawnych. Położenie warstwy elewacyjnej budynku, umożliwi nadanie schludnego i estetycznego wyglądu budynkowi użyteczności publicznej oraz zachęci innych mieszkańców do korzystania ze świadczonych usług. Dalsze prace remontowe wewnątrz budynku wpłyną na poprawę jakości świadczonych usług. Wyremontowanie drogi prowadzącej do DDP Senior Wigor, ograniczy bariery dla osób z różnym stopniem niepełnosprawności, które borykają się z trudnościami z racji poruszania się np. na wózkach inwalidzkich.
Podmioty realizujące projekt	Rzymskokatolicka Parafia pw. Chrystusa Króla w Głuszycy
Finansowanie i koszty	Wartość projektu: 800 tys zł Finansowanie: 85 % EFRR, 50% Finansowanie prywatne
Przygotowanie projektu	Zadanie planowane do przygotowania dokumentacji
Prognozowane cele/rezultaty projektu oraz odbiorcy korzyści	• możliwość realizacji innych programów społecznych opartych na aktywności osób starszych • poprawa warunków funkcjonowania infrastruktury społecznej • dostosowanie również do potrzeb osób niepełnosprawnych • poprawa w zakresie integracji społecznej • promowanie spotkań i integracji społecznej

Cele LPRGG, które realizuje projekt	1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń 3.4. Poprawa warunków funkcjonowania usług publicznych
Uzasadnienie wpływu zadania na zminimalizowanie stanu kryzysowego na obszarze rewitalizacji	Dzięki realizacji zadania możliwe będzie zaoferowanie nowych usług społecznych i stworzenie interesujących programów integracji adresowanych również do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Spodziewać się można sytuacji, że to właśnie mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą najliczniejszymi użytkownikami planowanej do zmodernizowania infrastruktury. Obiekt jest budynkiem istniejącym położonym poza obszarem rewitalizacji w spokojnym miejscu na obszarze miasta. Jest niezwykle potrzebny ze względu na rolę jaką pełni dla osób starszych. Bezcelowe byłoby lokalizowanie takiego obiektu na obszarze rewitalizacji, dość mocno zurbanizowanym i nie sprzyjającym funkcjonowaniu obiektów tego typu. Zadanie służy więc bezpośrednio realizacji celów społecznych na obszarze rewitalizacji. Zadanie przyczynia się więc bardzo istotnie do realizacji celu głównego LPR, którym jest „Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczo-przestrzennych w celu wzmocnienia potencjału obszaru rewitalizacji i osiągnięcia zrównoważonego rozwoju całego obszaru Gminy Głuszyca”.

Proponowane projekty kierunkowe w sferze społecznej wspierające proces rewitalizacji

1. Tytuł:	***Projekt nr 17*** ***Integracja społeczna poprzez aktywne formy wypoczynku i rekreacji***
2. Opis:	Celem projektu jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, a także kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego. W tym celu uznano, że istotne jest promowanie zdrowego stylu życia, aktywizacja i integracja środowiska lokalnego; ograniczanie patologii społecznych i wandalizmu. Projekt promuje również zacieśnianie więzi społecznych poprzez wytworzenie małych lokalnych przestrzeni publicznych. Na terenie Gminy Głuszyca ważne są elementy w przestrzeni które umożliwią zmianę jej istniejących funkcji, a w konsekwencji przysłużą się rewitalizacji obszaru. Aktualnie bardzo trudno jest stosować narzędzia w polityce społecznej nastawione na wychowanie przez aktywność i kulturę fizyczną. Degradacja przestrzeni, występowanie praktycznie niezagospodarowanych przestrzeni sprzyja pogorszeniu bezpieczeństwa na terenie miasta. W strukturze organizacji społecznych występują organizacje sportowe pozbawione solidnego zaplecza sportowego. Projekt uzupełnia planowane działania w zakresie porządkowania przestrzeni, w tym w szczególności planowane w najbliższym otoczeniu. Projekt przyczyni się do lepszego wykorzystania infrastruktury społecznej, stanowi element promocji tej infrastruktury, jak również przyczynia się do nowych inicjatyw w

	oparciu o infrastrukturę służącą sportowi i rekreacji
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Zadanie ciągłe Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie Gmina Głuszyca.
4. Oczekiwane rezultaty	Zadanie stanowi uzupełnienie i istotny element społeczny podprojektów infrastrukturalnych Programu gdzie przewiduje się kierunek rewitalizacji określonych obszarów poprzez poprawę zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego. • możliwość realizacji innych programów społecznych opartych na aktywności fizycznej • poprawa warunków funkcjonowania obiektów oświatowych • dostosowanie również do potrzeb osób niepełnosprawnych • poprawa funkcjonalności ścisłego centrum • promowanie spotkań i integracji społecznej • możliwość współpracy transgranicznej w oparciu o rekreację
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Głuszyca Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe – w sferze sportu Szkoły Podstawowe i Gimnazja w Głuszycy
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: 150 tys. zł
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa zapotrzebowanie na animatorów prowadzących zajęcia sportowe,
• działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy dzieci i młodzieży, które od młodych lat zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia nastąpi kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego, promowanie zdrowego stylu życia, oraz aktywizacja i integracja środowiska lokalnego;
• działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznych i wandalizmu, Stworzenie małych lokalnych przestrzeni publicznych, monitorowanych, stanowiących alternatywę dla przestrzeni w obecnym stanie zagospodarowania przyczyni się do ograniczenia zjawisk patologicznych
• działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	Celem projektu jest przeciwdziałanie wandalizmowi i niszczeniu przestrzeni miasta, a także zdarzeniom kryminalnym, Stworzenie przestrzeni publicznych stanowiących alternatywę dla przestrzeni w obecnym stanie zagospodarowania gdzie często występują zjawiska

	naruszenia bezpieczeństwa
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający dla projektów infrastruktury przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
• działania dotyczące tworzenia równych szans,	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,	Nie dotyczy
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,	Nie dotyczy
• działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych	Zadanie jest adresowane do środowisk dziecięcych i młodzieżowych, nastąpi wzrost jakości infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego, jak pracy edukacyjnej z dziećmi i młodzieżą
• działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych	Ze względu na duży udział organizacji sportowych w sferze społecznej, niewątpliwie poprawią się warunki funkcjonowania tych organizacji.

1. Tytuł:	***Projekt nr 18*** ***Utworzenie i działalność centrum integracji społecznej***
2. Opis:	Projekt przyczynia się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez utworzenie i działanie klubu integracji społecznej. Klub integracji społecznej prowadził będzie szereg działań wymiarze społeczno-interpersonalnym w zakresie tworzenia i odnowienia więzi społecznych, wymiany wiedzy i doświadczeń, a także roli samodzielności ekonomicznej w życiu. Projekt ma również wymiar kulturowy i moralny z uwypukleniem i podkreśleniem roli rodziny, stosunków w jej gronie, a także więzi społecznych z otoczeniem kluczowych dla należytego funkcjonowania w społeczeństwie. Projekt stanowi kontynuację działań rewitalizacyjnych w sferze przestrzeni polegających na przygotowaniu dla tego celu odpowiednich warunków infrastrukturalnych.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie gotowe do realizacji Realizacja: zadanie ciągłe Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie Gmina Głuszyca.
3. Oczekiwane rezultaty	• poprawa znajomości zasad pracy indywidualnej i społecznej uczestników • poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia działalności społecznej

	• poprawa umiejętności na rynku pracy, np. w sferze pisania podań i podstawowej korespondencji niezbędnej w kontaktach z pracodawcą • stworzenie miejsca spotkań i integracji społecznej • poprawa umiejętności komunikacji, analizy otoczenia gospodarczego, rynku pracy i uczestnictwa w nim
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	• Gmina Głuszyca • Organizacje pozarządowe – w sferze społecznej • Ośrodek Pomocy Społecznej w Głuszycy
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: • 500 tys. zł
6. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa szanse na rynku pracy, jak i podnosi kwalifikacje zdolności komunikacji społecznej uczestników,
• działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy osób zagrożonych wykluczeniem, które zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia nastąpi kształtowanie umiejętności społecznych
• działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie zdolności interpersonalnych osób zagrożonych wykluczeniem
• działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	Celem projektu jest przeciwdziałanie wandalizmowi i niszczeniu przestrzeni miasta, a także zdarzeniom kryminalnym, Stworzenie przestrzeni publicznych monitorowanych, stanowiących alternatywę dla przestrzeni w obecnym stanie zagospodarowania gdzie często występują zjawiska naruszenia bezpieczeństwa
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający dla większości pozostałych projektów w ramach RPGG, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
• działania dotyczące tworzenia równych szans,	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie zdolności interpersonalnych osób zagrożonych wykluczeniem – w szczególności na rynku pracy
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,	Nie dotyczy
• działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i	Nie dotyczy

młodzieżowych	
• działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych	Wystąpi możliwość zaangażowania NGO działających sferze społecznej w działalność klubu integracji społecznej.

1. Tytuł:	***Projekt nr 19*** ***Asystent rodzinny w środowisku***
2. Opis:	Projekt proponowany dla rozwoju i upowszechniania aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Projekt przyczynia się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez utworzenie i działanie klubu integracji społecznej. Klub integracji społecznej prowadził będzie szereg działań wymiarze społeczno-interpersonalnym w zakresie tworzenia i odnowienia więzi społecznych, wymiany wiedzy i doświadczeń, a także roli samodzielności ekonomicznej w życiu.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Realizacja: zadanie ciągłe Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Głuszyca.
3. Oczekiwane rezultaty	• opieka nad rodzinami potrzebującymi wsparcia w zakresie doradztwa społecznego • poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia gospodarstwa domowego, bilansowania potrzeb i możliwości • poprawa umiejętności na rynku pracy, np. w sferze pisania podań i podstawowej korespondencji niezbędnej w kontaktach z pracodawcą • możliwość ukierunkowania działań dla konkretnych rodzin z uwzględnieniem ich sytuacji uwarunkowań
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	• Gmina Głuszyca • Organizacje pozarządowe – w sferze społecznej • Ośrodek Pomocy Społecznej w Głuszycy
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: 250 tys. zł
6. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa szanse na rynku pracy, jak i podnosi kwalifikacje zdolności komunikacji społecznej uczestników,
• działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy osób zagrożonych wykluczeniem, które zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia nastąpi kształtowanie umiejętności społecznych

• działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom zachodzącym w rodzinach i pomoc na ich rzecz wychodząca naprzeciw spersonifikowanym potrzebom odbiorców – w grupie osób zagrożonych wykluczeniem
• działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	Wczesne reagowanie wychowawcze zapobiegające nasileniu zjawisk przestępczości i wykroczeń wśród nieletnich
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Zadanie przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury społecznej i pełniejszej realizacji celów rewitalizacji
• działania dotyczące tworzenia równych szans,	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie rodzin i doradztwo w sytuacjach życiowych
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,	Nie dotyczy
• działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych	Nie dotyczy
• działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych	Wystąpi możliwość zaangażowania NGO działających sferze społecznej w działalność klubu integracji społecznej.

1. Tytuł:	***Projekt nr 20*** ***Warsztaty OPS – Rewitalizacja w wymiarze społecznym***
2. Opis:	Celem zadania jest wykorzystanie pozytywnych efektów rewitalizacji i jej idei dla pogłębienia integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji Realizacja: zadanie ciągłe Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Głuszyca.
4. Oczekiwane rezultaty	• poprawa wiedzy o wykluczeniu społecznym i roli rewitalizacji • zachęcanie do prowadzenia działalności społecznej • poprawa umiejętności na rynku pracy, • poprawa umiejętności komunikacji, analizy otoczenia gospodarczego, rynku pracy i uczestnictwa w nim
5. instytucje	• Gmina Głuszyca

i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	• Organizacje pozarządowe – w sferze społecznej • Ośrodek Pomocy Społecznej w Głuszycy
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: 150 tys. zł
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa szanse na rynku pracy, jak i podnosi kwalifikacje zdolności komunikacji społecznej uczestników,
• działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy osób zagrożonych wykluczeniem, które zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia, nastąpi kształtowanie umiejętności społecznych w wyniku nabycia wiedzy o realizowanych działaniach w zakresie wykluczenia społecznego. Poprawione zostaną rezultaty procesów rewitalizacji
• działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	Nie dotyczy
• działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	Nie dotyczy
• działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający dla niemal wszystkich podprojektów z zakresu rewitalizacji, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury, jak i skuteczniejszego wdrożenia programów społecznych
• działania dotyczące tworzenia równych szans,	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie zdolności interpersonalnych osób zagrożonych wykluczeniem – w szczególności na rynku pracy
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,	Nie dotyczy
• działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych	Nie dotyczy
• działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych	Wystąpi możliwość zaangażowania NGO działających sferze społecznej

Proponowane działania uzupełniające w sferze gospodarczej

1. Tytuł:	***Projekt nr 21*** ***Promocja turystyki – zestaw działań w ramach Urzędu wraz z utworzeniem i działalnością punktu informacji turystyczno-kulturalnej***
2. Opis:	W sferze działań gospodarczych należy podkreślać rozwój turystyki na terenie miasta. Sfera ta do tej pory była niedoinwestowania, działania promocyjne są realizowane, jednak nowa infrastruktura planowana do realizacji w ramach LPRGG wymaga jednoczesnego wdrożenia zestawu dodatkowych działań promocyjnych. Zadanie przyczynia się do poprawy aktywności mieszkańców w tym sektorze, stwarza im odpowiednie ramy do promocji własnych inicjatyw. Projekt ma również wymiar kulturowy i moralny z uwypukleniem i podkreśleniem roli rodziny, stosunków w jej gronie, a także więzi społecznych z otoczeniem kluczowych dla należytego funkcjonowania w społeczeństwie
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie do przygotowania do realizacji Realizacja: zadanie ciągłe Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie Gmina Głuszyca.
3. Oczekiwane rezultaty	• poprawa promocji gminy • wzrost ilości nowych podmiotów gospodarczych • rozwój nowych gałęzi lokalnej gospodarki • wzrost ilości miejsc noclegowych • wzrost ilości turystów • wzrost dochodów mieszkańców
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	• Gmina Głuszyca • Organizacje pozarządowe – w sferze gospodarczej • Euroregion
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: 100 tys. zł
6. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości	Projekt przyczynia się do wspierania przedsiębiorczości – zwiększa szanse na rynku pracy w wyniku rozwoju turystyki. Planowane jest szerokie działanie w ramach tego projektu adresowane do sfery przedsiębiorczości z obszaru rewitalizowanego
• działania dotyczące rozwoju lokalnych sektorów gospodarki,	Zadanie stanowi niezbędny element w promocji rozwoju turystyki jako elementu lokalnej gospodarki - uzupełniający dla projektów infrastrukturalnych w tym zakresie, że przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury, a także wskaźników wdrażania Programu
• inne działania wynikające z programów pomocowych dotyczące	Niezależnie od zadań wskazanych w LPRGG gmina prowadzić będzie dotychczasowe działania na rzecz sfery wspierania lokalnej przedsiębiorczości. Program rewitalizacji likwiduje wiele barier

rozwoju MŚP.	rozwoju społeczno-gospodarczego umożliwiając realizację inicjatyw przedsiębiorców, w szczególności z sektora MSP.
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,	Rozwój sektora przyczyni się do poprawy zatrudnienia i stworzenia nowych miejsc pracy, projekt wspomaga te działania w sposób pośredni
• działania dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. lokalny fundusz poręczeń),	Planowane do realizacji w ramach odrębnego projektu w ramach LPRGG

1. Tytuł:	***Projekt nr 22*** ***Projekt szkoleniowo-doradczy – szkolenia pomoc doradcza dla przygotowania i realizacji projektów z udziałem instrumentów wsparcia funduszy pożyczkowych***
2. Opis:	W sferze działań gospodarczych odnotowano konieczność zwiększenia informacji dla potencjalnych wnioskodawców, którzy planują wykorzystanie w montażach finansowych własnych przedsięwzięć instrumentów wsparcia finansowego, w tym pożyczkowych. Wspólne działanie sektora publicznego i prywatnego przynieść może wiele wspólnych korzyści skutkujących zwiększeniem inicjatyw gospodarczych obszarze kryzysowym. Sfera ta do tej pory rzadko była brana pod uwagę przez potencjalnych wnioskodawców.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Realizacja: zadanie ciągłe Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Głuszyca.
3. Oczekiwane rezultaty	• wsparcie dla wyjaśnienia zasad współpracy uczestników procesu rewitalizacji, jak i działań w ramach wspólnych projektów sektora publicznego i niepublicznego • poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa umiejętności w zakresie pisania wniosków i wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania w prowadzonej działalności gospodarczej • stworzenie miejsca spotkań, wymiany doświadczeń przedsiębiorców i integracji gospodarczej • umiejętność oceny własnego biznesu, prowadzenia analizy otoczenia gospodarczego, rynku lokalnego i uczestnictwa w nim
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	• Gmina Głuszyca • Organizacje pozarządowe – w sferze gospodarczej • Przedsiębiorcy zamieszkujący i działający na obszarze kryzysowym
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: 50 tys. zł

7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości	Projekt przyczynia się do rozwoju inicjatyw gospodarczych poprzez dostarczenie wiedzy i szkolenie zasobów ludzkich w sferze gospodarczej. Kwalifikacje i wiedza zdobyta podczas jego realizacji istotnie przysłuży się konkretnym podmiotom zainteresowanych wsparciem merytorycznym ich działań
• działania dotyczące rozwoju lokalnych sektorów gospodarki,	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający działań inwestycyjnych w sferze infrastruktury i przestrzeni, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
• inne działania wynikające z programów pomocowych dotyczące rozwoju MŚP.	Projekt jest uzupełnieniem dotychczasowych działań podejmowanych m. In. przez gminę, Urząd Pracy, a także organizacje pozarządowe działające na terenie Głuszycy adresowane do sektora MSP
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,	Wzrost zatrudnienia i samozatrudnienia to elementy realizowanych obecnie działań, które również będą kontynuowane w przyszłości. Projekt przyczynia się do rozwoju MSP, a w konsekwencji ma stanowić zachętę do rozwoju sektora i zatrudniania nowych pracowników.
• działania dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. lokalny fundusz poręczeń),	Zadanie jest bezpośrednim narzędziem dla realizacji działań z zakresu wdrożenia nowych mechanizmów finansowania. Środki własne zapewnione przez Gminę Głuszyca przysłużą się w istotny sposób poprawie warunków finansowania lokalnych przedsiębiorców.

1. Tytuł:	***Projekt nr 23*** ***Program wsparcia przedsiębiorców wraz z uruchomieniem punktu konsultacyjnego***
2. Opis:	W trakcie prac nad LPRGG pojawiła się konieczność prowadzenia w miejsce aktualnie prowadzonych działań doraźnych - działań skoordynowanych na rzecz lokalnych przedsiębiorców. Realizacji takowych sprzyja utworzenie stałego punktu konsultacyjnego dla wsparcia przedsiębiorców na obszarze miasta. W zagadnieniach związanych rewitalizacją działalność tego punktu adresowana byłaby do przedsiębiorców z obszaru kryzysowego. Działań tych jednak nie należy ograniczać i objąć nimi wszystkie potencjalnie zainteresowane podmioty obszaru miasta. Ciągłe dostarczanie aktualnej informacji dla potencjalnych wnioskodawców, którzy planują wykorzystanie w montażach finansowych własnych przedsięwzięć instrumentów wsparcia rozwoju obszarów miejskich jest potrzebą ważną.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Zadanie ciągłe Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Głuszyca.
3. Oczekiwane rezultaty	• wsparcie dla wyjaśnienia zasad współpracy uczestników procesu rewitalizacji, jak i działań w ramach wspólnych projektów sektora

	publicznego i niepublicznego • poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa umiejętności w zakresie pisania wniosków i wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania w prowadzonej działalności gospodarczej • stworzenie miejsca spotkań, wymiany doświadczeń przedsiębiorców i integracji gospodarczej • umiejętność oceny własnego biznesu, prowadzenia analizy otoczenia gospodarczego, rynku lokalnego i uczestnictwa w nim
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Głuszyca Organizacje pozarządowe – w sferze gospodarczej Przedsiębiorcy zamieszkujący i działający na obszarze kryzysowym
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: • 30 tys. zł
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
• działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości	Projekt przyczynia się do rozwoju inicjatyw gospodarczych poprzez dostarczenie wiedzy i szkolenie zasobów ludzkich w sferze gospodarczej. Kwalifikacje i wiedza zdobyta podczas jego realizacji istotnie przysłuży się konkretnym podmiotom zainteresowanych wsparciem merytorycznym ich działań
• działania dotyczące rozwoju lokalnych sektorów gospodarki,	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający działań inwestycyjnych w sferze infrastruktury i przestrzeni, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
• inne działania wynikające z programów pomocowych dotyczące rozwoju MŚP.	Projekt jest uzupełnieniem dotychczasowych działań podejmowanych m. In. przez Urząd Pracy, a także organizacje pozarządowe działające na terenie Głuszycy
• działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,	Wzrost zatrudnienia i samozatrudnienia to elementy realizowanych obecnie działań, które również będą kontynuowane w przyszłości. Projekt przyczynia się do rozwoju MSP, a w konsekwencji ma stanowić zachętę do rozwoju sektora i zatrudniania nowych pracowników.
• działania dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. lokalny fundusz poręczeń),	Zadanie jest bezpośrednim narzędziem dla realizacji działań z zakresu wdrożenia nowych mechanizmów finansowania. Środki własne zapewnione przez Gminę Głuszyca przysłużą się w istotny sposób poprawie warunków finansowania lokalnych przedsiębiorców.

10 PLAN FINANSOWY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

10.1 Możliwości finansowania zadań gminy określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji

Generalnym celem Programu Rewitalizacji Gminy Głuszyca jest pozyskanie finansowania na

realizacje zadań w nim zapisanych ze środków Unii Europejskiej – w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.

Generalnym celem wielu programów rewitalizacji jest wyłączne ukierunkowanie na środki RPO przeznaczone na rewitalizację; w opracowaniu niniejszym założono obok środków pochodzących z dotacji także wiele innych źródeł finansowania analizując szczegółowo każde zadanie pod kątem możliwości spełnienia wymogów określonych priorytetów. Dokonano więc szerszego przeglądu źródeł finansowania, jakie potencjalnie będą dostępne na finansowanie zadań tutaj opisywanych.

10.1.1 Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego

Celem strategicznym RPO WD jest: poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych.

Podstawowym źródłem finansowania projektów (zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych) przewidzianych do realizacji w Programie będzie Regionalny Program Operacyjny. Za pośrednictwem tego programu kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne wspierane będą przede wszystkim w ramach priorytetu inwestycyjnego PI 6.3 "Rewitalizacja zdegradowanych obszarów" poprzez inwestycje w infrastrukturę, która będzie przede wszystkim służyć poprawie warunków życia ubogich społeczności zamieszkujących takie obszary".

Wsparcie w ramach priorytetu rewitalizacja obejmuje następujące elementy:

6.3.A Remont, przebudowę, rozbudowę, adaptację, wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, obiektów, zagospodarowanie terenów i przestrzeni (np. monitoring miejski lub dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych) – w celu **przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych.**

6.3.B Remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych (nie ma możliwości budowy nowych obiektów).

6.3.C Inwestycje w tzw. drogi lokalne (gminne i powiatowe) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (tylko przebudowa albo modernizacja dróg).

Wsparcie będzie możliwie jedynie wtedy, gdy inwestycje takie będą stanowiły element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją (fizyczną, gospodarczą i społeczną) i będą stanowiły element lokalnego programu rewitalizacji;

W ramach działania 6.3 nie ma możliwości wsparcia projektów z zakresu mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego, treningowego i socjalnego. Tego typu działania mogą być realizowane w działaniu 6.1.

Możliwe są działania poprawiające efektywność energetyczną, analogiczne do działania 3.3 „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym”.

Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie. Wszystkie wspierane przedsięwzięcia powinny uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wysokość wsparcia projektów w zakresie kultury nie będzie przekraczać 2 mln euro kosztów kwalifikowalnych projektu. **Wszystkie projekty planowane do realizacji muszą być ujęte w lokalnym programie rewitalizacji lub w dokumencie równoważnym.**

Poza działaniem 6.3. przewidziano również preferencje dla projektów w ramach innych działań RPO.

10.1.2 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Projekty rewitalizacyjne przewidziane do realizacji mogą kwalifikować się do dofinansowania w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020. Wykorzystać można, pomimo tego, że POIiŚ nie posiada wydzielonej osi związanej z rewitalizacją, to zaplanowano finansowanie zadań zgodnych z programami rewitalizacji w zakresie:

- Działania 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach (projekty obejmujące głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, a także publicznych szkół artystycznych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych).
- Działania 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego (rekultywacja terenów zdegradowanych bądź zdewastowanych oraz remediacja terenów zanieczyszczonych, rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych).

10.1.3 Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska we Wrocławiu

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, działając na podstawie art. 400a ust. 1 pkt 1 - 9 i 11 – 42 oraz art. 400h ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 r., poz. 1232 z poźn. zm.) wspomaga osiąganie długoterminowych celów środowiskowych województwa dolnośląskiego, przeznaczając środki finansowe na realizację przedsięwzięć priorytetowych w roku 2016.

Ze względu na znaczną liczbę przedsięwzięć z zakresu termomodernizacji celowe jest staranie się o dofinansowanie w 1. **priorytecie ochrona atmosfery** – możliwe działania to:

1.1. Zmniejszanie emisji pyłów i gazów, ze szczególnym uwzględnieniem redukcji dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz gazów cieplarnianych z energetycznego spalania paliw i procesów technologicznych.

1.2. Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń na obszarach zabudowanych, turystycznych oraz przyrodniczo chronionych, w szczególności poprzez realizację zadań wynikających z przyjętych programów ochrony powietrza.

1.3. Ograniczenie emisji substancji toksycznych zagrażających zdrowiu i życiu ludności.

1.4. Racjonalizacja gospodarki energią, w tym wykorzystanie źródeł energii odnawialnej.

1.5. Realizacja kompleksowych programów termomodernizacji obiektów jednostek samorządu

10.2 Finansowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji

Możliwość prowadzenia inwestycji zależy nie tylko od pozyskania finansowania z bezzwrotnych źródeł, ale przede wszystkim od możliwości zaangażowania wysokich środków własnych. Oczywiście przewidziano także konieczność pozyskiwania alternatywnych źródeł finansowania z sektora prywatnego i innych źródeł. Podstawowym źródłem finansowania przedsięwzięć będą dla przedsięwzięć gminnych dotacje pochodzące ze środków samorządu, środków pomocowych Unii Europejskiej, uzupełniająco w postaci innych instrumentów.

Wdrożenie niniejszego Planu będzie możliwe dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania tych zadań w ramach skoordynowanego systemu działań. Podstawowymi źródłami finansowania działań rewitalizacji miast są fundusze strukturalne i własne środki inwestorów.

Okres 5 lat, w jakim przewidziano realizację zadań pozwala swobodniej niż planować, realizować i finansować poszczególne zadania.

Dla finansowania LPRGG przewidziano następujące źródła finansowania:

1. Środki własne gminy rozumiane jako udział własny z budżetu gminy z możliwością sfinansowania działań przypisanych w planie finansowym do budżetu gminy,
2. Dotacje UE z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, środki w ramach współpracy transgranicznej
3. Środki prywatne, także w ramach PPP
4. Finansowanie obce
5. Pozostałe źródła o charakterze publicznym

Oszacowano wielkość nakładów na realizację według poszczególnych źródeł finansowania, w podziale na lata oraz na zadania.

Tabela Nr 63.: Zbiorcze zestawienie zadań, finansowanie i harmonogram realizacji

Nr	Nazwa zadania	Wartość zadania	Źródło finansowania	Lata realizacji				
				2016	2017	2018	2019	2020
Zadania z listy A								
1	Remont i przebudowa Centrum Kultury – Miejskiej Biblioteki Publicznej w celu poszerzenia oferty kulturalnej	674000	EFRR Budżet Gminy					
2	Sportowe Przedmieście – modernizacja boiska przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Głuszycy.	200000	EFRR Budżet Gminy					
3	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej w Gminie Głuszyca, poprzez modernizację i przebudowę dróg gminnych	2400000	EFRR Budżet Gminy					
4	Rewitalizacja terenów zielonych w Gminie Głuszyca, poprzez zagospodarowanie zieleni oraz nadanie nowych funkcji parkom miejskim	2000000	EFRR Budżet Gminy					
5	Rewitalizacja budynku Przedszkola Publicznego przy ul. Grunwaldzkiej 15 w Głuszycy wraz z zagospodarowaniem terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych.	600000	EFRR Budżet Gminy					
6	Sportowa Głuszyca – modernizacja boiska miejskiego oraz basenu przy ul. Dolnej.	2500000	EFRR Budżet Gminy					
7	Eko Głuszyca – tu mieszkam, tu żyję – termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	2000000	EFRR Budżet Gminy					
8	Udostępnienie turystyczne wieży Kościoła pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski w Głuszycy	2000000	EFRR Budżet Gminy					
9	Modernizacja przestrzeni i obiektów sportowych Gimnazjum w Głuszycy	1500000	EFRR Budżet Gminy					

10	Rewitalizacja budynku Komendy Miejskiej Policji w Głuszycy przy ul. Grunwaldzkiej 85.	1500000	EFRR Budżet Państwa					
11	Kompleksowa rewitalizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych wspólnot mieszkaniowych (lub termomodernizacja) wraz z odnową przestrzeni na obszarze rewitalizacji	15430000	EFRR Środki prywatne					
Zadania towarzyszące								
12	Kompleksowa termomodernizacja budynków na obszarze kryzysowym poza obszarem rewitalizacji	3815000	EFRR Środki prywatne					
13	Budowa centrum przesiadkowego w Głuszycy	800000	EFRR Budżet gminy					
14	Montaż instalacji OZE w budynkach publicznych i prywatnych na terenie gminy Głuszyca położonych na obszarze gminy	4000000	EFRR Środki prywatne Budżet gminy					
15	Budynek przy Domie Dziennego Pobytu Senior Wigor, ul. 11 Listopada 6a w Głuszycy.	800000	EFRR Środki prywatne					
16	Rewitalizacja i poprawa efektywności energetycznej budynku przy ul. Grunwaldzkiej 29	4000000	EFRR Budżet gminy					
17	Projekt społeczny: Integracja społeczna poprzez aktywne formy wypoczynku i rekreacji	150000	EFRR Budżet gminy					
18	Utworzenie i działalność centrum integracji społecznej	500000	EFRR Budżet gminy					
19	Asystent rodzinny w środowisku	250000	EFRR Budżet gminy					
20	Warsztaty OPS – Rewitalizacja w wymiarze społecznym	150000	EFRR Budżet gminy					
21	Promocja turystyki – zestaw działań w ramach Urzędu wraz z utworzeniem i działalnością punktu informacji turystyczno-kulturalnej	100000	EFRR Budżet gminy					
22	Projekt szkoleniowo-doradczy – szkolenia pomoc doradcza dla przygotowania i realizacji projektów z udziałem instrumentów wsparcia funduszy pożyczkowych	50000	EFRR Budżet gminy					
23	Program wsparcia przedsiębiorców wraz z uruchomieniem punktu konsultacyjnego	30000	EFRR Budżet gminy					

Tabela Nr 64.: Montaż finansowy programu

	razem	EFRR	Budżet Gminy	Środki prywatne	Inne
Wartość i struktura finansowa zadań w ramach listy A	30 804 000	22 325 900	2 081 100	6 172 000	225 000
	100,0%	72,5%	6,8%	20,0%	0,7%
Wartość i struktura finansowa zadań w ramach listy B	14 395 000	9 944 500	1 904 500	2 546 000	0
	100,0%	69,1%	13,2%	17,7%	0,0%
Wartość i struktura finansowa zadań	45 199 000	32 270 400	3 985 600	8 718 000	225 000
Ogółem	100,0%	71,4%	8,8%	19,3%	0,5%

Źródło: opracowanie własne

Koszt realizacji wszystkich zadań ujętych w LPRGG wynosi 45,199 mln zł. Najpoważniejszym źródłem finansowania (71,4 % wartości zadań ogółem) są środki pochodzące ze środków EFRR. Środki prywatne przewidziano w wysokości 8,72 mln zł. Uzupełnieniem finansowania inicjatyw prywatnych może być kredyt bankowy. W zakresie środków pomocowych Unii Europejskiej, główne źródło finansowania przewidziano ramach RPOWD 2014-2020. Środki z budżetu gminy, jakie będą mogły zostać przeznaczone na realizację LPRGG obejmują kwotę 3,99 mln zł. Przyjęto taką wartość jako możliwą do wygospodarowania w latach 2016-2020 zgodnie z analizą budżetu gminy i prognozą dochodów na najbliższe lata. Finansowanie Gminy Głuszyca stanowi 8,8 % całkowitych przewidywanych wydatków do poniesienia w ramach LPRGG w tym okresie.

Kredyty i pożyczki inwestycyjne będą niezbędne dla sfinansowania części zadań. Wartość finansowania obcego nie została uwzględniona w odniesieniu do konkretnych zadań, jednak przewiduje się, że z kwoty wykazanej jako finansowanie gminy, kwota do 2,0 mln zł uwzględniona może zostać jako rezerwa, lub zamiast finansowania budżetowego.

Realizacja Programu spowoduje obciążenie budżetu gminy. Zaznaczyć należy, że ww. kwoty dotyczą okresu najbliższych 5 lat. Z powyższych względów, skuteczności w realizacji niniejszego Planu należy upatrywać – obok starań o dotację - we współpracy z innymi podmiotami, głównie sektora prywatnego. Tam, gdzie można, gmina winna wycofać się z realizacji i finansowania zadań, pozostawiając je innym podmiotom zabezpieczając jednocześnie swoje cele odpowiednimi porozumieniami.

11 SYSTEM WDRAŻANIA

11.1 System monitorowania programu rewitalizacji, oceny i komunikacji społecznej

Do monitorowania, oceny realizacji programu oraz oceny komunikacji społecznej i korelacji działań uczestników służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi program oraz analiza osiąganych wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

Monitoring wdrażania zadań przewidzianych do realizacji w okresie planowanym tj. 2016-2020 prowadzi Zespół ds. Rewitalizacji powołany przez Burmistrza Głuszycy i działający w Urzędzie Miejskim w Głuszycy. Zespół będzie miał za zadanie również systematyczną ocenę realizacji Planu.

Szczególnie ważnym elementem wdrażania Programu jest umiejętne określenie sprawnego systemu kontroli i monitorowania realizacji strategicznych dla Gminy projektów. Podstawowym zadaniem tego systemu jest dostarczanie bieżących informacji o tym, czy strategiczne cele

Programu rozwoju miasta są osiągane i w jakim stopniu.

System monitorowania i kontroli strategicznych projektów realizacyjnych powinien być skierowany na:

- analizę postępów w realizacji Programu,
- kontrolę terminów wykonania poszczególnych zadań,
- obowiązki w zakresie dostarczania społeczeństwu i uczestnikom Programu informacji o jego realizacji.

W przypadku zadań inwestycyjnych realizowanych przy udziale funduszy strukturalnych UE, ważnym instrumentem pozwalającym na monitoring realizacji całego LPRGG są raporty monitoringowe przedkładane dla Instytucji Zarządzającej RPO w zakresie osiąganych produktów i rezultatów.

Skuteczność Programu poddawana będzie monitoringowi i bieżącej ocenie roboczej. Oceny bieżącej dokonuje Burmistrz przy współpracy z Zespołem ds. Rewitalizacji - również przy pomocy opisywanych wskaźników. Ocena taka ma za swój główny cel wskazanie elementów nie realizowalnych, znacznie opóźnionych, zagrożonych przekroczonym budżetem i podejmowanie na tej podstawie działań zaradczych oraz koordynacyjnych.

W przypadku takiej potrzeby Zespół ds. Rewitalizacji zaproponować może systemu monitoringu, a także oceny skuteczności działań wynikających z wprowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych – np. z wykorzystaniem niżej zaproponowanych wskaźników. Umożliwi to zbadanie rezultatów osiągniętych w poszczególnych projektach. System monitoringu może być działaniem stałym i prowadzonym na bieżąco w trakcie realizacji programu. Proponuje się corocznie sporządzane oceny – raporty z realizacji jako instrument kontroli nad wykonalnością projektów w ramach programu. Raport taki powinien zawierać opis postępu prac i realizacji projektów, analizę kosztów i wydatków, a także listę najważniejszych wydarzeń z uwzględnieniem ich wpływu na realizację zadań.

11.1.1 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

Aby możliwa była ocena projektu przyjęto podstawowe wskaźniki:

- Wskaźniki produktu.
- Wskaźniki rezultatu.

Przyjęte kategorie wskaźników wynikają ze standardowych kryteriów ocen projektów dofinansowanych z Unii Europejskiej. Oto przykładowe wskaźniki:

Wskaźniki produktu

- Liczba budynków poddanych renowacji i termomodernizacji,
- Powierzchnia budynków poddanych renowacji i termomodernizacji,
- Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją.
- Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne/kulturalne.
- Powierzchnia budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne/kulturalne.
- Powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę.
- Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele gospodarcze.

- Liczba systemów zabezpieczeń przed zagrożeniem bezpieczeństwa
- Powierzchnia zmodernizowanej infrastruktury drogowej.
- Długość wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska.
- Powierzchnia zdegradowanych obszarów miasta poddanych rewitalizacji.
- Liczba zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego i/lub zabytków.
- Powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego i/lub zabytków.

Wskaźnikami rezultatu :

- Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury, turystyki i sportu.
- Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej, turystycznej i sportowej.
- Ograniczenie kosztów eksploatacji budynków mieszkalnych
- Ograniczenie kosztów eksploatacji obiektów użyteczności publicznej
- Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami
- Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie rewitalizowanym.
- Liczba nowych miejsc pracy
- Liczba przestępstw w mieście
- Wskaźnik wykrywalności przestępstw i wykroczeń
- Liczba mieszkańców na terenach zrewitalizowanych
- Liczba utrzymanych miejsc pracy (w okresie min 2 lat)
- Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie inicjatyw społecznych.
- Liczba nowych miejsc noclegowych
- Liczba użytkowników terenów zielonych

11.2 Wdrażanie Programu

Proces wdrażania Programu rozpoczyna się już od momentu zatwierdzenia dokumentu i przekazania go do realizacji. Zasadnicze prace polegają na wdrożeniu projektów przygotowanych w stopniu możliwym dla opracowania wniosków o dofinansowanie wraz załącznikami. Kolejne projekty, których wstępny harmonogram został założony w niniejszym Programie winny być sukcesywnie przygotowywane w tym samym celu.

Podane kwoty udziału procentowego w kosztach realizacji, kwoty wyrażające koszt realizacji poszczególnych zadań nie są ostateczne, ani w żadnym wypadku wiążące dla etapu wnioskowania, zostały jednak ustalone jako szacunek, z zastosowaniem należytej staranności w tym zakresie.

Część opisowa poszczególnych zadań winna być traktowana jako generalna wskazówka odnośnie formułowania ostatecznego kształtu podprojektów opisywanych w LPRGG.

Należy przyjąć zasadę, że opisy zadań i prezentowane w niniejszym załączniku cele nie są wiążące w odniesieniu do zagadnień szczegółowych, natomiast zasady generalne i proponowany sposób realizacji poszczególnych zadań winien zostać zachowany bez uszczerbku dla wskazanych celów i rezultatów.

Wnioski składane winny być do odpowiednich instytucji dokonujących wyboru Projektów. Zakłada się niezbędny przegląd zakresu podprojektów pod kątem zgodności z wymaganiami dysponentów źródeł finansowania, jako że ostateczne warunki konkursowe w ramach RPO WZ nie są dostępne na dzień zakończenia opracowania. Konieczny jest monitoring programu w zakresie wydatków na poszczególne zadania oraz faktycznie wydatkowanych źródeł finansowania. Ocena poszczególnych projektów nie powinna być prowadzona wyłącznie pod koniec okresu programowania, lecz powinna być narzędziem kontroli przebiegu działań w trakcie procesu rewitalizacji

System wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Głuszyca powiązany będzie ściśle ze strukturą organizacyjną Urzędu Miasta.

Zgodnie z zadaniami struktury UM wdrażanie Programu Rewitalizacji polega na objęciu w zakresie merytorycznym obowiązków w zakresie przygotowania i wdrażania określonych przedsięwzięć zawartych w niniejszym Programie, przy czym całością działań kieruje Burmistrz wraz z zespołem ds. Rewitalizacji.

Osobą odpowiedzialną za stałe monitorowanie realizacji przedsięwzięcia będzie pracownik wyznaczony przez Burmistrza. Dopuszcza się stworzenie stanowiska Koordynatora LPRGG.

11.2.1 Uczestnicy i partycypacja społeczna wdrażania oraz monitorowania realizacji LPR

W system wdrażania Programu przewiduje się włączenie osób, instytucji i organizacji odpowiedzialnych za wdrażanie wymienionych w Programie zadań (w tym partnerów projektu).

Proponuje się celem kontroli realizacji Programu powołanie stanowiska pracy odpowiedzialnego za prace wdrożeniowe, które koordynowałoby działania między uczestnikami, np. dla uzyskania deklaracji partnerskich w realizacji poszczególnych zadań, o ile wymagać będą współdziałania partnerów.

Poszczególne zadania realizowane będą przez strony mogące wykazać się pozwoleniem na budowę, są obecnie właścicielem majątku / gruntów będącego przedmiotem zadania, lub posiadają inne prawo do dysponowania terenem (obiektem). Miasto będzie pełniło często funkcję koordynatora i instytucji odpowiedzialnej za monitorowanie efektów całości programu, lecz również koordynację całości działań.

Partycypacja społeczna zostanie również zapewniona poprzez udział interesariuszy na etapie wdrażania oraz monitorowania realizacji programu.

Powołany zespół ds. rewitalizacji uruchomi – niezwłocznie po przyjęciu dokumentu – plan wdrożenia LPR. W skład Zespołu wchodzą przedstawiciele różnych grup interesariuszy, co zapewnia odpowiednią komunikację.

Plan wdrożenia programu obejmuje następujące elementy oraz formy zapewnienia komunikacji społecznej:

1. Powołanie Koordynatora LPRGG – ustalenie osoby wiodącej dla zapewnienia przepływu informacji w zakresie wdrażania programu oraz poinformowanie o tym interesariuszy uczestniczących w konsultacjach społecznych na etapie przygotowania programu
2. Wytypowanie zadań i kierowanie do realizacji – Koordynator LPRGG każdorazowo po ogłoszeniu konkursów na dofinansowanie projektów z zakresu rewitalizacji zorganizuje spotkanie połączone z konsultacjami społecznymi informujące o wytypowanych przez gminę zadaniach planowanych do aplikowania o środki, a także szczegółowo poinformuje uczestników o możliwości składania wniosków przez inne podmioty – sporządzona zostanie ogólna lista planowanych projektów, informacje te będą na bieżąco umieszczane na stronie internetowej; na tym etapie zastosowane zostaną sprawdzone kanały komunikacji, informowania uczestników oraz uzyskiwania informacji zwrotnej – częstotliwość spotkań

zostanie skoordynowana z potrzebami oraz zaadresowana szczegółowo do poszczególnych interesariuszy

3. Zbieranie propozycji do II etapu LPRGG – po zakończeniu I etapu konkursów dotyczących dofinansowania projektów rewitalizacyjnych odbędzie się spotkanie (informacje zostaną o spotkaniu zostaną udostępnione na stronie internetowej i w formie ogłoszeń na tablicach informacyjnych oraz rozesłane listą mailingową do osób wyrażających chęć ich otrzymywania) podsumowujące przeprowadzone konkursy. Jednocześnie jeżeli w wyniku komunikacji zwrotnej - zostaną powzięte informacje o zmianach w zgłaszanych zadaniach, nowych propozycjach zaproponowane zostaną sposoby i tryb ich uwzględnienia
4. Uwzględnienie nowych propozycji – dla zadań spełniających wymogi dla LPR możliwe będzie ich uwzględnienie w programie oraz – w zależności od procedur przewidzianych dla aktualizacji programu – ponowne konsultacje społeczne zmienianych elementów dokumentu. Ze względu na ścisły związek z poprzednim punktem kontynuowane będą wypracowane mechanizmy partycypacji społecznych
5. Aktualizacja Programu - ze względu na ścisły związek z poprzednim punktem kontynuowane będą wypracowane mechanizmy partycypacji społecznych
6. Ustalenie budżetu zadaniowego dla celów koordynacji z budżetami i WPI gminy – na tym „technicznym" elemencie wdrażania przewiduje się kanały komunikacji i partycypację społeczną przewidzianą jak dla przyjmowania uchwał budżetowych

11.2.2 Monitoring i ocena – etap ten zostanie uruchomiony po rozstrzygnięciu pierwszych konkursów wniosków. Proponuje się organizację warsztatu z udziałem interesariuszy, którzy będą mieli możliwość zgłaszania uwag oraz propozycji wskaźników monitoringu istotnych ich zdaniem – dla zbadania i monitorowania wpływu procesów rewitalizacji na określone zjawiska. Harmonogram wdrażania

Proponuje się następujący harmonogram wdrażania Lokalnego Planu Rewitalizacji na terenie Gminy Głuszyca.

Tabela Nr 65.: Harmonogram Wdrażania Programu

Lp	Etap wdrażania	2016	2017	2018	2019	2020
1	Przyjęcie Programu	x				
3	Powołanie Koordynatora LPRGG	x				
4	Wytypowanie zadań i kierowanie do realizacji	x	x	x		
5	Zbieranie propozycji do II etapu LPRGG:		x	x		
6	Uwzględnienie nowych propozycji			x	x	
7	Aktualizacja Programu			x	x	
7	Ustalenie budżetu zadaniowego dla celów koordynacji z budżetami i WPI gminy	x	x	x		
8	Monitoring i ocena		x	x	x	x

11.2.3 Media, środki techniczne

Istnieje wiele środków technicznych przekazu informacji, jakie mogą zostać użyte na potrzeby niniejszego Programu. Przekazy takie mogą mieć formę bezpośrednią i pośrednią. Do form

bezpośrednich należą:

- spotkania Burmistrza z mieszkańcami poświęcone Programowi, jego wdrażaniu,
- oficjalne spotkania Burmistrza, także przy udziale Koordynatora Projektu / Zespołu ds. Rewitalizacji, udział w obradach rady, komisjach zadaniowych

Do form pośrednich zaliczyć można:

- informacje prasowe, radiowe i telewizyjne,
- strony internetowe,
- poczta elektroniczna dla zainteresowanych odbiorców,
- przesyłki listowe, ulotki i inne drobne papierowe materiały informacyjne,
- wydawnictwa promocyjne, biuletyny,

Wiele z nich zostało zastosowanych na etapie konsultacji społecznych.

11.3 Konsultacje społeczne

Na etapie prowadzenia prac na terenie Gminy Głuszyca, podczas prac analitycznych i szczegółowej inwentaryzacji stanu obecnego, starano się uzyskać maksimum informacji na temat możliwych zadań do uwzględnienia w Programie. Zbierano propozycje projektów od potencjalnych wnioskodawców, jednak zastrzegano, że ważnym elementem jest gotowość do wydatkowania środków własnych. Warunkiem jest kwalifikowalność podmiotowa jako Beneficjenta środków unijnych, także w odniesieniu do osób prywatnych zainteresowanych uczestniczeniem w realizacji działań własnych. W takim kształcie lista zadań konsultowana była formalnie i drogą wywiadów ze zgłaszającymi osobami i instytucjami. Wykorzystano narzędzia i kanały informatyczne, w tym propozycje zadań inwestycyjnych z zakresu poprawy ładu przestrzennego, z którymi można było (pobierając ze strony internetowej), zapoznać się i wnieść uwagi.

Po przeprowadzonych konsultacjach społecznych nie wystąpiła konieczność przeprowadzenia oceny, selekcji i weryfikacji proponowanych przez zespół autorski zadań. Pozostanie to rolą Zespołu ds. Rewitalizacji na etapie wdrażania. Zakres i koszt zadań opisywanych w programie był uzgadniany z promotorami tych zadań (w przypadku braku takiej możliwości przyjęto założenia szacunkowe). Wszelkie selekcje wynikają z realności ostatecznie zatwierdzonej listy zadań, a także z ograniczonych środków, jakie mają do dyspozycji Uczestnicy przewidywani w realizacji Programu.

Komunikacja i konsultacje społeczne obejmowały:

- prace Zespołu podczas wielokrotnych wizji lokalnych – marzec/maj 2016,
- spotkania w ramach konsultacji społecznych w Głuszycy na etapie pozyskiwania informacji i bieżących uzgodnień – marzec-kwiecień 2016 r.,
- udział w spotkaniu w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji, prezentacja założeń i proponowanych zadań
- wykorzystanie stron internetowych Gminy Głuszyca wraz z e-platformą komunikacyjną.

Przyjęcie Lokalnego Programu Rewitalizacji przez organ stanowiący – Radę Gminy

Sugestie wynikające z ww. konsultacji były na bieżąco uwzględniane w dokumencie. Społeczność miała dostęp do projektu dokumentu od początku realizacji projektu między innymi poprzez następujące wydarzenia:

- 9.03.2016 - spotkanie z radnymi Rady Miejskiej , sołtysami, przedstawicielami gminnych

instytucji i organizacji pozarządowych w Centrum Kultury

- 10.03.2016 - spotkanie z przedstawicielami wspólnot mieszkaniowych w Centrum Kultury
- 9.03. 2016 - Uruchomienie e-platformy komunikacyjnej
- Zbieranie ankiet i wniosków projektowych w wersji papierowej
- 24.03.2016 r. – spotkanie z Zarządcami Wspólnot Mieszkaniowych z terenu gminy
- 6.04.2016 – spotkanie z przedsiębiorcami
- 7.04.2016 – spotkanie z przedstawicielami wspólnot mieszkaniowych
- Informacje o programie w Kurierze Głuszyckim – lokalna gazeta
- Ogłoszenia o każdym spotkaniu na tablicach ogłoszeń na terenie gminy oraz na stronie internetowej
- Maj 2016 – wydanie ulotki reklamowej dot. rewitalizacji
- Czerwiec 2016 – przygotowanie prezentacji multimedialnej prezentującej program, zawierającej zdjęcia inwestycji planowanych do realizacji w ramach opracowywanego programu – prezentacja była prezentowana podczas spotkania konsultacyjnego
- 22.06.2016 – spotkanie konsultacyjne
- Sierpień 2016 – przygotowanie prezentacji multimedialnej podsumowującej program, zawierającej film przedstawiający planowane inwestycje z wykorzystaniem drona
- Sierpień 2016 – opracowanie i wydrukowanie mapy do programu rewitalizacji
- 30.08.2016 – spotkanie podsumowujące projekt

11.3.1 Konsultacje społeczne na etapie wdrażania oraz monitorowania realizacji programu

Szczegółowe informacje w tym zakresie zaprezentowano w rozdziale 11.2

11.3.2 Ocena oddziaływania na środowisko dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Głuszyca na lata 2016-2020

Dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Głuszyca przeprowadzono postępowanie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Programu.

Procedura w odniesieniu do ww. dokumentu obejmowała następujące elementy:

1. Przygotowanie projektu LPRGG

2. Złożenie wniosku wraz z projektem LPRGG i dodatkowymi informacjami dotyczącymi projektów umieszczonych w LPRGG do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (także Sanepid, Wrocław) o wyrażenie opinii w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny

3.Wyrażanie opinii przez RDOŚ oraz Sanepid

4.Podjęcie decyzji o braku obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Spis tabel

TABELA NR 1.: OBIEKTY ZABYTKOWE NA TERENIE MIASTA 25

TABELA NR 2.: URZĄDZENIA SIECI WODOCIĄGOWEJ W MIEŚCIE GŁUSZYCA 27

TABELA NR 3.: CHARAKTERYSTYKA KORZYSTANIA Z SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ 29

TABELA NR 4.: ILOŚĆ WYTWORZONYCH ODPADÓW NA TERENIE GMINY GŁUSZYCA 30

TABELA NR 5.: MASA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI W ROKU 2015 W PORÓWNANIU Z ROKIEM 2014: 31

TABELA NR 6.: CHARAKTERYSTYKA INFRASTRUKTURY KORZYSTANIA Z GAZU 32

TABELA NR 7.: WYKAZ DRÓG NA TERENIE GMINY 33

TABELA NR 8.: ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY GŁUSZYCA 35

TABELA NR 9.: WSKAŹNIKI CHARAKTERYZUJĄCE ZASOBY MIESZKANIOWE 35

TABELA NR 10.: WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE (WSKAŹNIKI) 35

TABELA NR 11.: MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE 36

TABELA NR 12.: WYNIKI BADAŃ ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA 38

TABELA NR 13.: POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY GŁUSZYCA 41

TABELA NR 14.: WYKAZ ZIELENI URZĄDZONEJ 42

TABELA NR 15.: MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE - W % OGÓŁU MIESZKAŃ -MIASTO 46

TABELA NR 16.: PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA MIESZKANIA – ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE 46

TABELA NR 17.: MIESZKANIA NA 1000 MIESZKAŃCÓW – ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE 46

TABELA NR 18.: ZUŻYCIE WODY NA MIESZKAŃCA JEST NIŻSZE NIŻ ŚREDNIA ZARÓWNO W SKALI OGÓLNOPOLSKIEJ, REGIONALNEJ, JAK I LOKALNEJ NA TLE POWIATU WAŁBRZYSKIEGO. MOŻE TO ŚWIADCZYĆ O NIŻSZYM STOPNIU ROZWOJU GOSPODARCZEGO, LUB TEŻ WYŻSZYM UDZIALE ZUŻYCIA WODY ZE ŹRÓDEŁ NIEEWIDENCJONOWANYCH, SZCZEGÓLNIE NA OBSZARACH WIEJSKICH GMINY.ZUŻYCIE WODY NA MIESZKAŃCA 47

TABELA NR 19.: PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE GŁUSZYCA 48

TABELA NR 20.: PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE GŁUSZYCA WEDŁUG WIELKOŚCI 49

TABELA NR 21.: PODMIOTY WEDŁUG GRUP DZIAŁALNOŚCI 49

TABELA NR 22.: OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ 49

TABELA NR 23.: OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ 50

TABELA NR 24.: PODMIOTY NOWO ZAREJESTROWANE I WYREJESTROWANE WG GRUP SEKCJI PKD 2007 52

TABELA NR 25.: WSKAŹNIKI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ 52

TABELA NR 26.: BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WG PŁCI 52

TABELA NR 27.: STOPA BEZROBOCIA 53

TABELA NR 28.: ANALIZA WSKAŹNIKÓW AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ 56

TABELA NR 29.: LUDNOŚĆ WG MIEJSCA ZAMIESZKANIA I PŁCI (STAN NA CZERWIEC) 57

TABELA NR 30.: WSPÓŁCZYNNIK FEMINIZACJI 58

TABELA NR 31.: LUDNOŚĆ – STRUKTURA WIEKOWA (STAN NA GRUDZIEŃ 2014) 58

TABELA NR 32.: LUDNOŚĆ ZE WZGLĘDU NA WIEK PRODUKCYJNY (2014) 59

TABELA NR 33.: UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W % LUDNOŚCI OGÓŁEM 60

TABELA NR 34.: WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W GMINIE GŁUSZYCA 60

TABELA NR 35.: PRZEDSZKOLA OGÓŁEM 62

TABELA NR 36.: DZIECI W PRZEDSZKOLACH WG WIEKU, PŁCI 62

TABELA NR 37.: DZIECI WEDŁUG ROCZNIKÓW I WIEKU 62

TABELA NR 38.: ODDZIAŁY PRZEDSZKOLNE W SZKOŁACH 62

TABELA NR 39.: NAUCZYCIELE W PRZELICZENIU NA ETATY 63

TABELA NR 40.: SZKOŁY PODSTAWOWE – STATYSTYKA 63

TABELA NR 41.: ETATY NAUCZYCIELI W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH 63

TABELA NR 42.: SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE W GMINIE 64

TABELA NR 43.: OPIEKA ZDROWOTNA NA TERENIE GMINY GŁUSZYCA 64

TABELA NR 44.: DOMY I OŚRODKI KULTURY 65

TABELA NR 45.: CHARAKTERYSTYKA CZYTELNICTWA 66

TABELA NR 46.: GOSPODARSTWA DOMOWE KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ 67

TABELA NR 47.: MIESZKAŃCY KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ 67

TABELA NR 48.: WYSTĘPOWANIE I WSPÓŁWYSTĘPOWANIE ZJAWISK I PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POMOCY SPOŁECZNEJ 68

TABELA NR 49.: KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ RODZINNYCHLICZBA KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH 69

TABELA NR 50.: ŚWIADCZENIA RODZINNE WARTOŚCIOWO 69

TABELA NR 51.: POWIĄZANIE PROBLEMÓW I CELÓW LPRGG – SFERA GOSPODARCZA 75

TABELA NR 52.: POWIĄZANIE PROBLEMÓW I CELÓW LPRGG – SFERA PRZESTRZENI I INFRASTRUKTURY 75

TABELA NR 53.: POWIĄZANIE PROBLEMÓW I CELÓW LPRGG – SFERA PRZESTRZENI I INFRASTRUKTURY 76

TABELA NR 54.: ZESTAWIENIE ILOŚCI MIESZKAŃCÓW WEDŁUG OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH (ULIC) 81

TABELA NR 55.: OBLICZENIE WSKAŹNIKA ZWIĄZANEGO Z AKTYWNOŚCIĄ GOSPODARCZĄ 81

TABELA NR 56.: OBLICZENIE WSKAŹNIKA LICZBY OSÓB BEZROBOTNYCH DLA OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH.. 83

TABELA NR 57.: OBLICZENIE WSKAŹNIKA LICZBY OSÓB DŁUGOTRWALE WYKLUCZONYCH Z RYNKU PRACY..... 84

TABELA NR 58.: OBLICZENIE WSKAŹNIKA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY MIESZKANIOWEJ 85

TABELA NR 59.: OBLICZENIE WSKAŹNIKA LICZBY OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ 86

TABELA NR 60.: ZESTAWIENIE ZBIORCZE – WEDŁUG WARTOŚCI WSKAŹNIKA (ULICE ZAKWALIFIKOWANE DO OBSZARU KRYZYSOWEGO (ZDEGRADOWANEGO) 87

TABELA NR 61.: WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI – WYKAZ ULIC ORAZ WYKAZANIE SPEŁNIENIA KRYTERIUM DOTYCZĄCEGO ILOŚCI MIESZKAŃCÓW 88

TABELA NR 62.: ANALIZA POWIERZCHNI WYZNACZONEGO OBSZARU REWITALIZACJI 89

TABELA NR 63.: ZBIORCZE ZESTAWIENIE ZADAŃ, FINANSOWANIE I HARMONOGRAM REALIZACJI 148

TABELA NR 64.: MONTAŻ FINANSOWY PROGRAMU 150

TABELA NR 65.: HARMONOGRAM WDRAŻANIA PROGRAMU 154

Spis rysunków

RYSUNEK NR 1. WYZNACZONY OBSZAR KRYZYSOWY (ZDEGRADOWANY) 8
RYSUNEK NR 2. WYZNACZONY NA OBSZARZE KRYZYSOWYM OBSZAR REWITALIZACJI 9
RYSUNEK NR 3. ZGŁOSZONE ZADANIA NA TLE OBSZARU REWITALIZACJI 10
RYSUNEK NR 4. KORZYSTAJĄCY Z SIECI WODOCIĄGOWEJ 27
RYSUNEK NR 5. ZUŻYCIE WODY W GOSP. DOMOWYCH 28
RYSUNEK NR 6. WODA DOSTARCZONA GOSPODARSTWOM DOMOWYM 28
RYSUNEK NR 7. KORZYSTAJĄCY Z KANALIZACJI 29
RYSUNEK NR 8. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI GAZOWEJ 32
RYSUNEK NR 9. ZUŻYCIE GAZU ZIEMNEGO W GMINIE GŁUSZYCA 32
RYSUNEK NR 10. STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WEDŁUG WŁASNOŚCI 48
RYSUNEK NR 11. OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ - STRUKTURA 50
RYSUNEK NR 12. LUDNOŚĆ – STRUKTURA WIEKOWA (STAN NA GRUDZIEŃ 2014) 59
RYSUNEK NR 13. LUDNOŚĆ ZE WZGLĘDU NA WIEK PRODUKCYJNY (2014) 59
RYSUNEK NR 14. WARTOŚĆ WSKAŹNIKA OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W SKALI KRAJU 60